

CXXV.

Programm

des

Königl. Friedrichs-Gymnasiums

zu

Breslau

1890

II. Wissenschaftliche Abhandlung

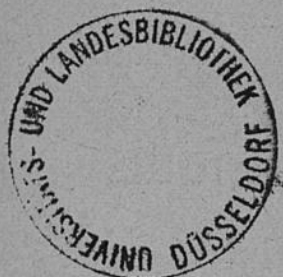
Breslau

1890 Prog. Nr. 168

Druck von Otto Gutschmann

96r
30 (1890)

158,506

Maximi monachi Planudis
epistulae

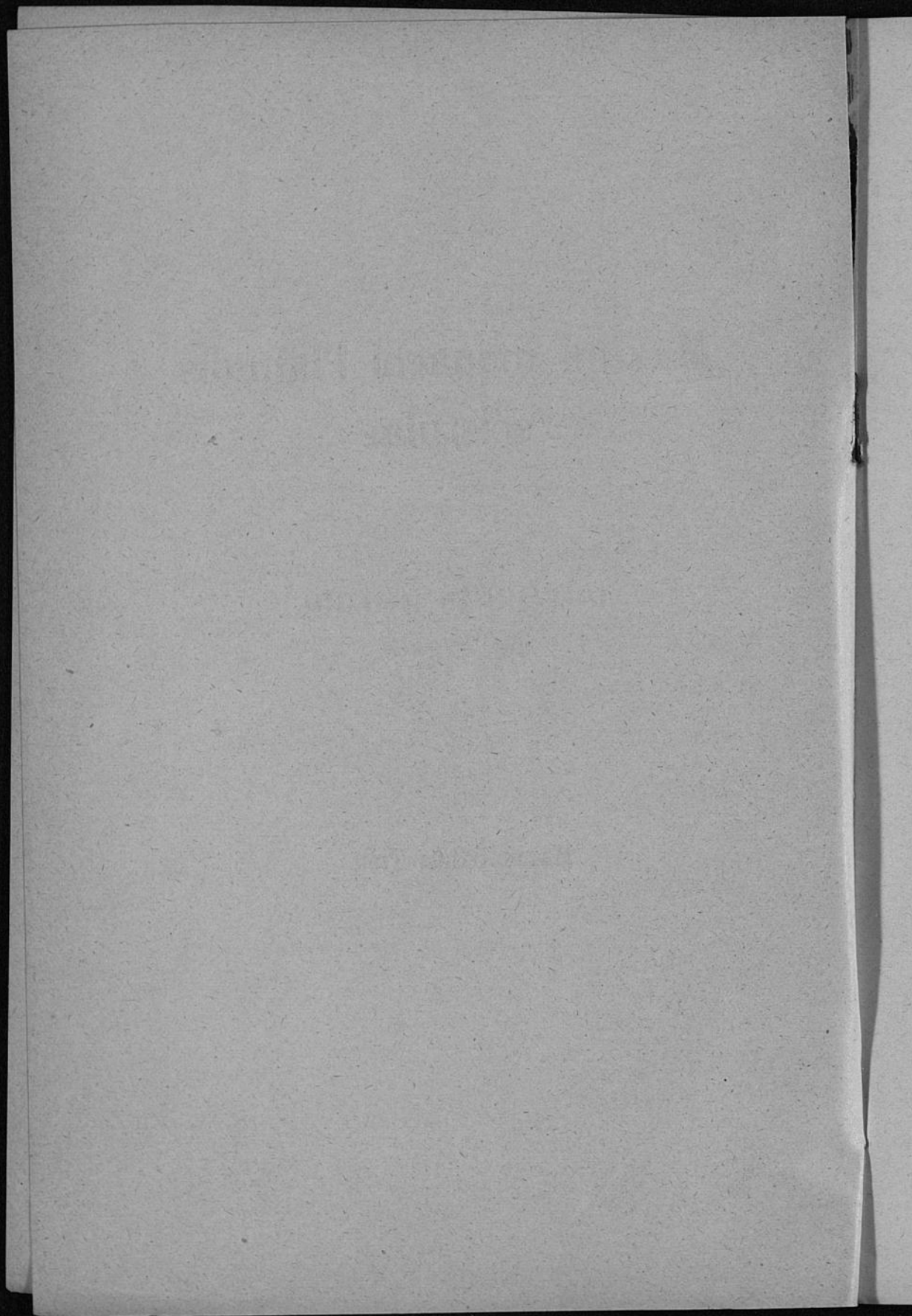
particula quinta

(pag. 207—275)

---

edidit

Maximilianus Treu

60: proverbium. Hom. Ω 527. cf. ep. 90,36 (k). — 62: *καταντῆσαι, ἧς πέρας οὐδέν*, (k). — 64: *ἐπινοήσειε*. (k). —

Ep. ad amicum quendam Thessalonicam anno 1299. codices VT habent τῷ αὐτῷ. at eadem verba repetit Planudes ep. 16,4 et 17,22, non credo repetisset in epistulis ad eundem. quinta fere epistularum pars nominibus caret eorum ad quos scriptae sunt. aut igitur negligenter egit is qui primus epistulas collegit, aut, quod mihi quidem videtur, inscriptione carentes ipsas inter scripta Planudis mortui invenit. nulla enim anepigraphorum, nisi forte ep. 38 exceperis, ita comparata est, ut consilio nomen omissum esse videatur. non igitur cadit in has epistulas quod is qui Michaelis Gabrae epistulas descripsit ad epistulam tertiam de eis dicit quae inscribuntur *τινὶ τῶν δυνατῶν, τινὶ γνωρίμῳ, τινὶ τῶν φίλων*: *Αἱ πρὸς τοὺς ἐν δυνάμει τῇ τοῦ πρῶττειν τῶν ἐπιστολῶν τὸ ὄνομα οὐκ ἔχουσι προσπαραγεγραμμένον τοῦ δημιουργοῦ ἐκόντος ἐξαλείψαντος, ἵνα μὴτ' αὐτῷ ἀθάνατον αἰσχύνῃν καταλίποι τῶν κακῶν τοῦ ὀνόματος τὸ πᾶν αὐτίκα ἂν πιστευομένων δύνασθαι εἰς πᾶν ἐξῆς ἀποτυχόντα καταλέγοντι αὐτόν, αὐτοῖς τε πάλιν ἐν τῷ συγγαλύπτειν τοῦνομα* πολὺ τι χροῖμα τῆς παρὰ τῶν ἀκουόντων περιγένη μέμψεως, ἀμέλει τοῦ γεγεννηκότος, καὶ ἐπιστολῇ ἐντεύξει περὶ τούτων τῶν αὐτῶν, εἰς βᾶθος μέντοι τῶν ἐπιστολῶν χωρῶν τὸ προσωτάτω· προσπεριτιθέντος καὶ ἐν τούτῳ δόξαν τοῖς τοιούτοις πρὸς μηδὲν φιλανθρωπευσαμένους περὶ τοῦτον, τοιούτου περὶ τούτους τούτου γινομένου, εὐφημοῦντος τὰ εἰς δύναμιν †.* post τοῦνομα lacuna ut videtur.

21: Dishypati pater mortuus est. anno 1258 Manuel Dishypatus est archiepiscopus Thessalonicae. Geo. Pach. I 28. idem ut videtur anno 1260. Geo. Pach. I 102. 272. Gregorii Cyprii ep. 141 ad protovestiarium est *περὶ τοῦ Δισυπάτου*: hominem pauperem qui filiam nuptum dare vult per illum imperatoris benevolentiae commendat. Michaelis Gabrae ep. 274 *τῷ Δισυπάτῳ κυρῷ Ἰωάννῃ*, ep. 315 *τῷ Δισυπάτῳ κυρῷ Γεωργίῳ*. in codice Monacensi 198 fol. 402^r anonymi epistula est ad Constantinum Dishypatum. cf. ibidem ep. 159 et 168. De Daniele Dishypato, Palamae amico, qui plura scripsit in Barlaamum et Acindynum, dicam in *Δελτίου τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρίας* tomī III particula II pag. 227 ss.

ad ep. XIX

14: dele ἂν (k). — 17: ev. Matth. V 15 (k). — 34: — *καὶ τοῦτ' ἐπλήξειν εἰκός* — *τῆς* (k). —

Ep. ad Nicephorum [Moschopulum] Cretae metropolitam. anno 1296 de iniuriis quas Venetorum classis Romanis intulerat ab imperatore Venetias missus est legatus ὁ Κρήτης Νικηφόρος, ἀνὴρ γεραρός καὶ τίμιος καὶ διὰ πολλὰ μὲν προκοραθεὶς εἰς τοῦτο, πλὴν δὲ καὶ ὅτι ὡς οἰκείον δῆθεν ἀρχιερέα ἔμελλον βλέπειν Βενετικοί· Κρήτη γὰρ ὑπὸ τούτους ἦν, ἧς ἐκεῖνος ἀρχιερεὺς ἐπικεκήρυκτο, εἰ καὶ πόρρω διῆγε ταύτης διὰ τὴν τῶν Ἰταλῶν ἐπικράτειαν. Geo. Pach. II 241, 13. 846. ad ep. 5, 39. anno 1303 cum Athanasio Alexandriae patriarcha et cum Arsenio episcopo Pergameno a synodo ad Ioannem Cosmam Cpolis patriarcham mittitur, ut de abdicatione cum eo agat. anno 1304 imperatori stomachum movit, quod a Cosmae partibus stare videbatur. Geo. Pach. II 349. 853. 377. munere Cretensi se abdicavit ante annum 1316. v. Fr. Miklosich et Ios. Müller, Acta et diplomata, vol. I, Vindob. 1860, pag. 52: προεδρεύοντος τημιαῦτα τοῦ χρηματίσαντος Κρήτης.

32: locus notatu admodum dignus: miram enim tollit opinionem quae de Moschopulis nescio quo pacto irroboravit atque inveteravit. primus igitur Io. Albertus Fabricius anno 1715 in Bibliotheca sua Graeca (vol. VII pag. 37, repet. in editione Harlesiana tom. VI pag. 322) duos distinxit Manueles Moschopulos: quorum alterum Cretensem clarum fuisse circa annum 1392, alterum eius ἀνεψιὸν sive patruelem Byzantinum qui post captam Cpolim una cum aliis Graecis in Italiam profugus fuisset. cuius auctoritatem cum omnes fere sequerentur, Franciscus Nicolaus Titze in ‚diatribe litteraria de Moschopulis‘ (Manuelis Moschopuli Cretensis opuscula grammatica, Lips. et Prag. 1822, pag. 1—16) contendit et eos omnes, qui Moschopuli senioris aetatem circa annum 1392 statuisent, loco in Martini Crusii Turco-Graecia (Basileae anno 1584 edita) male intellecto in foedum errorem inductos esse, neque ullum hominem doctum eius nominis fuisse saeculo XV; ipse autem exposuit Manuelem Moschopulum patruum Byzantinum grammaticae, patruelem Cretensem theologiae potissimum operam navantem sub imperio Michaelis Palaeologi (1261—1282) vixisse, hunc patruelem vitam longius fortasse in Andronici quoque Palaeologi imperium (1282—1332) extendisse. — atque Titze quidem iure refutavit eos, qui saeculo aut XIV exeunte aut XV homines nomine Manuelis Moschopuli litteris claros vixisse opinarentur — quanquam ne his quidem temporibus desunt qui in Fabricii errore perseverent, ut Constantinus N. Sathas in ‚Νεοελληνικὴ φιλολογία‘.

Athenis 1868, pag. 53 —, at turpiorem errorem neque ille neque alius quisquam correxit. error autem est in eo quod ea scripta, quae sub Manuelis Moschopuli nomine feruntur, duorum hominum esse arbitrantur eiusdem nominis, alterius patruī, alterius patruelis: qui quidem genitus est ex falsa interpretatione verborum *ἀνεψιῦ τοῦ Κρήτης*. scholia enim in Hesiodum Moschopulea is qui primus edidit Venetiis anno 1537 Victor Trincavellus inscribit *Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Μανουήλ τοῦ Μοσχοπούλου ἀνεψιῦ τοῦ κρήτης, ἐξήγησις τῶν ἔργων καὶ ἡμερῶν Ησιόδου*. verba igitur quae dixi parumper haesitantem tenuerunt Titzium, expedit dubitantem codicis Matritensis 171 (v. Ioannis Iriarte catalogum pag. 272) subscriptio: *τέλος τοῦ Ἡσιόδου ἐξηγηθέντος παρὰ Μανουήλ τοῦ Κρητός*. itaque legendum esse ratus *Κρητός* pro *Κρήτης* interpretatus est: *Μανουήλ τοῦ Μοσχοπούλου ἀνεψιῦ τοῦ Κρητός* sc. *Μανουήλ τοῦ Μοσχοπούλου*. ecce procreati sunt Manuales patruus et patruelis! atque concedere equidem non dubito inveniri plures in codicibus inscriptiones quae lectione *τοῦ Κρητός* ex re eius esse videantur. quin etiam si Ducangii glossarium in manus ei incidisset, avidius credo in rem suam convertisset titulum codicis Parisini 1853, qualem exhibet ille in indice auctorum pag. 29: *τοῦ σοφωτάτου κυρίου Μανουήλ τοῦ Μοσχοπούλου Βυζαντίου, τοῦ Κρητός ἀνεψιῦ*. — tamen non possum quin parum caute versatum esse in emendando Titzium censeam. primum enim eum fugere non debuit multo plures libros in codicibus inscribi *Μανουήλ (τοῦ Μοσχοπούλου) τοῦ Κρήτης* vel *τῆς Κρήτης*: ut *Μανουήλ τοῦ Μοσχοπούλου τοῦ ἐπιλεγομένου τῆς Κρήτης* in codice Laurentiano quem pag. 189s. laudavi, qui est saeculi XIV; *Μανουήλ τοῦ Μοσχοπούλου τοῦ ἐπιλεγομένου τοῦ Κρητός* in codice Bourbonico 161. II. F eiusdem saeculi (v. Salvatoris Cyrilli catalogum II pag. 143); *Μανουήλ Κρήτης* in codice bibliothecae monasterii Athoi τῶν Ἰβήρων (v. Sathas, *Μεσαιων. βιβλ.* vol. I pag. 282); *Μανουήλ τοῦ Κρήτης* in codice Coislino 350 (v. Montefalconii catalogum pag. 518), in codice Barocciano 35 (v. Coxii catalogum pag. 54), in cod. Palatino-Vaticano 103 (v. Henrici Stevenson catalogum pag. 51); *Μανουήλ τοῦ Μοσχοπούλου τοῦ Κρήτης* in codice Monacensi 299 (v. Ignatii Hardt catalogum). quibus titulis, licet mutilos esse pateat, plus tamen veri contineri mihi videtur quam verbis *τοῦ Κρητός*. tum vero temere neglexit Titze communem Byzantini sermonis consuetudinem, qua inter

articulum et nomen sedis metropolitanae vox *μητροπολίτης* omittitur: cuius consuetudinis sufficiant exempla ex his epistulis petita: ep. 9,2 τῷ Ἀδριανουπόλεως explicata τῷ *μητροπολίτη Ἀδριανουπόλεως*. eodem modo ep. 24,29 ὁ *Χαλκηδόνος*, ep. 25,5 τῷ Ῥόδου, ep. 53,2 τῷ *Νικομηδείας*: itaque verba *ἀνεψιοῦ τοῦ Κρήτης* apud Trincavellum sine ulla emendatione interpretanda sunt *ἀνεψιοῦ τοῦ μητροπολίτου Κρήτης*. — vides patrum quidem Manueli Moschopulo me non denegare, sed abiecto commenticio illo Manuele Moschopulo Cretensi patrum induco Cretae metropolitam, neque eum induco obscuratae memoriae, sed hunc ipsum Nicephorum ad quem Planudes scribit. nam ut Ricardus Reitzenstein me docuit eadem scholia Hesiodica, quae Trincavellus edidit, inscribuntur in codice Ferrariensi saeculi XIV nr. 155 N A 5: *τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Μανουήλ τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ μητροπολίτου Κρήτης κυρίου (?) Νικηφόρου ἐξήγησις τῶν ἔργων καὶ ἡμερῶν Ἡσιόδου*. hunc autem Nicephori *ἀνεψιόν* Planude magistro usum esse hac ep. 18 docemur.

hic unus igitur Manuel Moschopulus Planudis discipulus bonae spei summa cum eo studiorum societate iunctus fuit, hic unus ea scripsit quae Moschopuli esse a librariis perhibentur. possum multa afferre quae rem confirment, sed ne terminos huius libri, qui est Planudis, non Moschopuli, transire videar, in paucis hoc loco acquiescam: I Manuelis Moschopuli patrum illum facile quis coniecerit eodem nomine gentili usum esse. metropolitam igitur videtur intellegere eiusdem aetatis poeta Manuel Philes cum dicit (ed. Miller I 337):

*Τὸν Μοσχόπουλον, ᾧπερ ἡ κλήσις Νίκη,
Νικηφόρον βράβευε καὶ τοῖς πρακτέοις.*

II In codice Coisliniano 341 fol. 305 ss. (cf. Montefalconii catalogum pag. 455) inveniuntur *Ἐπιστολαὶ κυροῦ Μανουήλ τοῦ Μοσχοπούλου* (1) *τῷ μεγάλῳ λογοθέτῃ τῷ Ἀεροπολίτη*, (2) *τῷ λογοθέτῃ τοῦ γενικοῦ τῷ Μετοχίτη*, (3) *τινὶ τῶν ἀρχόντων*, (4) *ὑπόχρεσις τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα*, (5) *τῷ θεῷ αὐτοῦ τῷ Κρήτης*. in eiusdem codicis folio 391 legitur in margine: *ἐγράφη διὰ χειρὸς Καλλινίκου ἀμαρτωλοῦ μηνὶ Ἀπριλίῳ ζ' ἔτους ζωκέ cet.* itaque epistulas illas, si quidem id quod opinor Callinici manu descriptae sunt, Moschopulus composuit ante annum aerae Christianae 1317. id quod epistularum inscriptionibus firmatur. ep. quinta ad patrum Nicephorum ante annum 1316 scripta est, nam eo

anno iam abdicaverat v. pag. 208; rex in ep. quarta est Andronicus Palaeologus (1282—1332); ep. altera missa est ad Theodorum illum Metochitam, qui quidem multos annos logotheta aerarii fuit, post annum 1295, ante annum 1321. ad ep. 71. de Georgio enim Metochita, qui palatino munere nunquam functus est, cum Titzio nullo modo cogitandum; magnus denique logotheta ep. primae est Constantinus Acropolita, Georgii illius filius. munus illud accepit post annum 1295, tenuit certe anno 1321. ad ep. 71. scriptae sunt igitur epistulae a patruale Nicephori intra annos 1295—1316. III Georgius Metochita magnae ecclesiae diaconus ut contra Planudem praeceptorem disputavit (pag. 194s.), ita etiam contra discipulum: composuit *ἀντίρρησην τῶν ὧν συνεγράφατο Μανουὴλ ὁ τοῦ Κρήτης ἀνεψιός*, quae typis exscripta est in Mign. Patrol. Gr. tom. 141 pag. 1307—1406. impugnavit *διάλεξιν* quendam *πρὸς Λατίνους* quae in duobus codicibus inest: in codice Veneto Marciano 154 inscribitur *τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου (lege κυροῦ) Μανουὴλ τοῦ Μοσχοπούλου κατὰ Λατίνων* (v. Antonii M. Zanetti catalogum pag. 87), in codice Barocciano 68 *τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Μοσχοπούλου διάλεξις πρὸς Λατίνους*. transcripsi Moschopuli libellum ex codice Barocciano meoque testimonio confirmo eundem esse atque eum cui Metochita adversatur. neque discordat tempus quo Metochita scripsit: senex in carcere est anno 1308. v. Geo. Pach. II 636. 867. cf. 784 s.; senex in carcere scripsit gravi morbo aeger (Mign. l. l. pag. 1404. 1405), ut dicit: *κλῆρος ἡμῖν τὸ διόλου ἐγκεκλεισμένους εἶναι*. tum: *ταῦτα ἡμῖν ἔκ τε τοῦ γήρως καὶ τῶν ἐπὶ τοσοῦτοις ἔτεσιν ἀλληλοδιαδόχων καθείρξεων καὶ ταλαιπωριῶν καὶ στερήσεων οἷς ἐν νεότητι χρῆσθαι εἰώθειμεν τῶν ἐξ ἰατρείας θεραπειμάτων καὶ λοιπῶν τῶν πρὸς ἐπιμέλειαν ὧν τὸ δύστηνον δεῖται σῶμα καὶ μάλιστα τὸ ἐπιρροπὲς εἰς νοσήματα*. complura decennia praeterierunt ex quo inveci sunt in eum *προαγοὶ* illi fidei orthodoxae Gregorius Cyprius et Theodorus Muzalo. v. Mign. l. l. pag. 1352B et 1309A: *χρόνος γὰρ ὁ ἐκεῖθεν ἐς δεῦρο εἰς ὄλας ἐτῶν δεκάδας ἐκτέταται*; inveci sunt autem paulo postquam imperare coepit Andronicus. ipse denique, quem adoritur, Moschopulus non theologiae solum, sed aliarum etiam artium scientia praecellit. Mign. l. l. pag. 1404D: *τοῦ τε περὶ οὗ νῦν οἱ λόγοι, καὶ ἐτέρου περιφανεστέρου παντοίοις λογικοῖς μαθήμασι καὶ παιδείμασιν*. quocum loco confer Henricum Omont, Inventaire sommaire de

manuscripts grecs de la bibliothèque nationale, III, Par. 1888: cod. 2572: Manuelis Moschopuli schedographiae libri IV. Copié en 1296 par Georges, fils de Léon. IV In codice Barocciano 120 fol. 110^v et 111^r et in codice Oxoniensi Miscellaneo 99, Auct. F. 3. 25. fol. 96^v et 97^r epistula est quae inscribitur *τοῦ δούλου [ita etiam in Barocciano, non ut Coxio videbatur δούκα] τῆς κραταιᾶς καὶ ἁγίας βασιλείας σου* [sc. Ἀνδρονίκου], *Μανουὴλ τοῦ Μοσχοπούλου, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ χρηματίσαντος* [sc. μητροπολίτου] *Κρήτης*. V Paulus Tannery, 'Le traité de Manuel Moschopoulos sur les carrés magiques in ,Annuaire de l'assoc. pour l'encourag. des études grecques,' Paris. 1886, pag. 88 ss. post Siegmundum Günther denuo edidit tractatum qui inscribitur — *κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Μοσχοπούλου παράδοσις εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν τετραγώνων ἀριθμῶν, ἣν ἐποιήσατο βιασθεὶς παρὰ Νικολάου Συμφραίου Ἀρταβάσδου ἀριθμητικοῦ καὶ γεωμέτρου τοῦ Ῥαβδᾶ*. Nicolaus Artabasdu anno 1341 et iam antea Cpoli vixit. v. Paulum Tannery, 'Manuel Moschopoulos et Nicolas Rhabdas' in ,Bulletin des sciences mathématiques,' tom. IIX part. I, Paris. 1884, pag. 263 ss. et eundem ,Notice sur les deux lettres arithmétiques de Nicolas Rhabdas' in ,Notices et extraits cet.' tom. 32. part. I, Paris 1886, pag. 130 ss. Planudis librum arithmeticum iterum edidit. ad ep. 46,37. fortasse etiam Diophantum ab illo recensitum commentatus est. ad ep. 33,7. codice quodam Athoo continetur: *Μαξίμου, Νικολάου Ῥαβδᾶ, καὶ Μοσχοπούλου, περὶ ἀριθμητικῆς*. v. Sathas, *Μεσαιων. βιβλ.* vol. I. pag. 279. probabile est igitur Moschopulum eum, quem de re arithmetica scribere iussit Artabasdu, eundem esse quem aliunde quoque discipulum Planudis esse novimus.

Quaeri potest qui factum sit ut hoc nomine *Μανουὴλ ἀνεψιὸς τοῦ Κρήτης*, non suo ipsius *Μοσχοπούλου* discipulus ille Planudis appellaretur. equidem opinor appellationis illius auctorem invitum fuisse Georgium Metochitam diaconum. quo enim nomine Metochita in libelli titulo usus est non tam ut Manuelem adulescentem quam ut Cretae metropolitam, patrem eius tanquam spiritalem, pungeret, eo inde usque appellari Manuel ipse in honore posuit. — Praeter hos duos Moschopulos Nicephorum et Manuelem ea aetate inveni unum: *σεβαστὸν κῆρ Γρηγόριον τὸν Μοσχόπουλον* Thessalonicensem. mense Decembri anni 1315 Cpoli in synodo causam agit filiae quae Patricio cuidam nupserat. v. Fr. Miclosich et Ios. Müller, *Acta et diplomata*, vol. I, Vindob. 1860, pag. 30. —

ad ep. XIX

39: proverbium. cf. ep. 121,8 (k). — 41: *χορησαμένου*, (k). —
43: *γενέσθαι*, (k). — 61: incert. trag. fr. 75 Wagner pag. 198 ex
Cramer. Anecd. Gr. Oxon. IV 235,53 (k). —

Ep. ad Ioannem Phacrasen Thessalonicam anno 1299. —

ad ep. XX

Ep. ad Ioannem Bardalen. —

ad ep. XXI

18: *τῶν* pro *τὸ* (k). — 23: proverbium. corp. Gott. II Apost.
XIV 77 (k). —

Ep. ad eundem. 10: de *δουκὸς* et (v. 34) *ἡγεμόνος* nomine
nihil habeo dicere.

ad ep. XXII

3: proverbium. corp. Gott. I Diog. V 73 (k). — 5: proverbium. cf.
ep. 71,4 (k). — 7: *,νηστεία τὰ παρόντα'* (k). — 16: proverbium (k). —

Ep. ad Andronicum Palaeologum. ad eundem ep. 36. 37.
41. extrema ep. 41 Planudes vota facit, ut bellum ille prospere
gerat. idem videtur esse atque *τοῦ βασιλέως ἐξάδελφος κύριος*
Ἀνδρόνικος (ὁ) Παλαιολόγος, a quo ut hoc loco Planudes vinum,
ita Theodorus Hyrtacenus ep. 15 equum sibi promissum poscit.
patruelis igitur frater fuisse potest imperatoris Andronici, filius
aut Ioannis despotae aut Constantini Caesaris Palaeologorum. nam
hi soli imperatoris patrum erant. at neque quicquam certi habeo
de liberis eorum neque meminisse apud rerum scriptores me scriptum
legere de Andronico quodam Palaeologo qui Planudis Hyrtaceni-
que temporibus vixerit praeter imperatorem et Michaelis despotae
filium adolescentem [ad ep. 40]: non quo ignorem diligentissimum
earum rerum investigatorem Ducangium in historiae Byzantinae
commentario priore qui est de familiis Byzantinis, Lut. Par. 1680,
pag. 232, auctore usum Pachymere (I 109,10), scribere ex Ioanne
illo Palaeologo prognatum esse Andronicum, Rhaulis filiae matri-
monio iunctum; et eum re vera imperatoris Andronici *ἐξάδελφον*
vocari posse. at errat Ducange. minime enim de Ioannis filio illo
Pachymeris loco narratur, sed de patruelo et Ioannis et imperatoris
Michaelis: qui quidem ab hoc et *ἐξάδελφος* nominatus et proto-
strator creatus cum de rebus ecclesiasticis dissentiret in carcerem
coniectus ibique anno fere 1280 mortuus est. Geo. Pach. I 109,10.
459,13. 484,7. II 207,7. —

ad ep. XXIII

6: ἐγώ. — Ep. ad Ioannem Glycyn logothetam cursus publici scripta ultimis Planudis vitae annis. hic Glycys Ioannes ille est ὁ Γλυκὺς, qui annis 1316—1320 patriarchatu Cpolitano functus est pauloque postquam hoc munere abiit diem supremum obiit. nam antequam patriarcha feret, logotheta cursus publici fuit. Nic. Greg. I 270,5: ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν ἀνάγεται θρόνον Ἰωάννης ὁ Γλυκὺς λογοθέτης ὡν τηρικαῦτα τοῦ δρόμου. Michaelis Gabrae quattuor epistulae: 4. 10. 35. 85 inscribuntur τῷ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Γλυκεῖ, una, 142, τῷ πατριάρχῃ, una, 175, τῷ πατριαρχεύσαντι. ad eundem patriarcham Nicephori Chumni epistula est 127, Theodori Hyrtaceni ep. 3 et 4. logotheta cursus publici multos annos fuit, quot annos fuerit accurate definire nequeo. parum caute A. Jahnius, Joannis Glycae Opus de vera syntaxeos ratione, Bernae 1849, pag. IX iudicat ex testamento eius (Nic. Greg. I 291,10—13) disci posse valde iuvenem eum hoc munere ornatum fuisse: primum quidem hoc munere fungens commemoratur anno 1295 a Nicephoro Gregora I 193,23. cf. II 1196; at maior haud scio an his in rebus fides habenda sit Georgio Pachymeri aequali; eo autem teste, II 164,19. 205,6. 841. 844, anno 1292 atque 1295 Glycys praefectus fuit petitionibus supplicum referendis, ὁ ἐπὶ τῶν δεήσεων, quae est dignitas inter officiales palatinos quadragesima quarta (Sathas, Μεσαιων. βιβλ. vol. I pag. κ' extr. falso loquitur de logotheta ἐπὶ τῶν δεήσεων). utut est, ultimis vitae annis Planudem hanc epistulam scripsisse apparet. ceterum hic Glycys, a quo Planudi adulescentem quendam discipulum commendari discimus, ipse a pueris docendis non alienus fuit. librum enim περὶ ὀρθότητος συντάξεως scripsit ad ipsius filium Georgium. v. Jahnius l. l. pag. XI s. ad alterum filium Basilium binae epistulae exstant Theodori Hyrtaceni Nicephori-que Gregorae (cf. cod. Monac. 10 fol. 378 s.), praeterque Nicephorum illum Gregoram qui natus est anno 1295 alios etiam in arte dicendi discipulos eum habuisse recte Jahnius pag. X s. —

ad ep. XXIV

37: ἡμῶν. (k). — Ep. ad magnum papiam scripta ex sancti Auxentii monasterio Cpolim. De magno papia v. pag. 199 et A. G. Paspatem, Τὰ Βυζαντινὰ ἀνάκτορα, Athenis 1885, pag. 162 ss. clivus Auxentii prope ad Bosporum situs est, nunc Kais-dag dictus,

id est βουνός τοῦ λώρου. v. Paspatem pag. 153. haud procul a via quae ducit Chalcedone. κατὰ μὲν τὸν Αὐξεντίου βουνόν, ὃς ἀπαντικρὺ Βυζαντίου πρὸς ἀνατολὰς ἐν Χρυσουπόλει πέραν πρὸς τῷ ἀκροῦ κείται τῆς Προπόντιδος Philothei patriarchae Cpolitani encomium Gregorii Palamae apud Migne, Patrol. Gr. tom. 151 pag. 566 A. ibi monasterium eiusdem nominis. et clivus et monasterium antea τῆς Ὁξείας vocabatur. Ducang. ad Zonaram, ed. Dindorf, vol. VI pag. 123; ad Cinnamum, ed. Bonn. pag. 320. Geo. Pach. I 270,21. 474,19. 501,11. Theodorus Muzalo in epistula (186) ad Gregorium Cyprium patriarcham de Theodosio quodam monacho malo qui μετέστησεν ἐκ τῶν Αὐξεντίου βουνῶν καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς τρυφῆς καὶ εὐπαθείας, ἣν καὶ δαψιλῆ καὶ πλουσίαν τούτῳ χαρίζεται οὗ τῆς σεμνοτάτης καὶ ὀλβιωτάτης ἐξηγούμενος λαύρας i. e. μονῆς. huic monasterio ut per totam vitam praeesset Planudes, imperavit Chalcedonis episcopus (Nicolaus? Geo. Pach. I 399,8). inde epistulae etiam 25. 26. 27. 45. aliae Cpolim videntur scriptae esse. neque tamen per totam vitam ibi fuit, sed plus temporis Cpoli eum degisse plurimasque epistulas inde scripsisse, non est quod pluribus verbis exponam. — monasterium quinque sanctorum sub clivi Auxentii radicibus situm aliunde non novi, sed τὸ πάλαι πολλὰ μοναστήρια ἰδρῦθησαν ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου, τῶν ὁποίων τὰ ἐρείπια σώζονται μέχρι σήμερον. Paspates l. l. —

ad ep. XXV

Ep. ad Gregorium natu maiorem, monachum, Planudis discipulum, scripta ex Auxentii monasterio Cpolim. ad ep. 24. is monachus videtur fuisse monasterii regii Cpolitani. ep. 27,16; fortasse versus fecit in Planudis sepulcrum. pag. 190. —

5: ad hunc Rhodi metropolitam Planudis epistulam exstare Florentiae in codice Laurentiano S. Marci 303 amice certiore me fecit Ricardus Reitzenstein, descripsit eam quae est eius erga me comitas Hieronymus Vitelli. continetur codice inclutum illud Politiani Etymologicum magnum anno 1291 scriptum, cui folio 209^r addita est alia manu saeculi XIV haec epistula: cf. Fr. de Furia catalogum manu scriptum IV 133^vs.

ΤΩΙ ΡΟΔΟΥ

Μόλις μὲν καὶ βραδέως, ἀγιώτατε δέσποτα, καλῶς δὲ καὶ χρησίμως οἶον ἐκλεί/ποντά με τῷ δίψει τοῦ περὶ σοῦ χρηστόν τι μαθεῖν τοῖς

¹ cod. † ἐπιστολῆ τοῦ πλανούδη, πρὸς τὸν ῥόδου † ³ litteras ei verbi ἐκ-

- σαντοῦ γράμμασιν ἐπότισας / καὶ ἀνέρωσας. ἐμὲ γὰρ οὐκ
 5 ἔστιν ἥτις ἡμέρα παρηλθεν, οἶδεν ὁ φίλιος, τοῦ πόθου /
 ἐκτός· καὶ εἴ που τινὶ τῶν ὑμᾶς ἢ τὴν γε Ῥόδον εἰδότεων περι-
 ετύγγανον, οὐδὲν / ἦν ἕτερον εὐθύς ἐπὶ στόματος ἢ περὶ ὑμῶν
 ἐρωτήσῃεν, εἰ καλῶς εἰς τὴν νῆσον ἀφίκεσθε, εἰ κάλλιον ἐν
 αὐτῇ διαρίγνεσθε, τίς ἢ παρὰ τῶν ἐγγωρίων ὑπάντησις, / τίς
 10 ἢ μετ' αὐτὴν ὑποδοχὴ καὶ εὐπέλθεια. ἐγὼ μὲν γὰρ ἄτε περὶ
 ὑμῶν ἀεὶ τὰ κάλλιστα / πάντων βουλόμενος ἀεὶ τὰ κάλλιστα
 πάντων ἐπὶζῶ καὶ προφοιβάζω· τῶν δ' ἐρωτωμένων / οὐδεὶς
 οὐδὲν ἥδαι σαφὲς ἀπαγγεῖλαι, τῶν πειρατῶν ὡς ἔφασκον τὴν
 δεῦρο ἀποκλεισάντων ὁδόν, / ἕως εὖ ποιῶντα τὰ σὰ κατέλιπε
 15 γράμματα καὶ μαθεῖν ἐξ αὐτῶν τε καὶ τοῦ ταῦτα κομίζοντος
 ἠδυνήθημεν, ὅπως ἐν καλοῖς / ἔστὲ σὺν θεῷ καὶ οἴας τῆς παρὰ
 τῶν ποιμαινομένων τιμῆς ἀπολαύετε. γένοισθε οὖν ἐν ἀμείνοσι
 καὶ ὁσημέραι πρὸς τὰ / βελτίω προκόποιτε, ἵνα καὶ γὰρ χαίρω
 ἀκούων καὶ τοῖς λοιποῖς ὅσοι φιλοῦσιν ὑμᾶς ἀπαγγέλλω: †

Cpoli igitur novus metropolita in Rhodum insulam missus est. nam etsi Turcorum insula erat antequam anno 1309 in equitum Ioannitarum manus veniret, incolae tamen maximam partem Graeci Graeca lingua utentes, orthodoxae fidei. Nic. Greg. III 12. Cpoli in Rhodum vento secundo navigantes septimo die pervenerunt. Nic. Greg. III 11. —

ad ep. XXVI

9: ἀξιοῦμεν, (k). — Ep. ad eundem eodem ex monasterio Cpolim. ad ep. 24. —

13: λαοσυνάκτης est inter officiales magnae ecclesiae in quinario septimo officiorum tertius. convocavit publico signo ad rem divinam. Cod. Curopal. 6,7. 154. Ducang. gloss. pag. 789. —

ad ep. XXVII

25: εἶλκεν. — 29: dele comma (k). — Ep. ad eundem eodem ex monasterio Cpolim. ad ep. 24. —

16: idemne hoc regium monasterium atque regium Demetrii? ad ep. 4,34. —

λείποντα quae extremo versu abscissae sunt supplevit Vitelli ⁴ ultimae versus secundi litterae abscissae; μασι supplevit Vitelli, ν ἐπότισας ego ⁵ οὐ πόθου extremo versu tertio supplevi ⁷ ultimas litteras ἐν supplevit Vitelli

18: anno 1293 Sylaeotes et Gennadius imperatorem adeunt ut succurrat clericis qui ab Athanasio patriarcha Cpolitano nihil aequi impetrent. Geo. Pach. II 167,1. — 26: *μάνδρα* est monasterium. cf. ep. 53,14. —

ad ep. XXIIIX

26: *συνεκκενοῦν ἑαυτῷ* (k). — 66: proverbium. corp. Gott. I Diog. VI 56 (k). — 69: proverbium. corp. Gott. I Diog. IV 66 (k). — 72: proverbium. corp. Gott. II. Mac. V 10 (k). — 77: Hom. ε 298 (k). —

Ep. ad Theodorum Xanthopulum [Callistum]. eum ex scriptoribus eiusdem fere aetatis unus Cantacuzenus nominat, ed. Bonn. I 226,13. 230,12: anno 1327 Cpoli ab imperatore Andronico ad Andronicum nepotem rebellem mittitur cum aliis legatus *ἀρετῆ τε καὶ συνέσει καὶ παιδείᾳ κεκοσμημένος*. haud dubie idem est ad quem adulescentulum (ep. 28,89) Planudes scribit. plura de vita eius afferre nequeo: sed erat magnae apud homines eius aetatis auctoritatis et dignitatis, homo commodus non solum et iucundus moribus, sed etiam consilii plenus atque doctus, eloquentiae in primis laude insignis. ad eum sunt tria carmina Manuelis Philae *διφθέραν* petentis (ed. Miller I 264. II 3. 211), Nicephori Chumni epistulae undeviginti in Boisson. Anecd. novis: verbosae, rebus certis vacant. neque alia est ratio Michaelis Gabrae, cuius quindecim ad eum sunt epistulae ineditae. ad Xanthopulum praenomine non addito epistula est Nicephori Gregorae in Boisson. Anecd. Gr. III 189, duo carmina Philae (ed. Miller I 312. II 133), ad Xanthopulos Nicephori Chumni ep. 158 in Boisson. Anecd. novis. commemorantur enim praeter Theodorum Georgius Xanthopulus, ad quem Gabrae septem epistulae ineditae, et Nicephorus ille Callistus cuius scripta maximam partem collecta sunt in Mign. patrol. Gr. tom. 146. 147. ad hunc Gabrae epistulae ineditae undecim, Chumni una in Boisson. Anecd. novis, ep. 149, tria carmina Philae mendici (ed. Miller II 16. 27. 228), unum Theodori Metochitae ad Nicephorum Xanthopulum et de suis scriptis in codice Parisino 1776.

Plura de hoc Theodoro dicam in *Δελτίου τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρίας* tomo III ibidemque edam orationem funebrem, quam in eum composuit Georgius Galesiota.

Hanc Planudis epistulam Carolus Dilthey, De epigrammatis

nonnullis Graecis disputatio, Gotting. 1881, pag. 3, simul cum observationibus quibusdam suis editurus erat; sed cum epistulam eandem etsi fatuam fatui hominis tamen non prorsus inutilem ab E. Piccolomini nuper evulgatam esse interim didicisset, id consilium abiecit. equidem paulo aliter de hac Planudis epistula iudicandum esse arbitror. bonum mihi exemplum videtur esse eius generis quod doctissimus quisque in epistulis scribendis ea aetate secutus est. in summa enim sermonis cottidiani quem pueri cum lacte materno suxerunt depravatione novo impetu et ardore ad Atticae linguae elegantiam ac venustatem se revocantes quam ex veterum rhetorum philosophorumque pertractatione novam sibi eximiamque assecuti esse videbantur humanitatem et doctrinam — *λογικῆς ἐπιστήμης* nomine eam amplectebantur —, eam ex epistularum in primis commercio eminere voluerunt. neque enim ut de rebus quas coram exponere non possent certiores facerent absentes, non ut usui cottidiano essent aut veros animi sensus et affectus aperirent, epistulas conscribebant, sed ut regeneratae quasi humanitatis artisque dicendi documento amicorum animos oblectarent. qua re id potissimum spectabant, ut rebus ipsis neglectis quam maxime possent scriberent ingenue, sententiose, disposite, orname. res quidem per nuntios qui litteras pertulerunt, non per litteras significabant, usui adeo non consulebant, ut de re qualibet exili et ieiuna, *περὶ ὑποθέσεως φράσης, ταπεινῆς, βραχυτάτης*, scribere, dum modo morum probitatem, ingenii acumen, munditiam et ornamenta orationis, disserendi subtilitatem declararent, vel summae laudi esset. *φιλοτιμίαν*, non *χρείαν* spectabant. requirebant a scribentibus, ut vocabulis quibusdam utar apud illos usitatis, *τὸ τοῦ ἥθους κάλλος, γενναιότητα, τῶν ἐννοιῶν εὐπορίαν, κάλλος, πικρότητα, συνέχειαν* — *τίσι τῶν νοημάτων χρηστέον, τίνων δὲ ἀφεκτέον, πῶς τε αὐ̄ διαθετέον καὶ μέχρι πόσου δὴ καλὸν ἐκτείνειν ἢ καὶ συστῆλ- λειν, ῥημάτων συνθήκην, τὸ τῆς συμφράσεως κάλλος, καλλιηπημένα ῥήματα καὶ πρὸς τέχνην συντιθέμενα, ἁρμονίαν καὶ ἀκριβείαν, ῥυθμὸν καὶ ῥητορείας κομψότητα*. verborum igitur illam exilitatem artificiosamque et frigidam subtilitatem etiam Planudem saepe numero aucupatum esse, cui displicuerit, aetatem ut fatuam improbet, non hominem.

3: Piccolomini l. l. pag. 108 (cf. pag. L): „Senza dubbio si accenna ad una qualche collezione di epigrammi, che doveva servire al Planude per la compilazione di quella antologia, che da

lui prese il nome di Planudea. V. Jacobs, Anthol. Vol. I. p. 1 a p. LXXX segg. equidem non video, cur τὴν τῶν ἐπιγραμμάτων βιβλον quam repetit a Xanthopulo eam ipsam syllogen esse negemus, quam nunc anthologiam Planudeam vocamus.

ad ep. XXIX

12: ὑποστρεψάντων. — 23: σαντῶ μὲν συνήθη, (k). — 25: λόγος, (k). — 33: dele punctum (k). — 41: — ἔχοι δ' ἄμεινον — (k). — 50: πράττοντες. καὶ (k). — 52: θάτερον καὶ (k). —

Ep. ad Demetrium Sguropulum, Aulonis ut videtur episcopum, Thessalonicae tum temporis morantem anno fortasse 1299. eo enim anno cum Thessalonicae imperator esset crebrum et commodum epistularum Cpoli commercium. alius haud dubie is est Demetrius Sguropulus quem anno 1341 inter domesticos imperatoris Ioannis Cantacuzeni fuisse dicit Cantacuzenus II 183,12. 140,3. Boissonad. Anecd. nov. pag. 312. ceterum satis vulgaria ea aetate nomina Σγουρός, Σγουρανός, Σγουρομάλλης, frequentius Σγουρόπουλος, quod nomen erant qui neglegerent alienum esse a nomine Συρόπουλος. — anno 1297 Planudes cum aliis legatis Venetiis rediens a Sguropulo comiter exceptus est Aulone. ad ep. 5,39. Aulon, hodie Valona vel Avlona, urbs et portus Epiri. inde petens oppidum τῶν Δευρῶν ad Drymonem fluvium a septentrione Lychnitidis lacus situm [Δεύρη apud Annam Comnenam, cf. Ducang. in Alexiadem ed. Reifferscheid pag. 650, apud Geo. Acropolitam ed. Bonn. 149,21 et infra, Δέροβη seu Δέβρη seu ἡ τῶν Δεβρῶν apud eundem 152,7; apud Manuelem Philen ed. Miller II 254 ἡ Δεῦρις, hodie Dibre sipre secundum Millerum ad h. l.] equitando Cpolim videtur rediisse. ita eundem portum ut navi inde veherentur equitando Cpoli petebant annis aliquot ante Ioannes Beccus et Constantinus Meliteniota. Geo. Pach. I 361,10 ss. —

30: Planudes se excusat Sguropulo quod ,odas' in laudem martyris Demetrii quas promiserat nondum composuit. at composuit postea, ultimis certe vitae annis. continetur enim in codice Vaticano Palatino Gr. 141 (P), in quo etiam has epistulas inesse pag. 186 dixi, fol. 136^v—137^v Planudis canon in sanctum Demetrium, ex octo odis compositus: cuius canonis partes acrostichide ita concatenatae sunt, ut tropariorum singulorum litterae initiales efficiant verba: ἀθλοφόρον Δημήτριον ἕσμασι Μάξιμος ὕμνω. quo in carmine pangendo exemplum sibi proposuit ad imitandum

Ioannis Damasceni, melodi illius saeculo IIX celeberrimi, canonem eius τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ: cuius canonis odarum prima verba singulis odis Planudis praefixa sunt. cf. W. Christ et M. Paranikas, Anthologia Graeca carminum christianorum, Lips. 1871, pag. 226 ss. canonem descripsit in meum usum Alfredus Gercke. cuius apographum hic expressi ad verbum. notas quibus in libro manuscripto verba interpunguntur, infra contextum significavi omnes, iota ἀνεκφώνητον adieci.

- Μαξίμου μοναχοῦ τοῦ Πλανούδη
κανὼν εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον φέρων ἀκροστιχίδα:
ἀθλοφόρον Δημήτριον ἄσμασι Μάξιμος ὑμνω̄ †
ἦχος πλάγιος ἀ
ὠδὴ ἀ
- 5 † τῷ σωτηρι θεῷ †
Ἀγαθῶν τῇ πηγῇ ἐκείθεν μάρτυς νῦν μεταδοῦναι καὶ ἐμοὶ 10 ὡς ἂν ὕμνον ἔσω σοι Θαροαλέα ψυχῇ ο μάρτυς στέφος ἀλλὰ θαροεῖν οἱ τοὺς αὐτοῦ οὐκ ἔχουσι βλέποντες 15 Λαμπηδῶν σῆς ψυχῆς ἐπὶ τῶν ἁγίων περικαλλῆ σε καὶ ἠδὺν ἐδείκνυ καὶ χάριτος Οὐρανούς κατοικῶν 20 παρθένου μήτραν καὶ ἀνωδύως γεννηθεῖς τοῦ κόσμου τὰ πέρατα·	παροσθηκῶς καὶ χάριν ἀρούμενος ταύτης ἀξίωσον, τὸν ἐπινίκιον † τοὺς δυσσεβεῖς νικῆσας ἀπηνέγκατο. ἐπαίνους πλέκοντες οἷα ἠγώνισται † δικνουμένη σαφῶς τοῦ σοῦ σώματος, πᾶσι, Δημήτριε, τῆς θείας ἔμπλεων † ἐπὶ τῆς γῆς κατελθὼν ἄγνην ὤκησε ὀδύνης ἔπαυσε δόξα τῷ κράτει αὐτοῦ † ὠδὴ γ'
- † δυνάμει τοῦ σταυροῦ †
- 25 Φαυλίσας τῶν ἀνόμων ἐχθρῶν ὁ μάρτυς ὄντως τὰ σεβάσματα
πολυτιμήτους νῦν στέφεται τῶν ἐπάθλων ἀναδήμασιν †
Ὁ μέλλων ἀντιπάλλων δεινῶν καὶ ἀοράτων περιέσεσθαι
θάρος ἐνθεῖς θείῳ Νέστορι τὸν Ἀναῖον κατεπάλαισεν †

¹ fol. 136 v loco nominis τοῦ αὐτοῦ ³ sine stellula ⁴ ᾱ ⁵ ὠδὴ ἀ̄ adieci
⁶ stell. prior om. ⁹ ἀξίωσον, ¹⁰ ἐπινίκιον †† ¹² ἀπηνέγκατο. ¹³ πλέκοντες,] ¹⁵ ψυχῆς·
¹⁷ δημήτριε. ¹⁹ κατελθὼν. ²⁰ ὤκησε· ²² ultimus versus septem syllabarum, † non
sex son pro αὐτοῦ? ²³ in margine ²⁶ στέφεται. ²⁷ δεινῶν· περιέσεσθαι. ²⁸ νέστορι,

Ρομφαία τὴν καρδίαν πληγείς, ὄμοφαία μάρτυς σε προσέταξεν
 ἐκκενηθηῆναι ὁ τύραννος, ἀλλ' ἤττάται καὶ πεδόντος σου † 30
 Ὅσφραίνεται τῶν μύρων τῶν σῶν ἢ ἐκκλησία καὶ κραυγάζει σοι
 εἰς ὄσμην μύρου δραμοῦμαι σου καὶ ἀρύσομαι τοῦ νέκταρος †
 Νυμφίον τὸν ὠραῖον Χριστὸν ὠραία νύμφη καὶ συνέλαβε.
 καὶ ἀνωδίνως ἐγέννησε καὶ παρθένος αὐθις ἔμεινε †

ὥδῃ δ'

35

† εἰσακήκοα τὴν ἀκοὴν τῆς †

Δημητρίου τοῦ σοφοῦ τὴν καρτερίαν οἱ χοροὶ
 ἐξεπλάγησαν ἀγγέλων καὶ Χριστῶ ἀνεβόησαν.
 δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε †
 Ἐγνανάκει βασιλεὺς ὡς τοῦ Λυαίου στερηθεῖς. 40
 τὸ κεφάλαιον δ' ἐκείνων ἦν Δημήτριος ἅγιος
 φρόνημα προτείνων ἀήττητον †
 Μυροθήμην τὴν σορὸν τοῦ Δημητρίου πᾶς ὄρῶν
 τοῦτ' ἐκείνο ἐκβοάτω. στερεᾶς νῦν θηλάζομεν
 μέλι ἀπὸ πέτρας καὶ ἔλαιον † 45
 Ἡ παρθένος γαλουχεῖ καὶ παρθενεύει ἀληθῶς
 ἢ τεκοῦσα τὸν σωτήρα Ἰησοῦν ὡς καινότετα
 ἄμφω καὶ φοικτὰ τὰ τεράστια †

ὥδῃ ε'

50

† ὀρθρίζοντες βοῶμέν σοι †

Τοιοῦτόν σου τὸ τρόπαιον ἔστησας, ἀθλοφόρε,
 ὡς καὶ τὸν καυλώμενον πάντα νικᾶν ἐγκαλύψασθαι †
 ῥευμάτων ἀντ' ὀλίγων τοῦ αἵματος τοῦ σοῦ μάρτυς
 ἀκένωτα ρεύματα μύρον πηγάξεις ἐκάστοτε †
 Ἰάματα τοῖς χορήξουσιν πρόκειται ἢ σορός σου 55
 ἐκάστοτε βλύζουσα, γενναῖε μάρτυς Δημήτριε †
 Οὐράνιον βιοῦς πρὶν πολίτευμα νῦν τὰ μύρα
 ἐκ γῆς ὡς οὐράνιον ὄμβρον προχεῖς, ἀξιάγαστε †
 Νεκρὰν γεγεννημένην ἐξώσεν. ὁ υἱός σου
 βροτῶν φύσιν, πάναγνε, σὲ δὲ χαρίτων ἤξιωσεν † 60

²⁹ πληγείς, προσέταξεν. ³⁰ τύραννος, ³¹ σοι. ³³ γν, συνέλαβε. ³⁴ ἐγέννησε.
³⁵ δ; ³⁶ haec non sana ³⁷ χοροὶ, ³⁹ verba σου, κύριε † addidi ⁴⁰ στερηθεῖς. ⁴¹ δημή-
 τριος, addidi ἅγιος ⁴⁴ ἐκβοάτω. θηλάζομεν, ⁴⁶ γαλουχεῖ. ⁴⁷ ἴν, ⁴⁹ fol. 137 r ε
⁵⁰ stell. prior om. ⁵¹ ἀθλοφόρε. ⁵³ μάρτυς. ⁵⁶ βλύζουσα. ⁵⁷ πολίτευμα, ⁵⁹ γεγε-
 ννημένην σου. ⁶⁰ πάναγνε.

ὥδῃ ε'

† ἐκύλωσέ με ἄβυσσος †

- Ἀρομόζεται πρὸς ἔνθεον πορείαν ἀνδρῶν τάξις ἅπασα,
 οἴκων σχέσις ἅπασα, ἔθνῶν φύσις ἅπασα
 65 τῶν ἐγνωκότων τοὺς σοὺς ἀγῶνας, εὐδόξε †
 Σαλεύεις τὴν ἀσέβειαν ἐκ βάθρων συντριβῶν ἀγάματα,
 συνθλάττων ἰνδάματα, ἑξαίρων σεβάσματα
 τὰ τῶν ἀπίστων, πιστὲ Χριστῷ Δημήτριε †
 Μαρτύρων ἀκροθίνιον εἰδότες μεγάλως γεραίρομεν,
 70 μειζόνως σε σέβομεν, μεγίστως δοξάζομεν
 τὸν πᾶσι πάντα διὰ Χριστὸν γενόμενον †
 Ἀπείρανδρος ὑπάρχουσα παρθένε, πῶς μήτρα συνειληφας;
 πῶς βρέφος γεγέννηκας; πῶς κόρη μεμένηκας;
 ὡς ξένα πάντα τὰ ἐπὶ σοὶ τελούμενα †

75

ὥδῃ ζ'

† ὁ ἐν καμίνῳ πυρὸς †

- Σεμννομένοις ἡμῖν ταῖς σαῖς ἀθλήσεσιν, ὦ μάκαρ,
 καὶ ἀνυμνοῦσι Χριστὸν ἴασι δίδου ψυχῶν †
 Ἰασι δίδου ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων παῦε νόσους·
 80 φάρμακον ἔχεις καὶ γὰρ μύρων τὴν θείαν πηγὴν †
 Μύρων τὴν θείαν πηγὴν καὶ τὴν ἀόρατόν σου σκέπη
 ὄπλα διττὰ κατ' ἐχθρῶν αἴρομεν θάρρει ψυχῆς †
 Αἴρομεν θάρρει ψυχῆς χεῖρας πρὸς σέ, παρθένε· σὺ δὲ
 ὄρεγε χεῖρας ἐν σοὶ σεμννομένοις ἡμῖν †

85

ὥδῃ η'

† τὸν ἐν πατρὸς προδ †

- Ξίφος καὶ πῦρ καὶ θηρία καὶ παντοῖαν ἄλλην βάσανον,
 δίψαν λιμὸν τε καὶ ψύχος καὶ παντοῖαν ἄλλην κάκωσιν
 ὑποστῆναι μάρτυς διὰ Χριστὸν προέθου καὶ νῦν ξῆς εἰς αἰῶνας †
 90 Ἰσχυρογνώμων ὁ μάρτυς ἀπειλοῦντος τοῦ δικάζοντος
 καρτερογνώμων ἐκτόπως ἔκκεντοῦντος τοῦ κολάζοντος
 ὡς γενναῖα πάντα τὰ τοῦ γενναίου βλέπω καὶ τόλμης θείας πλήρη †
 Μετὰ ἀγγελῶν χορεύεις ἀρεταῖς συζήσας, ἄγιε,
 μετὰ μαρτύρων ἀγάλλη παρ' οὐδὲν νομίσας θάνατον
 95 εὐγενῆς ὁ μάρτυς καὶ τὴν ψυχὴν καὶ σῶμα καὶ πάντη διαπρέπων †

⁶¹ ε' ⁶² stell. prior om. ἄβυ † ⁶³ ἅπασα· ἅπασα ⁶⁴ βάθρων· ⁶⁵ ἰνδάματα·
 σεβάσματα· ⁶⁶ εἰδότες, γεραίρομεν· ⁶⁷ παρθένε, ⁶⁸ γεγέννηκας· μεμένηκας· ⁶⁹ ε' ⁷⁰ stell.
 prior om. ⁷¹ μάκαρ· ⁷² ψυχῶν· νόσους· ⁷³ πηγὴν· ⁷⁴ σὺ δε, ⁷⁵ η' ⁷⁶ stell. prior om.
⁷⁷ θηρία, βάσανον· ⁷⁸ κάκωσιν· ⁷⁹ μάρτυς· ⁸⁰ fol. 137 v μάρτυς, δικάζοντος.
⁸¹ ἐκτόπως, κολάζοντος· ⁸² βλέπω· ⁸³ χορεύεις, ἄγιε· ⁸⁴ ἀγάλλη (sic) θάνατον· ⁸⁵ σῶμα,

Οδοιποροῦντας κουφίζεις ἀθλητὰ μνημονευόμενος,
 ναυτιλλομένους προπέμεις, ὥσπερ αὐρα λείου πνεύματος,
 πᾶσι γίνῃ πάντα καὶ πάντας ἀναψύχεις τοὺς σὲ προσκαλούμενους †
 Σεβιγνημένον ἀρχῆθεν καὶ ἀπόρητον μυστήριον
 ἐσφραγισμένον καὶ μόνῳ τῷ θεῷ προγινωσκόμενον 100
 ἐν ὑστέροις χρόνοις ἐν σοὶ ἐφανερώθη θεὸν λόγον τεκούσῃ †

ᾧ δὲ θ'

† σὲ τὴν ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον †

Ἔπνον ἀφυπνώσας λόγχαις τρωθεὶς εὐκλεῆ
 πανταχοῦ νῦν ἐργήγορας, παμμάκαρ Δημήτριε, 105
 καὶ κινδύνων ἀρπάξεις τοὺς τιμῶντάς σε †

Μύρον κενωθὲν φησὶν ὄνομά σου, σοφέ.
 διατοῦτο νεάνιδες ψυχὰι φιλομάρτυρες
 καὶ ἠγάπησαν ὄντως σε καὶ εἴλκυσαν †

Νῦν καθαρωτέροις ὄμμασι βλέπων θεὸν 110
 παντὸς δίχα αἰνίγματος ἐσόπτρου τε, ἄγιε,
 καὶ ἡμῶν ὑπερεύχου τῶν ὑμνούντων σε †

Ω ὠραιότατη καλλίστη τὲ γυναικῶν,
 ἡ ὠραῖον καὶ κάλλιστον Χριστὸν ὑπὲρ ἅπαντας
 τεξαμένη, τοὺς ὑμνητάς σου φύλαττε † 115

ad ep. XXX

33: οἶσθα. — 35: Cic. Lael. 13,47. cf. Stob. flor. XIII 49 (k). —
 40: οὖν. —

Ep. ad Ioannem Zariden adolescentem. exstat multis in
 codicibus corpus epistularum triginta duarum, cuius primam
 notitiam dedit Leo Allatius in diatriba de Georgiis eorumque
 scriptis, Paris. 1651, pag. 363. descriptas habeo epistulas omnes ex
 codice Monacensi 50, contuli cum codice Rolambiano qui est Upsa-
 lensis 28 epistulas 21 priores (plures enim illo codice non con-
 tinentur), tres primas C. O. Zuretti Taurinensem ex codice Gr.
 Taurinensi C. VII 20 meum in usum transcripsisse grato animo
 profiteor. harum quattuor (ep. 3. 6. 9. 21) Georgii Lacapeni sunt
 ad Ioannem Zariden, duodeviginti (ep. 1. 2. 4. 5. 8. 12. 14. 16. 18.
 20. 23. 25. 27—32) eiusdem ad Andronicum Zariden, octo (ep. 11.
 13. 15. 17. 19. 22. 24. 26) Andronici Zaridae ad Georgium Laca-

⁹⁶ μνημονευόμενος. ⁹⁷ προπέμεις, πνεύματος. ⁹⁸ γίνῃ πάντα. ¹⁰¹ ἐφανερώθη.
¹⁰² θ' ¹⁰⁴ εὐκλεῆ. ¹⁰⁵ ἐργήγορας. ¹⁰⁷ σοφέ. ¹⁰⁸ φιλομάρτυρες. ¹¹⁰ θν.
¹¹¹ αἰνίγματος. ¹¹³ καλλίστη? γυναικῶν. ¹¹⁴ ἅπαντας. ¹¹⁶ ὑμνητάς?

penum. hi igitur Zaridae, quibus cum Lacapeno epistularum commercium est, eidem sunt atque ei qui in Planudis epistulis apparent. quod paucis probabo: 1) Andronicus Zarides amicissimus est Mercurio cuidam gratoque animo recordatur temporum illorum, quibus una cum eo litteras didicerit. scribit enim ad Lacapenum in ep. 22: τὸν Μερχούριον ὅτι σοι οὕτως ἤρμωσται πεπυσμένος οὐδὲν καινὸν ἔφην· ἤδη γὰρ ποτε καὶ ἀρείωνι μὲν σοῦ οὐκ ἂν εἶποιμι, ἐξ ἴσον δὲ σοι ὠμίλησε· καὶ οὐποθ' ὄσγε τοῦτον ἀθέριζε. *συννεφοίτα γὰρ ἡμῖν καὶ κορυφαῖος ἦν τοῦ χοροῦ.* atque in ep. 24: τὸν δ' αὖ Μερχούριον, τὸν εἰδὸτα φιλεῖν σαφῶς καὶ λαμπρῶς τὸν ἐπιεικεία καὶ τρόποις καὶ ἤθεσι χρηστοῖς χρώμενον μεθ' ὑπερβολῆς, πρόσσειπε καὶ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἀνιττόμενος οὗς συνῆμεν ἀλλήλοις ἀνάμνησον. Mercurium Planudis discipulum fuisse vidimus ad ep. 5, 11. non solum autem Ioannem Zariden, ad quem Planudis epistulae 30. 39. 42, Planude praeceptore usum esse ex epistula 39 et 42 comperimus, sed etiam fratrem eius, qui est Andronicus, ex ep. 109, 70 elucet. — 2) Lacapenus in ep. 21 Ioanni Zaridae de filio post alios ut videtur liberos nato gratulatur, scribit enim: ἤσθην δὲ καὶ νίει τῷ νέῳ καὶ χαριστήρια τῆς αὐτοῦ γενέσεως καὶ αὐτὸς ἀνῆψα τῷ θεῷ καὶ ηὐξάμην γε αὐτῷ καὶ εὐχόμαι ὅποσα ἂν αὐτοὶ οἱ τεκόντες εὔξησθε. pluribus igitur annis ante uxorem duxit Ioannes Zarides. ex hac autem Planudis ep. 30 discimus uxorem ducere in animo illum habuisse. — 3) ad eundem denique Ioannem Zariden Lacapenus scribit in Asia versantem. orditur enim epistolam 9: ἤπον σὺ τρυφᾶς ἐν Ἀσίᾳ καθήμενος· καὶ νῦν μὲν θήραις τέρπη καὶ λειμῶσι καὶ δένδροις, νῦν δ' ἂ τούτων ἀμείνω ποιητῶν τε βίβλοις καὶ λογογράφων τόκοις καὶ σοφιστῶν τεχνήμασιν. in suis ipsius agris ibi saepius videtur morari, ideo ab Andronico fratre in ep. 13 nominatur ὁ Ἀσιανὸς ἀδελφός. id bene congruit cum eo quod ex Planude comperimus; petit enim in ep. 109, 70 ss., anno 1295, a pincerna Philanthropeno, ut Zaridas in possessionem restituat eorum agrorum, qui eis antiquitus in Asia sint. adulescentes igitur Zaridae erant his ultimis Planudis vitae annis, adultae aetatis in illis epistulis Lacapenianis, ut haud multo post iniens saeculum XIV Lacapeni Zaridaeque epistulae scriptae sint. uno enim verbo hic commemoro non ex eis modo quae attuli, sed aliis etiam ex causis mihi persuasum esse Georgii Lacapeni aetatem ultra prima eius saeculi decennia iniuria promoveri solere. — [ad Andronicum Zariden praeterea quattuor

sunt epistolae Michaelis Gabrae, ep. 384. 416. 418. 438, tres Nicephori Gregorae, quarum initia afferuntur in Gregorae editione Bonn. pag. LIV. alia eiusdem epistula quae inscribitur τῷ Ζαρίδῃ est in codice Monacensi 10 fol. 362, totam denique epistolam τοῦ Ζαρίδου εἰς Νικηφόρον τὸν Γρηγορᾶν e codice Vaticano edidit Io. Boivinus in Greg. ed. Bonn. pag. LXXXII. Ioanni Zaridae una cum magno papia Constantino Palaeologo et protallagatore Senacherim anno 1321 Thessalonicae a despota Constantino negotium datum est, ut imperatoris Michaelis iunioris uxorem, quam filius eius Andronicus dimittere nollet, secundum mandata imperatoris Andronici senioris a deiparae statua per vim abstrahentes in navem deducerent, qua Cpolim ferretur. cuius facinoris anno qui secutus est poenas dederunt. Cantacuz. I 130. 150. — τῷ Ζαρείδῃ denique, nescio utri, scripsit 27 versus quos amico pollicitus erat Manuel Philes (ed. Miller II 217). — de tempore huius epistolae 30 nihil certi mihi constat, sed quoniam hac in epistula uxorem ducturus est Zarides, in ep. 39 et 42 magistro adhuc Planude utitur, ep. 30 scripta est post ep. 39 et 42. —

ad ep. XXXI

51: οὐ̄. — 64: ἀπήλαυνεν, cf. 67, 107 (k). —

Ep. ad Autoreianum Cpolis exisoten scripta post annum 1296. nam iter Venetianum (ad ep. 5, 39) commemoratur. duo apud Planudem sunt Autoreiani. praeter hunc Georgius aut Arsenius Autoreianus monachus. ad ep. 64. τῷ Ἀὐτῳρειανῷ scripsit Nicephorus Chumnus, Boisson. Anecd. nova pag. 84 ss. Ἀὐτῳρειανῆ et liberi eius ad annum 1316 commemorantur in Actis et diplomatis (ed. Fr. Miklosich et Ios. Müller) vol. I pag. 63.

21: nihil scio de hoc novo Ioannis praecursoris (baptistae v. 49) in Blanca templo.

22: ad Geo. Pach. I 365, 14 Petrus Possinus in glossario (Geo. Pach. I 550): 'quid fuerit hic Blanca vel Blancas, in monumentis aut descriptionibus Cpolitanae urbis reperire nondum potui.' regio videtur fuisse extra moenia, in qua situm τὸ Κουτοσκέλιον. Geo. Pach. I 365, 14: τὸ πρὸς τὸν Βλάγκα Κουτοσκέλιον. Κουτοσκέλιον sive Κουτοσκάλιον portus fuit, qui etiam τῶν Σοφιδῶν dicebatur, nunc Κάτεργα-λιμανί, de quo v. A. G. Paspatem, Βυζαντιναὶ μελέται, Cpoli 1877, pag. 124 s. et 226. commemoratur Blanca a Duca, ed. Bonn. 283, 4. Fr. Miklosich et Ios. Müller, Acta et diplomata II

pag. 367 (anno 1400): τὸ περὶ τὸν Βλάχνα καπηλικὸν αὐτῆς ἐργαστήριον. pag. 394: κήπος περὶ τὸν Βλάχναν ἔξω που καὶ σύγγυς τοῦ τείχους τῆς πόλεως.

53: Anselmus Bandurius in Imperii Orientalis tomo II, Venet. 1729, pag. 470: „Caeterum Synagogam Iudaeorum extitisse etiam sub Andronico Seniore patet ex epistolis ineditis Athanasii Patriarchae CP.‘ tres epistulas, quae ad eam rem spectant, adiungit. prima Athanasii epistula est γράμμα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα περὶ τῶν θεοκτόνων Ἰουδαίων, ἵνα ἐξέλθωσι τῆς πόλεως. in qua: ἡμεῖς δέ, ἄγχι βασιλεῦ, πῶς ἀντιλήφεται ὁ θεὸς σαβαώθ, ὅτι τὴν θεοκτόνον συναγωγὴν μὴ μόνου μέσου καθέξεσθαι παραχωροῦμεν τῶν ὀρθοδόξων, μυκτηριζούσαν τὰ ἡμέτερα cet.

ad ep. XXXII

11: φιλω. — 26: θείης. — Ep. ad Leontem Bardalen orphanotrophum ex monasterio fortasse Auxentii. ad ep. 24.

ad ep. XXXIII

33: αἰτίαν (k). — Ep. ad Manuelem Bryennium. philosophus enim hic Bryennius dubitari nequit quin Manuel ille Bryennius sit, cuius ἀρμονικῶν libros tres Ioannes Wallis ex tribus codicibus Oxoniensibus versione latina notisque illustratos edidit in volumine III operum mathematicorum, Oxon. 1699, pag. 357—508. idem Bryennius docuit Theodorum Metochitam magnum logothetam quadraginta tres annos natum astronomiam οἰκοδιδάσκαλος. Sathas, Μεσ. βιβλ. vol. I pag. κ'. Cantacuz. I 55,3. idem Metochita in libro cuius initium edidit Sathas l. I., Στοιχείωσις ἐπὶ τῇ ἀστρονομικῇ ἐπιστήμῃ, pag. ρ': ἦν δὴ τις τῶν περὶ λόγους ἐχόντων ἐν τῇ βασιλίδι τῆδε καθ' ἡμᾶς πόλει Μανουὴλ ὄνομα Βρυέννιος, ἀνὴρ, ὡς ἔδειξε πειραθεῖσι, περὶ πᾶσαν μαθηματικὴν ἔξιν, ἀστρονομικὴν τε μάλιστα ἐπιστημονικώτατος, εἰ δὴ ποτέ τις ἄλλος et quae sequuntur. homo videtur fuisse omni doctrina eruditissimus, sed tristi ac morosa solitudine a puero usque ad senectutem litteris totum se involvens incredibiles condidit thesauros doctrinae quae neque suo neque communi fructui esset aut delectationi. eum igitur ipsum Metochita gloriatur ex umbra in pulverem ac solem produxisse. qui cum vetere cum Planude amicitia coniunctus esset, eo ipso autem tempore quo a Metochita († 1332, v. Sathas l. I. pag. νθ') laudibus celebraretur, non iam in vivis esset, non,

ut fere fit, circa annum 1330 floruisse putandus est, sed triginta fere annis ante. ad eundem Bryennium duae sunt Michaelis Gabrae epistolae, 9 et 31, quibus de eo novi nihil affertur. scribitur nomen in codice Gabrae et in cod. Burbonico 262, quo continetur *ἀρμονική, Βρυσάλιος*. —

7: Diophantum Alexandrinum constat *ἀριθμητικῶν* scripsisse quidem *βιβλία ιγ'* (G. H. F. Nesselmann, Die Algebra der Griechen, Berol. 1842, pag. 256), sed omnibus qui supersunt codicibus sex tantum libros contineri arithmeti corum et tractatum de numeris multiangulis imperfectum. quorum codicum cum ex uno exemplo eoque mutilo omnes derivandos esse primus vidisset Claudius G. Bachet (v. Nesselmann pag. 257), duas familias constituendas esse exposuit Paulus Tannery, *La perte de sept livres de Diophante*, in Bulletin des sciences mathématiques, tom. IIX part. I, Par. 1884, pag. 193. neque Planudem est cur arbitremur omnes Diophanti libros integros in manibus habuisse. comperimus autem ex epistulis de codicibus eius tribus: unus est Bryennii, alter Planudis, tertius regiae bibliothecae monasterii cuiusdam Cpolitani, quem Planudes protovestiario Theodoro Muzaloni remittit. hunc in bonum statum restituit extrinsecus et intra, ep. 67,31—36, 106, 107, Bryennii cum suo ipsius codice conferre vult. in regio igitur codice bibliopegi potissimum artem videtur administravisse (ad ep. 100), in suo autem ipsius emendandi artem eum exercuisse hoc certo testimonio docemur. quodsi reputamus Planudem inter eos, qui saeculo XIV apud Byzantinos mathematicis studerent, summa auctoritate floruisse neque ullum fere eorum Diophanti codicum quos novimus ante eius aetatem scriptum esse, verisimile est esse inter eos, qui ad Planudis *διόρθωσιν* redeant. quam in rem velim Paulus Tannery, is quem nova nos Diophanti editione donaturum esse speramus, accuratius inquiret: qui scholia quae duobus Diophanti libris primoribus adscripta sunt — latine edidit ea Basileae anno 1575 Guilelmus Xylander sub Planudis quidem nomine, sed dubitanter — si Planudi iustis causis adsignari negans a Nicolao Artabaso eo qui Planudis vestigiis alibi institit (ad ep. 46,37) scripta esse coniecit (v. eius, Manuel Moschopoulos et Nicolas Rhabdas' in annali, quem supra laudavi, pag. 270), Diophanti verba ipsa in eis codicibus, in quibus illis scholiis illustrantur, a Planude si non emendata at recensita esse haud scio an probaturus sit. —

ad ep. XXXV

Aenigma non solvi. —

ad ep. XXXVI

11: Ἀγαθόνικος τί; (k). — Ep. ad Andronicum Palaeologum. in Asia per hiemem versatur. ad ep. 51, ibidem de Agathonico. —

16: de sepia Boisson. Ψέλλος, Norimb. 1838, pag. 299. —

21: huic Andronico, de quo etiam in ep. 41 scribit, quae ratio intercesserit cum Andronico Palaeologo nescio. —

ad ep. XXXVII

7: ἀπητοῦμεν (k). — 14: ποιῆ. (k). — Ep. ad eundem. —

ad ep. XXXIIX

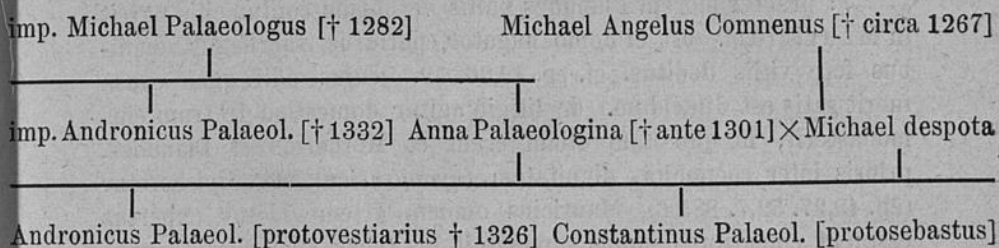
5: proverbium. corp. Gott. II Apost. VII 60. cf. ep. 66,29 (k). — 15: ῥαγῆναι, ἄλλο μὲν οὐκ ἂν βούλοιο, (k). — 33: ἐλευσόμενος cf. 42,5. 55,15 al. (k). — 38: Δίκη cf. 44,44 (k). — Consilio nomen neque eius dicit ad quem scribit neque eius de quo scribit. hic potest esse Euphrosynus. ad ep. 44,3. hieme scripta est epistula. ep. 38,18. 29. —

ad ep. XXXIX

Ep. ad Ioannem Zariden adolescentem. —

ad ep. XL

Ep. ad despotam [Michaelem] in Asiam scripta post epistulam 43. nam qui in hac epistula notus est despotae Mercurius, in ep. 43 ei commendatur. ad despotam scripsit ep. 40. 43, fortasse etiam 48. 52. in Asia cum filiis suis (ep. 40,24. 43,17) versatur. Planudes Lopadii (ep. 40,6. 48,11), in Bithyniae urbe ad Lycum fluvium Artyniumque stagnum sita, una cum eo fuerat. sperat celeriter eum Cpolim rediturum filiosque missurum, ut sua Mercuriique disciplina utantur, ep. 40,24. quae hic de despota comperimus non satis sufficiunt ut certo affirmemus quem despota intellexerit. equidem hominem despotae nomine eundemque βασιλείας titulo insignitum, patrem duorum filiorum (ep. 40,24. 43,17), qui ultimis saeculi XIII decenniis Cpoli fuit, inveni unum, Michaelem; cuius progeniem nosces ex hac tabula:

Michaelis Angeli filius Demetrius Angelus Comnenus Ducas (Geo. Pach. I 243), qui patris mortui in memoriam omisso proprio nomine Michaelis nomen adsumperat (Geo. Pach. I 439,12), despota dignitate donatus circa annum 1278 Annam Palaeologinam uxorem duxit (Geo. Pach. I 441,2). qua mortua filiam Terteris, Bulgariae regis, anno 1301 duxit (Geo. Pach. II 304,3). ex priore matrimonio duo ei filii erant, materno cognomine Palaeologi dicti: Andronicus qui, protovestiarius ab imperatore dictus, mortuus est anno 1326 (Cantacuz. I 211,20) et Constantinus qui protosebasti honorem tenebat (Cantacuz. II 196,3. 256,10). cf. Ducangii historiae Byzantinae commentarium priorem, Lut. Par. 1680, pag. 209, lin. 13 ss. —

ad ep. XLI

19: nihil intercidit; verte: si quidem ille maneat cui etiam alios adhortari facillimum (k). —

Ep. ad Andronicum Palaeologum. —

ad ep. XLII

5: τῶ pro τῶν (k). — 8: — πῶς γὰρ οὐκ; — ἄν, (k). — 11: dele punctum (k). — 16. 17: τὸ pro τῶ (k). — 18: καί, ὅπως ἄν ἐπιιδῶ ταῦτα, τὸν (k). —

Ep. ad Ioannem Zariden adolescentem. —

ad ep. XLIII

4: ἐκποδών (k). — 10: proverbium. corp. Gott. I Zenob. VI 3 (k). —

Ep. ad despota[m] [Michaelem] in Asiam. —

7: praeter morem Planudes nullis verborum contumeliis parcat in Mauricium. est ei homo nugator, periurus, sacrilegus, omnibus fere vitiis deditus. cf. ep. 49,20. 52. cuius odii quae causa fuerit satis est dilucidum. de litigio agitur domestico fratrum eius monasterii, in quo tum etiam erant et Mercurius et Planudes. prioris inter coenobitas dignitatem (*ἡγουμενείαν*) ut adipisceretur (ep. 49,27. 52,7. 88,16), Mauricius omnem artem videtur expertus esse; ut ementitur hominis summae in his rebus auctoritatis patrocinio se uti et favore. ep. 52. quem hominem hunc despotam in Ionia versantem fuisse crediderim. ep. 52,13.

ad ep. XLIV

9: οἷς pro ἡς (k). — 11: dele comma (k). — 44: *Δίκη* Preller, Gr. Mythol. I² pag. 70 (k). —

3: Euphrosynus senex ex chersoneso Taurica Cpolim profectus in carcerem detrusus est. ut hac epistula, ita ep. 46 Planudes petit, ut ille liberetur. ad ep. 38. —

7: de carceribus Byzantinis v. A. G. Paspatem, *Τὰ Βυζαντινά ἀνάκτορα*, Athen. 1885, pag. 143. —

ad ep. XLV

3: ἐμοί, (k). — Ep. ex Auxentii ut videtur monasterio Cpolim. ad ep. 24. —

ad ep. XLVI

6: οὔτος. — 10: proverbium. cf. Lucian. Catapl. 5 (k). — 19: ψέγοντες, (k). — 28: proverbium (k). — 29: οὗ καὶν (k). — proverbium (k). — Ep. ad Georgium Beccum. idem videtur esse ad quem Nicephorus Gregoras epistolam scripsit cuius fragmentum edidit Boissonade, Anecd. Gr. III 193: τῷ² μεγάλῳ οἰκονόμῳ τῷ Βέκῳ. cf. Nic. Greg. ed. Bonn. I pag. LIV; ²cod. Gr. Monac. 10 fol. 392. sed mire erravit Boissonade hunc magnum oeconomum eundem esse ratus atque Beccum illum Ioannem, Latinorum ecclesiae contra Graecos acerrimum propugnatorem. hic enim neque unquam magnus oeconomus fuit et mortuus est anno 1298 in vinculis, Geo. Pach. II 785, Nicephorus autem Gregoras natus est circa annum 1295. Nic. Greg. ed. Bonn. I pag. XIX. —

15: Preller, Gr. Mythol. II² pag. 281 (k). —

29: chartophylax est inter officiales magnae ecclesiae quartus in quinario primo. Cod. Curopal. 4,4. 126—129. Ducang. gloss. pag. 1737. Miller ad Manuel. Phil. carm. I 232. eo munere functus est annis 1284 et 1288 Cpoli Georgius Moschampar, Ioannis illius Becci inimicus. Geo. Pach. II 92,9. 99,6. 115,12; anno 1297 Cyprianus. Geo. Pach. II 253,6. —

37: occupatus igitur fuit Planudes in libro quem inscripsit *Ψηφοφορία κατ' Ἰνδοὺς ἢ λεγομένη μεγάλη*; quam edidit ex duobus potissimum codicibus Parisinis C. I. Gerhardt, Das Rechenbuch des Maximus Planudes, Hal. 1865, Germanice vertit H. Waeschke, ibid. 1878; iniquius de Planudis libro iudicat Maur. Cantor, Vorlesungen über Geschichte der Mathematik tom. I, Lips. 1880, pag. 432—435. vellem titulum libri quem a Becco mutuatus est Planudes indicasset; melius de fontibus, quibus ad librum suum arithmeticum usus esset, iudicarem. falso enim censet Gerhardt pag. IV Planudem Itolorum novum ratiocinandi genus fortasse apud Venetos cognovisse. eiusmodi enim studiis cum ibi cum capitis periculo moraretur eum vacasse quis credat. simili errore captus Godofredus Bernhardy, Grundriss der Griech. Litteratur, tom. I⁴ pag. 730, opinatur Planudem linguae Latinae cognitione in Italia imbutum esse. — magni apud Byzantinos hunc Planudis librum habitum esse cum codicum numerus ostendit haud exiguus, tum codices Parisini 2428 et suppl. Gr. 652, quibus liber Planudis continetur emendatior factus a Nicolao Artabaso simul cum eius adnotationibus; fortasse etiam adiectae sunt adnotationes aut Demetrii Cydoni aut Isaaci monachi Argyri. v. Paulum Tannery in commentationibus eius quas pag. 227 laudavi, pag. 267—269 et pag. 130 ss. quem quidem Planudem anno 1341 vixisse et Barlaami Calabri aequalem fuisse etiam nunc dicturum esse non putaverim. —

40: quas hic proponit de numeris quadratis quaestiones in libro suo (ed. Gerhardt pag. 29 ss.) solvisse sibi visus est, magnam partem suo Marte, *ἡμετέραν θεοῦ νεύσει τὴν εὐρεσιν εἶναι λέγομεν*. —

ad ep. XLVII

Λακωνίζει hac epistula Planudes et proxima et aliis pluribus: duplici enim ratione in epistulis, quas arte scripserunt, Byzantini utebantur: aut atticissare sibi proponebant aut more Laconum scriptitabant. cf. ep. 12, 159. 94, 16 ss. 117, 5. qua de re quid senserint ea aetate bene Georgius Cyprius epistula quadam (meae collectionis ep. 203):

Βραχέα μὲν ἐν ῥήμασιν ἐπιστέλλειν, πληρέστατα δ' ἐν νοήμασιν, ἄριστα ἐπιστέλλειν ἐστὶ καὶ δύναται ἂν τις ὑποκείμενον νόημα λόγῳ δηλούμενον βραχεῖ τε καὶ τεχνικῶ καὶ αὖ αὐτὸ διὰ μακρῶν ἐκλαλούμενον πολὺ μᾶλλον ἐκείνως ἢ οὕτω καταλαβεῖν. ζήλωσον καὶ σύγε τῆσδε τῆς βραχυλογίας τὸν τύπον· κἂν ἐφίκοιο κἂν ἔλθῃς εἰς ἄσκησιν, ἐπαινετὰ ἐπιστέλλων ποιήσεις. ὅσον νῦν μὴ τοιαῦτα καὶ τοὺς ἀφθόγγους σχεδὸν Λάκωνας, ὑπὲρ τοὺς ἐναντίας ἔχοντας Ἀττικους ἐπαινήσεις ἐν φειδοῖ λόγων καὶ ῥημάτων πενία νοημάτων περιουσία ἐπιδεικνυμένους: — cf. Nicephorum Chumnum in Boissonad. Anecd. novis pag. 5, eiusdem epistulam 28 pag. 33 et Laconicarum epistularum decadem pag. 61—63. —

ad ep. XLIIIX

3: τὰ abesse potest (k). — 12: proverbium. cf. ep. 93,11 (k). — 17: proverbium (k). —

Ep. ad despotam [Michaelem], ut videtur, quem Lopadii convenerat. ad ep. 40. —

ad ep. XLIX

3: σε — πολὺς (k). — 4: ταῦτα — καὶ (k). — 7: ἄπτεσθαι — καὶ (k). — 8: μάρτυς — οὐδὲ (k). — 16: proverbium. v. Ed. Kurtz, Die Sprichwörtersammlung des Maximus Planudes, Lips. 1886, pag. 21 nr. 60, O. Crusius in Museo Rhen. XLII pag. 405. — 20: proverbium (k). — 23: proverbium (k). — τοσαῦτα pro ταῦτα (k). — 26: proverbium (k). —

ad ep. L.

4: ev. Matth. VI 12 (k). —

ad ep. LI

29: ὄραξ; ἔαο ἤδη καὶ (k). — 34: προσφέρειν. (k). —

Ep. ad Agathonicum scripta est, ut recte me monuit Eduardus Kurtz, non ad Melchisedecum. pergit enim cavillari Planudes cum ipso Agathonico, qui in ep. 36 ad Andronicum Palaeologum data ob scribendi pigritiam lepide vituperatus eodem ludo Planudem lambravit. scripta est vere, quadragesimae tempore, v. 29. 10, in Ioniam, v. 26. tertius, quem in epistula v. 4 et 34 respicit, est Andronicus Palaeologus. —

ad ep. LII

Ep. ad despotam [Michaelem] ut videtur, in Ioniam. ad ep. 40. —

12: Ioannes famulus est Planudis, quem quod bonae est indolis propensusque ad discendum, Chalcomatopulo scholae magistro maiore studio ep. 66 commendat. Piccolomini pag. L not. confundit eum cum Ioanne Phacrasis filio ep. 8,29. ad ep. 3. ut hic ad despotam in Ioniam, ita saepius ad amicos mittitur ut mandata peragat. Nicaeae est in ep. 57. vere alterius anni postquam adversus Turcos in Asiam profectus erat pincerna Philanthropenus, i. e. anni 1295, longinquam peregrinationem suscepit cum fasciculo epistularum ad Philanthropenum 79. et 80., ad monachos in Critzo habitantes 81., ad amicum quendam 82., ad Ignatium 83, ad Melchisedecum 85. cf. etiam ep. 99,140 ss. ad ep. 60 pag. 238 m. item ad Theoctistum fortasse Adrianopolim missus est. ep. 9,32. —

ad ep. LIII

9: *λύπης*. (k). — 12: *τυχεῖν*, (k). — 18: *τοσοῦτων* (k). —

Ep. ad Nicomediae episcopum. Nicomediae natus est Planudes. pag. 191s. —

ad ep. LV

19: *φασίν* — *οὐκ* (k). — Ep. ad protosebastum Tarchaniotam post annum 1293. anno enim 1294 post mortem Theodori Muzalonis imperator Andronicus filium Michaelis Tarchaniotae natu maiorem protosebasti dignitate ornavit eodem tempore quo frater eius natu minor pincerna factus est. ad ep. 60 pag. 235 p. m. 236 p. m.

6: imperatoris Hadriani templum Cyzici exstructum a Byzantinis in numero septem orbis terrarum spectaculorum reponitur: septimum est Nicetae apud Io. Conr. Orellium, Philonis Byzantini libellus de septem orbis spectaculis, pag. 144. inter Mausolium tumulum aedemque Dianae Ephesiae enumeratur apud Georgium Cedrenum, ed. Bonn. 1299. eosdem versus paulo discrepantes et emendationes exhibet cod. Baroccianus 68, chartac. saec. XV, fol. 76 v:

† *Περὶ τῶν ἐπτὰ θεαμάτων: —*
Καινὸν θέαμα τῶν πάλαι πυραμίδων,
Ἄγυπτος ἄσπερ εἶχε κόμπον ἢ πλάνην
καὶ πύργος ἄστροις ἐξισοῦμενος Φάρον.

μέγας κολοσσός ὁ θρυλλούμενος Ῥόδου
καὶ τύμβος ἐξάκουστος ὁ τοῦ Μανσάλου
καὶ Κυζίκου φέριστος ἀρραγῆς δόμος
καὶ τὸ θέατρον Λυκίας τῆς τῶν Μύρων,
ὅπερ κατεσπάραξεν Ἰσμαήλ γόνος,
καὶ Ῥουφίνειον ἄλσος ἐν τῷ Περγάμῳ.
ναὸς δ' ὁ παμμέγιστος ἐν βασιλίδι,
ἀσυγκρίτως ἤττᾶ δὲ πᾶν τοῦτο κλέος: —

ex codice Ambrosiano C 222 inf. fol. 180^v descripsi haec:

† Τίνα τὰ τοῖς παλαιοῖς θρυλλούμενα ἑπτὰ θεάματα: —

Πρῶτον θεάμα τὸ Καπιτώλιον Ῥώμης: δεύτερον θεάμα ὁ Φάρος
Ἀλεξανδρείας: τρίτον θεάμα ὁ περίβολος Καισαρίας: τέταρτον θεάμα
ὁ κολοσσός Ῥόδου: πέμπτον θεάμα ὁ Βελλεροφόντης Σμύρνης: ἕκτον
θεάμα ὁ ναὸς τῆς Κυζίκου: ἑβδομον θεάμα τὸ θέατρον Ἡρακλέας:
ὄγδοον θεάμα τῶν ἄλλων πάντων ἀξιαφηγητότερον ὁ ἐν Κων-
σταντινου πόλει ναὸς τῆς ἁγίας Σοφίας, ἦτοι τοῦ υἱοῦ καὶ λόγου
τοῦ θεοῦ, ἔργον Ἰουστινιανοῦ βασιλέως: — eodem loco sequitur:
Ἄλλο περὶ τούτων: — τὰ δὲ θεάματα τῆς οἰκουμένης·
ἅτινα εἰσὶ ταῦτα: — haec ad verbum non descripsi, afferuntur
autem spectacula haec: 1) Φάρος Ἀλεξανδρείας· 2) Βελλεροφόντης
Σμύρνης· 3) Μανσάλου Καρικὸς τάφος (haec duo scriba se vidisse
negat)· 4) κολοσσός Ῥόδου· 5) τὸ Καπητώλιον τῆς Ῥώμης, ἦτοι
τὸ παλάτιον· 6) ὁ ναὸς Κυζίκου· 7) τὰ Βαβυλῶνος τείχη· 8) αἱ
πυραμίδες αἱ ἐν Αἰγύπτῳ. —

9: οἶκος Hyrtaci quid sibi velit nescio. insula ei obiecta est,
in qua templum. cf. Cantacuz. I 339: anno 1328 Cyzicum traiecit
imperator, ἅμα μὲν τὴν τῆς θεομήτορος ἀχειροποίητον εἰκόνα, ἣ
πρὸς τὸν ἐν Ῥοτακίῳ ναὸν ἦν, προσκυνήσων, ἅμα δὲ κατοψό-
μενος καὶ τὴν χώραν. anno 1265 imperator Michael Venetis se
daturum esse pollicetur εἰς τὸ Ῥοτάκιον, ἵνα ἔχῃσι τόπον. v. Fr.
Miklosich et Ios. Müller, Acta et diplomata, vol. III pag. 79, qui
idem ad hunc locum laudant Tafel et Thomas, Urkunden etc.,
Wien 1857, vol. III 70 not. 7. ex hac quidem regione cognomen
traxit Theodorus ille Hyrtacenus. v. eius ep. 68 ad patriarchae
Ioannis filium: ἔρωσ ἐκάστῳ σφοδρὸς γαίης φίλης πατρίδος —
τουτὶ τὸ πάθος πῶς δοκεῖς τῶν ἄλλων μᾶλλον ἐνεῖναι μοι; ὁπότε
δὴ δι' αὐτὸ καὶ τὴν Ῥοτάκου προσηγορίαν ἔσχον ἐπωνυμίαν·
ἀμέλει τοι περικαομένῳ μοι τῆς πατρίδος ἔδοξεν ἔρωτος αὕτη ψυχα-
γωγία σφοδροῦ τῶν ἐπ' ὕρους Κυζίκου μονυδρίων ἰδρυμένων

Avus paternus Nicephorus Tarchaniota ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης, tum magnus domesticus. Geo. Acropol. ed. Bonn. 60 s. 71, 17. 96, 13. Geo. Pach. I 34, 1. — avia paterna Maria Palaeologina, soror germana imperatoris Michaelis Palaeologi († 1282), quae monacha Martha vocata est. Geo. Acropol. 60, 3. Geo. Pach. I 33, 24. 292, 9. 295, 10 s. — pater Michael Tarchaniota, primus ex tribus fratribus, ab imperatore Michaelē ut sororis filius regie educatus, Geo. Pach. I 109, 7, magnus primicerius, Geo. Pach. I 295, 16. magnus domesticus anno 1281 Francos vicit, ad ep. 112, 40. tum protovestiarii dignitate donatus (v. Cod. Curopal. 8, 13—18) Caesaris honorem ab imperatore Andronico avunculi filio sibi oblatum tam diu recusavit donec re bene gesta eo dignum se praestitisset. anno igitur 1284 in occiduos tractus missus est, ut Demetriadem Thessaliae urbem vi caperet. sed eodem anno in obsidione pestilentia absumptus est. Geo. Pach. II 68, 4 ss. cf. ep. 77, 52. in matrimonium duxerat filiam Alexii Philanthropeni-Ducaē. Geo. Acropol. 126, 13. ut Tarchaniotarum ita Philanthropenorum familiae inter Byzantinos nobilissimae. Geo. Pach. I 65, 10. avus igitur maternus Alexius factus est protostrator, Geo. Pach. I 109, 15. anno 1263 classi praefectus insulas vastavit, Geo. Pach. I 209, 6. anno 1271 Latinorum classem devicit, sed ita vulneratus est, ut vitae timerent. ex morbo recreatus magnus dux creatus est. Geo. Pach. I 333 ss. —

prior Michaelis Tarchaniotae filius, cuius praenomen nusquam commemoratur, .. Tarchaniota anno 1294 post mortem Theodori Muzalonis (ad ep. 67) dignitatem accepit protosebasti eodem tempore, quo frater Alexius pincernae, Geo. Pach. II 210, 5. soror nupsit Alexio Rhauli, Geo. Pach. II 69. — Alexius Tarchaniota pincerna ex avo materno dictus est Philanthropenus. Geo. Pach. II 210, 5; ex eodem etiam aliquotiens dicitur Ducas, ep. 86, 94. 96, 2. 118, 52. de hoc memoriae prodiderunt rerum scriptores Georgius Pachymeres, II 210—229, aequalis, et Nicephorus Gregoras, I 195—202; ita prodiderunt, ut hic cum Georgio, qui ante eum scripsit, quanquam aliam auctoritatem secutus est, ut de rebus ab illo gestis, ita de ingenio ac moribus maximam partem consentiat. Philanthropenus igitur adulescens summa ingenii laude excellens pincernae honore donatus ab imperatore Andronico Asiae quae dicebatur minor, Lydiae, Celbiano usque ad mare praefectus est, ut fines imperii a Turcorum incursionibus tueretur. hi enim Maeandrum

flumen transgressi non solum loca quae adiacebant, sed etiam interiores imperii regiones depopulabantur. pincerna igitur non tam rebus praeclare gestis quam consilio effecit, ut omnia prospere evenirent. nam non solum proeliis secundis factis expugnatisque castellis plurimis hostes trans Maeandrum reiecit, sed etiam incredibili quadam animi dexteritate, humanitate atque liberalitate, *φιλοδοξία προς τε τούς ἐχθρούς ἅμα καὶ πρὸς τοὺς φίλους* homo suavissimus et suorum et Turcorum animos mirum quantum sibi conciliavit. at rebus secundis corruptus est. ab amicis enim, inter quos Melchisedec monachus Acropolita, ad defectionem compellebatur. quibus primum quidem aliquot tempus fortiter resistens imperatorem Andronicum precibus adiit, ut imperium sibi abrogaret. quod cum petenti denegatum esset, non iam repugnans fide violata autumno anni 1296 ab imperatore descivit palam: Theodorum enim fratrem eius (ad ep. 2), qui in Lydia tum commorabatur, cepit captumque custodiae tradidit. verum audacior quam prudentior fuit: nam paulo post ipsi accidit, ut a Libadario protovestiarita, qui Ionicis urbibus circa Neocasta praeerat, caperetur tertioque die post luminibus orbaretur: id factum est circa natalicia Christi anni 1296. Geo. Pach. II 229,2. 846. tanta autem celeritate res gesta est a Libadario, ut seditionem exarsisse primo die anni 1297, sexto fere die post debellatum esse Cpolim nuntiatum sit. Geo. Pach. II 229,10. 230,17. — De reliqua Philanthropeni vita solus fere Nicephorus Gregoras memoriae tradit. anno 1324, duodetriginta (non ut Nicephorus I 360,17 duodequadraginta; cf. ad hunc locum Ioannem Boivinum, Nic. Greg. II 1230) annis postquam excaecatus erat Philanthropenus intercessione Esaiæ patriarchae (1323—1334) ab imperatore in gratiam receptus est. tanta autem etiam tum eius nominis fama fuit apud Turcos cum sine exercitu, sine armis, sine pecunia, fretus sola prudentia et rerum usu Philadelphiae ab eis obsessae succurreret, ut armis abiectis ab obsidione recederent. *καὶ ὑπταίαις ἅμα χερσὶ καὶ γνώμαις εἰρηνεούσαις ὑπαντῶσι καὶ ὑποδέχονται· καὶ ὧν πάλαι καλῶν ἀπέλασαν ἐξ αὐτοῦ νῦν ἐν μνήμῃ γενόμενοι χάριτας ὁμολογοῦσι καὶ πᾶν τὸ κατὰ γνώμην τελεῖν ὑπισχνούνται. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν πάλαι τὸ ζῆν ἐπορίσαντο δι' αὐτοῦ προφανοῦς ἀπαλλαγέντες θανάτου· οἱ δὲ τῶν ὑπ' αὐτῷ παιδευτῆ τειραμμένων πρὸς ὄπλα καὶ πολέμων ἀσκησιν ἤσαν.* Nic. Greg. I 360,13 — 362,11. anno 1334 senex Mytilenen Byzantinis recuperavit. etiam hac in re a Nicephoro Gregora I 534,6—535,10

eximiis laudibus ornatur. Cantacuzenus contra pincernae res nescio qua de causa silentio neglegit. uno loco, I 479,19, obiter commemorat iussum eum esse Mitylenen obsidere. — ad hunc Alexium Philanthropenum sex epistulae exstant Michaelis Gabrae, 255. 256. 322. 345. 371. 392. in epistula 371 nomini additur τῷ ἀνεψιῷ τοῦ βασιλέως; item eiusdem epistulae duae, 375. 398, ad Michaellem Philanthropenum, Alexii filium. idem fortasse est, qui Alexio natus est anno 1296. ad ep. 120. —

Ad hunc igitur Philanthropenum quem dici non potest quanto amore, quanta admiratione amplexus sit Planudes, epistularum quas habemus sunt longe plurimae. scripsit ad unam omnes eo tempore quo ille adulescens in Asia contra Turcos rem gessit priusquam prava eius consilia patefierent, scripsit ut in lucem aliquando prolatae laudes eius memoriae proderent. ep. 119,204 ss. intra trium annorum spatium eas scriptas esse brevi ita colligi potest: frustra cum sperasset pincernam ad diem natalem Iesu Christi celebrandum ex Asia Cpolim venturum esse, ipse sibi proposuit aestate anni sequentis bellantem in Asia visitare. ep. 74. neque tamen hac altera aestate visitavit, misit Ioannem puerum suum cum litteris. ad ep. 52,12. 79. perfecit in quod intenderat aestate demum anni tertii: nam vere iterum nuntiavit iter ad pincernam ingredi se velle (ep. 111,5 ss. 112,85 s.), epistulam autem 120 scripsit postquam ex Asia rediit, ep. 120,44. hic autem tertius annus est 1296, cuius autumno vel hieme seditionem movisse pincernam ex Pachymere didicimus. altero etiam argumento confirmari videtur Planudem huius anni 1296 aestate Cpoli non fuisse: primo Iunii mensis die ingens ibi terrae motus factus est duravitque vario tenore usque ad desinentem mensem Iulium. Geo. Pach. II 233. 845. fuse narrat Planudes in quas res adversas inciderit hoc ipso anno. illo etiam periculo si perfunctus esset ipse, haud dubie alicubi commemorasset. per tres igitur annos 1294. 1295. 1296 Planudis ad pincernam epistulae disponendae sunt. ad ep. 79.

anno 1294 scripta est ep. 60. paulo postquam Cpoli in Asiam pincerna profectus est. perlata est a propinquo quodam Planudis qui Cpoli Philadelphiam in Lydiae urbem se contulit. v. 35. ep. 61 et ep. 74 (anno 1294 exeunte aut 1295 ineunte) nondum signa pincernam cum Turcis contulisse Planudes audiverat.

ad ep. LXI

Ep. ad eundem. v. supra. —

ad ep. LXII

21: cf. Democritum ap. Stob. 71,15 (k). — 26: proverbium. corp. Gott. II Apost. XVII 65 (k). —

Ep. ad patriarcham ut videtur Cpolitanum. ad eum enim prae ceteris *ἀγιοσύνης* titulus (ep. 62,30) pertinet. —

ad ep. LXIII

8: *ἡμῶν*, ita enim L. —

ad ep. LXIV

38: proverbium, de quo v. Ed. Kurtz, Die Sprichwörtersammlung des Maximus Planudes, Lips. 1886, pag. 7 not. — 41: *πένης*. — 42: *πένης, οὐ* (k). —

Ep. ad Georgium aut Arsenium monachum Autoreianum ante annum 1295, fortasse anno 1294. — homines eius aetatis magno ut rerum mathematicarum, ita veterum artis musicae studio flagrarunt. ut Georgius Pachymeres *περὶ ἀρμονικῆς ἤρουν μουσικῆς* scripsit, v. H. Vincentium, Notices et extraits cet., tom. XVI part. 2. de Manuele Bryennio ad ep. 33. Theodorus Metochita quid de suo ipsius rerum harmonicarum amore praedicet videbis apud Satham, *Μεσαιων. βιβλ.* vol. I pag. 98'. exstat etiam carmen eius multorum versuum de rebus mathematicis et de musica in cod. Parisino 1776 fol. 119—125 r. Ioannis Glycei, sive Dulcis [Lampadarii, Moschiani, et aliorum] chironomia musicae artis a Millero ex catalogo bibliothecae Scorialensis opera Alexandri Barvoetii confecto affertur pag. 518. sed is Glycys non patriarcha ille videtur fuisse, ibidem enim pag. 519 invenitur Ioannis Glycae 'Protopsaltae Rhodi' liber musicus. Rhaulaena denique harmonices librum ut et recenseat et suppleat a Planude petit. ep. 68,21. ita etiam Planudes ipse in harmonices libro componendo incredibilem fere operam et laborem contulit, ep. 68,26. quem omnium de hac re librorum pretiosissimum esse ratus est non tam ob magnitudinem eius aut pulchritudinem, quam quod omnium fere qui de musica composuerunt libros, bene ut sibi videbatur a se recensitos et maximam partem sua ipsius manu scriptos, in unum collegit. ep. 64,26. 68,25, 47. periit hic Planudis liber ipsius ut videtur aetate. commodavit eum Autoreiano, qui monachus fuit monasterii cuiusdam in Asia, Nymphaei fortasse, siti (ep. 106,33), Cpoli versanti. sed ille libro non reddito urbem reliquit. per-

vestigavit Planudes cum aliis monachis diversorium eius, vidit libros ibi sex vel etiam paulo plures, suum ipsius non invenit. ep. 65,4. [68,33. ideo ut recuperaret, opem imploravit protovestiariae Rhaulaenae ep. 68. petit, ut aut ipsa aut protovestiarius reposcat. ep. 68,40. opem etiam implorat amici cuiusdam, cuius nomen siletur, ep. 65. mentionem facit epistulae illius ad Rhaulaenam datae (ep. 65,11) et epistulae ad ipsum Autoreianum scriptae exemplum mittit, ut lacunam in eo aut protovestiarii aut protovestiariae nomine addito expleat lacunaque expleta epistulam Autoreiano det. epistulae exemplum, quale simul cum ep. 65 ad amicum misit, haec est epistula 64, lacuna illa hac in epistula significata est versu 35 verbis τῷ δεῖνι· τούτου — ἀπολαμβάνοντος. ibi igitur ab amico scribi vult aut τῷ πρωτοβεστιαρίῳ· τούτου — ἀπολαμβάνοντος aut τῇ πρωτοβεστιαρίῳ· ταύτης — ἀπολαμβάνούσης. cf. Piccolomini l. l. pag. LI. eodem igitur tempore has tres epistulas 64. 65. 68 scripsit. sed operam in libro recuperando frustra consumpsit. anno 1295 adiutore in eadem re utitur Philanthropeno. ep. 106,30. ad quem cum scribat: περὶ τοῦ τῆς ἁρμοικῆς βιβλίου καὶ πάλιν γράφω, haud scio an etiam epistulam 65 scripserit ad ipsum anno 1294 bellum Persicum in Asia parantem. —

ad ep. LXV

Ep. ad amicum quendam [Alexium Philanthropenum anno 1294 in Asiam?] v. supra. —

ad ep. LXVI

3: μηδὲ? (k). — 7: ἔροιο (πῶς δ' οὐκ) ἄν — (k). — 25: dele comma et colon (k). — τοῦ λόγου, (k). — 31: proverbium. corp. Gott. II Mac. III 16 (k). —

Ep. ad Chalcomatopulum. is scholae alicui publicae praeest, complures in ea docent magistri. cuius generis praeter scholam regiam quandam, quae ep. 121,22 commemoratur, complures Cpoli videntur fuisse, nam praefert Planudes Chalcomatopuli scholam scholis aliorum, ep. 66,13. mercedem a discipulis accipiebant, ep. 66,47, quamvis neque certam neque magnam, ut de ea vivere non possent. ideo et victum et pecuniam a rege petebant. cuius summa gratia Planudis aetate floruerunt Hyaleas et hic ipse Chalcomatopulus. nam scribit Theodorus Hyrtacenus ad magnum logothetam Theodorum Metochitam: οἱ πρὸ σοῦ τὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐλαύνοντες

ἄρμα πολλήν περὶ τὸν Ἑρμῆν καὶ τοὺς Ἑρμοῦ θεράποντας ἐπε-
 δείκνυντο οἰκοθέν τε καὶ τῶν βασιλικῶν πρυτανείων ἀποσιτίζοντες
 κἀντεῦθεν εὐκλειαν μὲν ἑαυτοῖς, τοῖς δ' εὐδαιμονίαν πορίζοντες. ἴν' οὖν
 τοὺς παλαιτέρους ἐάσαμεν, τοὺς ἐφ' ἡμῶν ἐρῶ. Μουζάλων ἐκεῖνος, ὁ
 πρὶν μέγας μὲν λογοθέτης, εἶτα δὲ καὶ πρωτοβεστιάριος (ad ep. 67),
 οὐ τὸν Ἐυκλείαν, οὐχ ὁ κανικλείου (Nicephorus Chumnus, ad ep. 6)
 Χαλκωματόπουλον (sic) βασιλικῶν σιτηρεσίῶν ἠξίωσαν; οὐχ ὅσον
 οἴοντ' εὐδαιμόνισαν; et ad caniclei praefectum Nicephorum Chumnum:
 καὶ μὴν Ἐυκλείαν ἐκεῖνος διδάσκων τῶν βασιλικῶν πρυτανείων ἀπεσι-
 τίζετο καὶ χρυσίον συχνὸν ἐπορίζετο μέχρι τῶν χρυσῶν ἐλειτούργησεν.
 ὅ γε μὴν Χαλκωματόπουλος (sic) — ἀλλὰ τί δεῖ καὶ λέγειν ὁπόσον
 εὐδαιμονίας τάνδρῳ περιῆν διὰ σοῦ; —

ad ep. LXVII

8: μοι οὐδ' (k). — ὅση — λέγω δὲ ἀληθές —, ὅτι (k). —
 16: dele comma (k). — 29: ἔχει. (k). — βιάζεται, (k). — 32 s.:
 dele signa interclusionis (k). — 60: ἐστὶ (k). — 68: αὐτό φασὶ
 δείξειεν ἄν proverbium Plat. Theaet. 200 E. corp. Gott. II 83 not.
 (k). — 82: αὐθέντη. — 93: αὐλήν — πολλοὶ (k). — 94: εὐποιίας
 — ὁψώνιον; (k). —

Ep. ad Theodorum Muzalonem protovestiarium.

Theodorum Muzalonem ex militari ordine adscitum postquam
 artibus ingenuis erudiendum curavit imperator Michael (1261—1282)
 — magistro eum tradidit Georgio Cyprio — logothetae τοῦ γενι-
 κοῦ dignitate ornavit atque in rebus publicis ministrum adhi-
 buit. Geo. Pach. I 495,15. Georgii Cyprii epistula (91) inscribitur:
 τοῖς ἑαυτοῦ ὁμιληταῖς τῶν τε Μουζάλων κνρῶ Θεοδώρῳ λογοθέτῃ
 τῶν γενικῶν καὶ τοῖς λοιποῖς. Fr. Miklosich et Ios. Müller, Acta
 et diplomata, vol. III, Vindob. 1865, pag. 96 (in diplomate anni
 1277): τοῦ πανσεβάστου λογοθέτου τοῦ γενικοῦ κνρ Θεοδώρου τοῦ
 Μουζάλωνος. anno 1280 cum ecclesiis Graecae et Latinae con-
 iungendis simul cum Constantino Acropolita (ad ep. 71) vehementer
 resisteret, turpes ἱμπερατορι poenas pependit, sed animo mutato
 in tantam eius gratiam rediit, ut Georgio Acropolita mortuo anno
 1282 magnus logotheta fieret. Geo. Pach. II 12,10. de qua digni-
 tate v. quae affert Sathas, Μεσαιων. βιβλ. vol. I pag. κγ' s. mortuo
 autem imperatore Michaele eodem anno fortis iterum ac strenuus
 usque ad mortem Graecorum contra Latinos propugnator exstitit,
 πῦρ πνέων ὑπὲρ δογμαίων, ut eius potissimum consilio in rebus

publicis et ecclesiasticis imperator Andronicus uteretur. Gregorio Cyprio est (ep. 173) *εὐσεβείας πρόμαχος καὶ πίστεως ἔρεισμα καὶ στύλος καὶ ἑδραῖωμα τῆς ἐκκλησίας*. v. praeter alios locos Geo. Pach. II 59,9. 181,4. Nic. Greg. pag. 170,10—21. honore igitur protovestiarum eum auxit imperator, item protosebasti (inscribit Gregorius Cyprius ep. 204: *τῷ πρωτοσεβαστῷ καὶ πρωτοβεστιαρίῳ καὶ μεγάλῳ λογοθέτῳ*) filiamque ipsius filio alteri Constantino despondit et post Muzalonis mortem collocavit. Geo. Pach. II 180. Nic. Greg. pag. 293,1. ultimis autem vitae annis infirma semper valetudine usus est Muzalo, ut per duos fere annos administer ei in re publica daretur Nicephorus Chumnus. longo morbo sensim absumptus postquam cucullum induit diem supremum obiit anno 1294. Geo. Pach. II 164. 180. 192. 843. — quinque ad eum Nicephori illius Chumni epistulas edidit Boissonade in Anecd. nov. (ep. 67,84—87), sed quae est eius de rebus Byzantinis socordia, hunc Theodorum cum Georgio Muzalone (ad ep. 68 pag. 245) confundit. arto etiam amicitiae vinculo complexus est Gregorium Cyprium patriarcham (1282—1289), qua re frequens inter eos epistularum commercium. pag. 187. scriptoris quoque fecundi laude floruit: qua luxuriat Gregorius Cyprius, ut ep. 54: *ἐκεῖνο δὴ φθέργομαι· ὅτι λόγων πατέρας πολὺπαιδας τοὺς αὐτοὺς καὶ καλλιπαιδας ὀλίγους μὲν ὁ βίος προήνεγκεν, ὡς οὐ φιλοῦσης ἡγάδως τῷ πλήθει συνιέναι τῆς ἀρετῆς· ὅμως εἰ καὶ τινες ἑτέρους, καὶ σὲ τοιοῦτον προήνεγκε. πλήθει τε γὰρ τοιούτων γεννημάτων νικᾷς περιφανῶς τοὺς ἄλλους· καὶ τοσοῦτον δὴ ταῦτα διαπρέπουσι τῷ καλῷ, ὅποσον δὴ καὶ τῷ πλήθει νικᾷς*. imperatoris Michaelis iussu scripsit *περὶ δογματῶν* libellum, sed eum, quod professus erat invitus cum Latinis se sentire, combussit. Geo. Pach. II 26. item laudationem suam Athanasii patriarchae postea ipse abolevit. Geo. Pach. II 145. 177,9. at mansit ingenii doctrinaeque documentum *τοῦ σοφωτάτου λογοθέτου τοῦ Μουζάλωνος ἀντιρρητικὸς κατὰ τῶν τοῦ Βέκκου βλασφημιῶν*. quo tamen cum libello mire actum est. maximam eius partem Dositheus Notaras in libro qui inscribitur *Τόμος Ἀγάπης κατὰ Λατίνων συλλεγείς καὶ τυπωθεῖς παρὰ Δοσιθέου πατριάρχου Ἱεροσολύμων* (edito anno 1699 ἐν Γιασίῳ τῆς Μολδοβλαχίας), quasi Gregorii Cyprii esset, eius libro *περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος* adiunxit. repetitus est error in Mignii Patrol. Gr. vol. 142. nam quae ibi inde a pag. 290 m., negligentissime expressa, leguntur, non Gregorii, mihi crede, sed Theodori

Muzalonis sunt. integer autem huius libellus in bibliothecis adhuc latet. qua de re alias dicam. —

hanc ad Muzalonem invalidum atque aegrum epistolam intra annos 1292—1294 Planudes videtur scripsisse. simul cum ea misit Diophanti codicem, qui fuit ex monasterii cuiusdam bibliotheca, sua ipsius opera restitutum. ad ep. 33,7. quam occasionem arripuit, ut de misera eius bibliothecae condicione quereretur. exstare veterem indicem librorum ex eo tempore, quo Cpolim tralati essent. quo indice probari multo maiorem olim fuisse librorum numerum, tum temporis adeo esse imminutum, ut non iam bibliotheca vocanda esset, sed bibliothecae *βραχὺ λείψανον*. quam iacturam cum aliis de causis factam esse, tum quod ei qui mutuati essent libros non reddidissent. proinde, ne perirent omnes, petere se a Muzalone perque eum ab imperatore, ut libri quam primum bibliothecarii custodiae curaeque crederentur. v. Piccolomini loco a me pag. V laudato pag. LI s.: cui ardens Planudis litterarum studium antiquitatisque amorem eximium praedicanti adsentior, illud vero quod de bibliotheca illa dixit non adsentior. ut in omnibus opinor monasteriis illustrioribus bibliothecae erant (cf. Paspates, *τὰ Βυζαντινὰ ἀνάκτορα*, Athen. 1885, pag. 203. 209), ita in eo in quo tum Planudes commorabatur. hanc autem regiam vocavit, quod ipsum monasterium regium fuit, non quod haec sola regia erat. reliquias continebat librorum qui antiquitus aliunde Cpolim transportati erant, novos libros non continebat. sed eam bibliothecam, quae una proprio nomine regia vocabatur, novis etiam libris suppletam esse testimonio est ille ipse codex Parisinus 2951 quem in medium attulit Piccolomini pag. 109. is enim absolutus est Cpoli anno 1276 et *ἔναπετέθη ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ*. haec una regia ubi fuerit Palaeologorum aetate etsi non proditur, in palatii tamen cuiusdam aedificio, non in monasterio videtur fuisse. —

109: Zosimi parum diligenter rationem videntur habuisse ei qui Graecorum veterum musicae operam dant. exstat inter libros ad artem musicam pertinentes Introductio quaedam harmonica, cuius de auctore codices non consentiunt. plurimi Euclidis nomen prae se ferunt, alii Pappi, alii Cleonidis, alii auctoris nomine carent. v. Carolum de Jan, *Die Harmonik des Aristoxenianers Kleonides*, Landsb. 1870, pag. 18 et I. L. Heiberg, *Litterargeschichtliche Studien über Euklid*, Lips. 1882, pag. 54. sed etiam Zosimi

nomen haud semel cum hoc libro coniungitur: in codice Matritensi Gr. 48 fol. 137 ante initium libelli scribitur Ζωσίμου, cui nomini Constantini Lascaris manu adscriptum est *περὶ ἁρμονικῆς*; fine libri eadem qua totus liber manu scribitur *Εἰσαγωγή ἁρμονικῆ εὐκλείδου*. v. Ioannis Iriarte catalogum pag. 163 s. similis est ratio codicis Ottoboniani Gr. 372. ibi fol. 39 praescribitur libro manu recentiore Ζωσίμου *περὶ ἁρμονίας*. post verba *σχῆμα ἐπίπεδον τὰς τῶν ὁμολογουμένων περιέχων δυνάμεις* [Marc. Meibomius, Antiquae musicae auctores septem, Amstel. 1652, pag. 22,8 a fin.] scribitur: *τέλος τῆς ἁρμονικῆς*. — in versu insequente: *εἰσαγωγή ἁρμονικῆ εὐκλείδου*. — sequuntur quattuor versus qui incipiunt *(δ)ύναμις δὲ λέξις φθόγγων ἐν συστήματι ἐστὶ ἡ δύναμις, desinunt πραγματείας : : : (Meibom. l. l.) τέλος: — φραγκίσκος ὁ σὸς φίλος*. haec me rogantem docuit Ioannes Tschiedel, de codice primum comperi ex I. Milleri catalogo etc. bibl. Escorialensis pag. 326 nr. 17. in Vulcanii denique libro scripto, quo Meibomius usus est, haud scio an Ζωσίμου, non (*Α*)νωνύμου *εἰσαγωγή ἁρμονικῆ* scribendum sit. nam in codicibus nomina auctorum aut scribi aut omitti solent, *ἄνωνύμου* scribi non crediderim. his igitur inscriptionibus iam accedit Planudis auctoritas. Zosimi enim cuiusdam *ἁρμονικῆν διατύπωσιν* Planudes laudans quin illam Introductionem intellexerit, vel ideo non est dubium, quia ut in plurimis codicibus coniunctae inveniuntur haec Introductio et sectio canonis Euclidea [v. Heiberg l. l. pag. 55], ita hic quoque uno volumine uterque liber coniunctus est (v. 111). quod ne fortuito factum esse arbitraris, Zosimo cuidam etiam cum hoc libro de canonis sectione, qui est genuinus Euclidis [Heiberg pag. 52 s.], ratio intercedit. hic enim liber a Zosimo quodam Cpolitano recensitus est. nam *Εὐκλείδου κανόνος κατατομή, ζώσιμος διώρθου ἐν κωνσταντινουπόλει εὐτυχῶς* subscribitur in codicibus his (differunt subscriptiones in pusillis): in cod. Monacensi 104 saec. XVI, v. catalogum Ignatii Hardt; in cod. Vaticano Regimensi 94 saec. XVI, v. Henrici Stevenson catalogum pag. 70; in cod. Bononiensi 2048 saec. XVI, v. G. Studemund ap. Georgium Amsel, De vi atque indole rhythmorum quid veteres iudicaverint, Vratisl. 1887, pag. 124; in cod. Urbinatē 77 saec. XVI, v. eundem ibidem pag. 126; in cod. Marciano 643 vel cl. VI n. 3 saec. XII, v. I. Morellium, Aristidis Orationem adversus Leptinem cet., Venet. 1785, pag. XXXVII et Paulum Marquard, Die harmonischen Fragmente des Aristoxenus, Berol. 1868, pag. XII.

Marquard quidem totum illum codicem Marcianum a Zosimo scriptum esse censet; quem sequitur C. de Jan l. l. pag. 18 not. 25. quo tamen iure id censuerint non assequor. equidem censeo eum Zosimum, qui in vetere Planudis codice Introductionem harmonicam scripsisse perhibetur, eundem esse Zosimum, qui non saeculo XII, sed ante saeculum XII, quo codex ille Marcianus scriptus est, floruit. —

110: ad eiusdem Euclidis Elementorum libros scholia aliquot Planudis, τοῦ σοφωτάτου Μαξίμου τοῦ Πλανούδη, primus edidit I. L. Heiberg, ‚Om Scholiern til Euklids Elementer‘ in ‚Vidensk. Selsk. Skr., 6te R., histor. og philos. Afd. II 3‘, Havn. 1888, pag. 272. 273. cl. pag. 302, libri separatim editi pag. 46. 47. cl. pag. 76. cf. eiusdem librum supra citatum pag. 168. —

ad ep. LXIIX

30: βιβλου· (k). — 57: dele comma (k). —

Ep. ad Theodoram Rhaulaenam protovestiariam ante annum 1295, fortasse anno 1294. ad ep. 64. — Rhaulaenae progeniem habes in tribus illis carminibus quae Planudes conglutinavit in aedem sancti Andreae confessoris. Andreae enim monasterium protovestiaria condidit vel renovavit. Nic. Greg. pag. 178, 22. carmina illa edidit Ducangius in notis ad Zonarae annales ed. Par. II 35 s., emendata Boivinus in notis ad Nic. Greg., pag. 1184 s., nuper Migne in Patrol. Gr. vol. 147 pag. 1175 ss. pater fuit Ioannes [monachus Ioannicius] Cantacuzenus. praenomen ignoravit Ducangius, Fam. Byz. pag. 232. idem videtur esse quem Geo. Acropol. pag. 93, 2. 95, 1 τὸν ἐπὶ τοῦ κεράσματος dicit. mater Irene [monacha Eulogia] Palaeologina, soror imperatoris Michaelis et Mariae Palaeologinae (ad ep. 60). filia Theodora bis matrimonium iniit. primum nupsit Georgio Muzaloni Adramytteno protovestiaro ei, qui una cum fratribus Andronico magno domestico et Theodoro protocynego anno 1259 foede obruncatus est. Geo. Acropol. 131, 8. Nic. Greg. 167, 18. 65, 25. Geo. Pach. I 23, 20. 60, 6. tum anno 1260 aut 1261 nupsit Alexii Rhaulis eius, qui ante Georgium Muzalonem protovestiarus fuit (Geo. Acropol. 71, 17. 99, 14. Geo. Pach. I 23, 19), filio primo Ioanni Rhauli (Comneno Ducae Angelo, Petraliptae), qui eodem tempore quo matrimonium iniit eandem protovestiarum dignitatem accepit. Geo. Acropol. 171. Geo. Pach. I 108. Nic. Greg. 167, 20. etiam hunc alterum maritum mature ut videtur amisit, nam nusquam postea commemoratur.

ipsa Theodora protovestiaria ab aequalibus nominatur Cantacuzena (a patre), Palaeologina (a matre), Comnena (a matre et a Rhaule), plerumque Rhaulaena. orthodoxam fidem constanter ac pie amplexa ab avunculo Michaelē, qui concordiam constituere vellet inter Graecos et Latinos, multa passa est. ita cum matre Eulogia in castellum sancti Gregorii relegata est. Geo. Pach. II 15,9. anni 1297 diebus primis una cum Isaaco Rhaule ab imperatore ad Philanthropenum rebellem mittitur quem cum imperatore reconciliaret. Geo. Pach. II 230,10. mortua est anno 1301 mense Decembri. nam in codice Gr. Augustano Monacensi 430 legitur fol. 2^v: † ἐκοιμήθη ἡ ἀγία κυρία μου ἡ μοναχὴ κυρα θεοδώρα ραύλαινα καντακουζηνή ἡ παλαιολογίνα, ἡ ἐξαδέλφη τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κυρ. ἀνδρονίκου ἐν ἔτει ζωθ. ἰνδ. τὴν ε. τοῦ δεκεμβρίου μηνός, ὄρα ζ. τῆς αὐτῆς νυκτός. ita verba ab Ignatio Hardt exhibentur. quem tamen κυριάκη pro κυρία μου,

παλαιολόγη pro παλαιολογίνα [^{ῖν}παλαιολο] falso legisse amice me docuit K. Krumbacher. duae ad eam epistulae Nicephori Chumni, una in Boivini notis ad Nic. Greg. pag. 1188s., ambae in Boissonad. Anecd. nov. pag. 91 ss. septendecim ineditae Gregorii Cyprii patriarchae. hunc enim sicut alterum parentem usque ad vitae eius finem (1290) summo opere observavit et dilexit. Geo. Pach. II 133. Nic. Greg. 178,22: φιλόλογος ἦν ἡ γυνὴ καὶ τὰ πολλὰ τῆς γλώττης τοῦ πατριάρχου ἐξεχομένη. Greg. Cyp. ep. 194: ὅτι τέκνον μὲν ἐμὸν σὺ καὶ μονογενὲς τέκνον καὶ οἶον οὐδενὶ οὐδέποτε ὑπήρξε πατρί, ἐγὼ δὲ πατήρ τοιᾶδε προσήκων παιδί. haec igitur femina Byzantina ob artium (λογικῶν ἐπιστημῶν) amorem studiumque summam apud aequales laudem consecuta est. [paulo post eam eadem laude floruit Panhypersebasta, Theodori Metochitae filia, Caesarissa, quae nupsit Ioanni Palaeologo. Nic. Greg. 306,12. 309,18. 1233]. plurimorum et optimorum librorum magnam sibi comparaverat copiam, inter quos Aristotelis, Demosthenis, Aelii Aristidis, Basilii. Nic. Chumn. pag. 92: σοφωτάτη καὶ διακριτικωτάτη ἅμα ψυχῇ, φιλόκαλος. Greg. Cyp. ep. 187: λόγοις χαίρουσα ἐς ὑπερβολὴν καὶ παιδεύσει προσκειμένη. ep. 191: ὡς ἂν μὴ μόνον τῶν πάλαι γυναικῶν ὑπεράνω φαίνη τῶν ἐπὶ λογικῇ παιδεύσει γνωριζομένων, ἀλλὰ καὶ τοὺς πλείους τῶν ἄλλων ὅσοι ἐπὶ μέγα σοφίας ἀρθέντες εἰσίν. ep. 212: ἔπεμψας (Rhaulaena) δὲ καλὴν καὶ γενναίαν ἐπιστολήν, τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἐγὼ δεξάμενος καὶ ἀναγνοὺς ἐκτόπως ἠγάσθην αὐτήν.

τῆς τε συνεχείας τῶν νοημάτων καὶ τοῦ προσφόρου, καὶ τῆς περὶ τὴν ἔξαγγελίαν συνθήκης. οὐ λόγος τοῦτο θωπευτικός· οἶδας γὰρ, ὡς παντὸς μᾶλλον κολακικὸν τὸ ἦθος ἢ ἔμοῦ. — exstat in codice Berolinensi Phillippico 1489 saeculi XVII, quorum codicum Catalogum his ipsis diebus edet Leopoldus Cohn, liber de institutione monasterii ab ipsa conditi et de officiis monialium, quem scripsit Θεοδούλη μοναχὴ καὶ κτητόρισσα cui titulo in codice supra addita sunt verba: Θεοδώρα κομνηνὴ παλαιολογίνα ἡ καὶ. hanc tamen Theodoram Leopoldus Cohn recte ut videtur eam esse dicit cuius vitam Iob monachus descripsit. v. Mign. Patrol. Gr. tom. 127 pag. 904—908. ut illa Andreae monasterium, ita haec Georgii martyris coenobium monialium exstruxit. —

ad ep. LXIX

13: γὰρ σοὶ (k). — 17: Ἰλιον; (k). — 28: ποῦ (k). — 29: ἐσόμεθα; (k). — 38: proverbium. corp. Gott. I Diog. IIX 74 (k). — 42: σαυτὸν (k). —

Ep. ad Mercurium monachum. ad ep. 5,11. 30 pag. 224. —

ad ep. LXX

9: Χώρας. — Ep. ad exarchum et logothetam Phapen. — neque Phapae nomen usquam alibi legi neque de his titulis certi quicquam scio. de exarchis v. Ducang. Glossarium pag. 395—400 et Appendicem ad Gloss. pag. 70. hoc loco videtur intellegendus esse ο ἑπαρχος τῶν μοναστηρίων, qui patriarchalium monasteriorum disciplinae invigilabat. idem pag. 823s. de logotheta, dignitate ecclesiastica. ceterum titulos exarchi logothetaeque coniunctos alibi non inveni. —

9: de Chorae monasterio, cuius integrum nomen Χώρα τῶν ζώντων [psalm. 116,9] videtur fuisse, v. A. Papadopulum Ceramea in Ἀνέκδοτα Ἑλληνικὰ cet. συλλεγμένα ἐκ τῶν ἐν τῇ Μαυρογορδατείῳ βιβλιοθήκῃ ἀναγραφόμενων χειρογράφων, Cpoli 1885 (1888), pag. 50 not. 1. aedificatum est ab imperatore Iustiniano, reffectum Planudis aetate a Theodoro Metochita, cuius duo de monasterio exstant carmina in codicibus Parisinis 1776 et 2751: unum inscribitur doxologia de deo, de rebus suis et de monasterio Chorae, alterum in deiparam et de monasterio Chorae. hodie dicitur monasterium Καρχιὲ τζαμί, cuius imaginem exhibet Paspates, Βυζαντιναὶ μελέται, Cpoli 1877, inter pag. 326 et 327. —

ad ep. LXXI

31: φοβερά· (k). — ἔχων, (k). — 40: πορθμόν. (k). — 41: ἔχει; (k). —

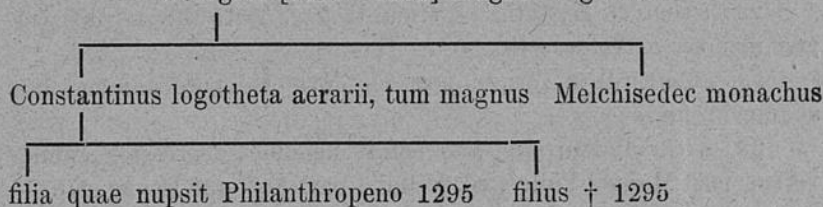
Ep. ad Melchisedecum monachum Acropolitam scripta ante annum 1295. — ad eum quattuordecim Planudis epistulae. eundem esse apparet quem unus Georgius Pachymeres II 214 inter eos recenset, quorum consiliis dolosis exeunte anno 1296 pessumdatus est Philanthropenus. Melchisedec ipse seditione quam conflarat compressa mense Decembri anni 1296 aut excaecatus est ut pincerna aut necatus est. Geo. Pach. II 229. ad ep. 60. sed accuratius etiam quae cum Philanthropeno ei intercesserit necessitudo constitui potest. matrimonium iniit Philanthropenus cum Asiae praeeset aestate aut autumnno anni 1295. nam tum nuptiarum eius sollemnia Planudes celebrat ep. 98. ad ep. 79 pag. 252. quae sollemnia subsecutus est maeror (ep. 90,30); mortuus est enim frater uxoris, puer vixdum quattuordecim annorum. ep. 90,13, 18. pater huius pueri, qui idem est Philanthropeni socer, logotheta est aerarii, τοῦ γενικοῦ. ep. 94,66—71. quo munere quis hoc ipso anno 1295 ornatus fuerit, non traditur. Constantini Sathae auctoritatem (*Μεσαιων. βιβλ.* vol. I pag. ρλγ') secutus primum cogitavi de Theodoro Metochita, omnium fere eius aetatis homine clarissimo. multos enim annos eo munere functus est. sed erravit Sathas. anno 1295 ille eo munere nondum functus est; tum fuit logotheta aut τῶν ἀγγελῶν teste Geo. Pach. II 205 aut τῶν οἰκειακῶν teste Nic. Greg. 194,1. nunc rectius quis logotheta ille aerarii fuerit statuam. Gregorius Cyprius tres epistulas (2. 38. 169) inscribit λογοθέτη τῶν γενικῶν (vel quod idem est τοῦ γενικοῦ) τῷ Ἀκροπολίτῃ. is autem Constantinus fuit Acropolita, magni logothetae Georgii (1220—1282) filius, qui hoc munus post Theodorum Muzalonem anno ut videtur 1282 accepit. Geo. Pach. I 495,15 ss. ad ep. 67. [postea autem hic ipse Constantinus, ut pater Georgius, magnus logotheta fuit, anno 1321 simul cum Theodoro Metochita, Cantac. I 68,1. 67,14. complures eum reliquisse de processione spiritus sancti tractatus contra Latinos, quorum duos laudatos vidisset, dicit Leo Allatius, De eccl. occid. et orient. perpetua consensione lib. II c. XV pag. 779 s. editae sunt eius orationes εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, Mign. Patrol. Gr. tom. 140 pag. 811—886, atque εἰς τὴν ἁγίαν ὁσιομάττυρα Θεοδοσίαν, ibid. pag. 893—936. inedita sunt: oratio in templum

Dominicae resurrectionis instauratum in codice Parisino 3088, quae eadem videtur esse atque oratio in resurrectione Domini in codice Parisino suppl. Gr. 270; λόγος εἰς τὸν ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην τὸν θεολόγον, v. Papadopuli Ceramei Maurocordateam bibliothecam, Cpoli 1885 (1888), pag. 75; ἐγκώμιον εἰς τὸν ἄγιον θεόστυπον καὶ ἱσαπόστολον βασιλέα Κωνσταντῖνον, v. in Spyr. Lambri Catalogo codicum montis Athonis, Athenis 1888, codicem 554, et Papadopulum Ceramea l. l., ibidem de famoso illo Simonide qui quidem hanc Constantini laudationem adulteravit; duae Constantini epistulae in cod. Parisino 3088. alia eius scripta in Mign. Patrol. Gr. tom. 140 pag. 809. 810 ex Cavio et Fabricio: Cavium aliosque fugit Constantinum Georgii filium esse; ideo apud Mignium priore loco, pag. 807 ss., afferuntur scripta Constantini (ad annum 1270), posteriore loco, pag. 957 ss., Georgii patris. ad hunc etiam Constantinum scriptae sunt Nicephori Chumni epistulae 79. 80. 81. 83, editae in Boisson. Anecd. novis, non ad Georgium patrem, ut parum considerate ad ep. 79 Boissonade et post eum R. Nicolai, Griech. Litteraturgesch., Magd. 1878, III 85.]

Iam Melchisedec ille monachus cum item sit Acropolita, teste Geo. Pach. II 214, et θεῖος coniugis Philanthropeni (cf. ep. 94, 19), dubitari nequit quin frater fuerit Constantini.

Acropolitae igitur hoc modo cum Philanthropeno cohaerent:

Georgius [1220—1282] magnus logotheta

alia Constantini filia nupsit filio Colchidis principis et filiae imperatoris Michaelis. v. Constantinum in Mign. Patrol. Gr. tom. 140 pag. 928 A.

hic igitur Melchisedec, quocum intima amicitia coniunctus est Planudes, omnium quibuscum his in epistulis Planudi commercium est maxime animum nostrum in se convertit: homo est animi maxime mobilis et inquieti, quem quid voluerit minime intellexit Planudes homo simplex et probus. neque pacis artibus neque solitudine monachica delectatur, modo hic modo illic est, varia

doctrina imbutus ingenii et acritate et mobilitate Planudi longe praestans. — hanc epistolam, 72. et 73. cum ad eum scriberet Planudes, nullo ad id vinculo is cum Philanthropeno iunctus est. scriptae sunt igitur hae tres epistolae ante annum 1295. monachus est Melchisedec monasterii in Asiae solitudine quadam, haud procul a mari siti. ep. 71,26, 34. 72,9, 21. cui praefectus fuit Athanasius quidam. ad ep. 91. ep. 71 et 72 ante hiemem, ep. 73 hieme scripta est. —

32: urbis frequentiae Planudes solitudinem praefert ac recessum. ep. 72,9. 107,37. —

35: quam in rem de Nicanore iocetur, mihi non perspicuum. Nicanor et Gabriel eiusdem sunt monasterii, cuius Melchisedec. ep. 72,3. —

ad ep. LXXII

10: γὰρ ἔστιν, (k). — 16: proverbium (k). corp. Gott. ad Zenob. I 24. — 24: φέροι aut φέροιεν (k). — 27: παθεῖν. ἔστιν οὐ (k). — 28: ἔξουσι; (k). — 30: εὐτρεπεῖς (k). — 56: ὕφαλος ἐν σοί, (k). —

Ep. ad eundem scripta post ep. 71 ante annum 1295. v. supra. —

49: de hoc Camilli strategemate apud unum Ioannem Lydum scriptum legi, de mensibus IV 22 ed. Bonn. pag. 64. —

ad ep. LXXIII

23: εἴτουν cf. Eustath. ad Hom. II. pag. 50,15 (k). — 39: ᾧδε γὰρ ἦξει sc. ὁ Χριστός (k). —

Ep. ad eundem scripta post ep. 72 hieme ante annum 1295. ad ep. 71 fin. —

22: εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν imagine expressam similes versus fecit Manuel Philes, ed. Miller I pag. 353. 436 II pag. 278. —

ad ep. LXXIV

18: ἄλλως (k). — Ep. ad Alexium Philanthropenum pincernam in Asiam paulo post anni 1294 dies festos nato Christo celebratos. ad ep. 60 fin. —

ad ep. LXXV

6: ἦν. — 14: παραστήσαι, (k). — Ep. ad protosebastum Tarchaniotam post annum 1293. ad ep. 60. —

ad ep. LXXVI

3: δέ τις (k). — 4: γράφω, (k). — Ep. ad eundem ut videtur; eodem modo eum alloquitur, ep. 75,3 et 76,21, eadem preces iterat. —

ad ep. LXXVII

31: γάο; (k). — 32: ὄντες· (k). — 56: cf. Dem. Olynth. I § 23 (k). — 71: ἦ (k). — 85: ἔχειν, (k). —

Ep. ad Alexium Philanthropenum pincernam in Asiam primo anni 1295 tempore. hic enim primus rei contra Turcos bene gestae nuntius. ad ep. 60 fin. —

48: de Achyraitis nusquam legi, nisi apud Cantac. II 180,13. —

52: de patre ad ep. 60. —

82: praedam militibus condonat pincerna. ep. 105,7. 107,57, 66. Geo. Pach. II 211,3. Nic. Greg. 196,4. —

ad ep. LXXVIII

23: proverbium. Ed. Kurtz, Die Sprichwörtersammlung des Maximus Planudes, Lips. 1886, nr. 133 (k). —

Ep. ad eundem paulo post ep. 77; nam hic alter victoriarum nuntius primum excipit. —

ad ep. LXXIX

54: σοῦ (k). — Ep. ad eundem. —

Inde ab hac epistula ordo epistularum ad Philanthropenum et Melchisedecum scriptarum turbatus est. uno igitur conspectu quam brevissime potero hic significabo, quo temporis ordine Planudis ad utrumque epistulas legendas esse existimem:

ep. 105 ad Ph[ilanthropenum]: miles quidam Cretensis, qui de pincerna belligerante Cpoli cognovit, illo duce in Asia merere vult. —

ep. 106 ad Ph.: nuntiatum est Cpoli signa hostibus erepta et bello captos a pincerna mitti brevique adfuturos esse. v. 18. ἀγαθά σοι τὰ προοίμια βλέπω v. 23. —

ep. 107 ad Ph.: ad imperatorem de primis victoriis scripsit pincerna. v. 18. optat Planudes, ut ille feliciter aggressus hostes prosternat Cpolimque captivis compleat. v. 3. 8. 13. ardentem cupit victorem ad Maeandrum videre.

- v. 30. magna etiam auri aliorumque metallorum vis in praeda est. v. 52. —
- ep. 79 ad Ph.: quod iam anno 1294 exeunte et ineunte 1295 in animo habuerat, ut pincernam viseret rebusque eius interesset (ep. 74. 107,30), consilio abiecto Ioan-nem famulum cum hac epistula mittit qui suis ipse oculis res spectet atque redux accurate exponat. v. 43. ad ep. 52,12. —
- ep. 80 ad Ph.: una cum ep. 79 ab Ioanne famulo perfertur. —
- ep. 85 ad M[elchisedecum]: una cum ep. 79 mittitur. v. 20. Nicolaus peregrinatur. v. 31. —
- ep. 89 ad M.: Hieronymum monachum commendat. v. 3. [frustra] sperat Melchisedecum aestate Cpolim venturum esse. v. 15. —
- ep. 109 ad Ph.: quas a piratis interceptas esse opinatur mem-branas omnino non misit Melchisedec. v. 10. nam is est ille amicus v. 11. 14. Alexandriae patriarcha manus eorum vix effugit. v. 43. indutiae sunt. v. 4. —
- ep. 86 ad M.: reicit eum ad ep. 109, in qua de membranis ex-posituit quas pincerna interceptas esse opinabatur. v. 94. Alexandriae patriarcha servatus est. v. 80. instat hiems. —
- ep. 98 ad Ph.: indutiae sunt. v. 12ss. 100. Philanthropeno de nuptiis gratulatur. v. 84. Cassianum a pincerna Cpolim missum artibus instituet. v. 119. —
- ep. 99 ad M.: irascitur Melchisedec, quod pincerna Cassianum Planudi tradiderit. v. 8. Planudes illi se purgat de eis quae in ep. 85 scripserit. v. 140. indutiae sunt. v. 63. cupit eum Cpolim venire. v. 198. —
- ep. 90 ad Ph.: paulo post nuptias Philanthropeni mortuus est uxoris frater. v. 30. consolatur pincernae dolorem. —
- ep. 94 ad M.: philosophatur de morte eius, de quo ep. 90 scripsit. v. 19. pincernae, qui castellum ante Miletum positum cepit, victoriam gratulaturus est. v. 4. Hieronymum iterum commendat. v. 81. ep. 89. —
- ep. 119 ad Ph.: ut ad Melchisedecum ep. 94 scripsit, multa de castello Milesio expugnato praedicat. —
- ep. 117 ad M.: pincernam cantat victorias victoriis cumulantem. Nicolaus [ep. 85] nondum rediit. v. 66. —

- ep. 116 ad M.: eum Cpolim venturum esse comperit. v. 16. hieme annorum 1295/96. v. 5. —
- ep. 113 ad Ph.: Melchisedec Cpoli est, hieme, anno 1296 ineunte. proficiscitur inde ante quadragesimae tempus. ep. 114,98. 110,20. est autem dies eius anni paschalis dies 25. mensis Martii, quadragesimae initium dies 9. mensis Februarii. —
- ep. 110 ad Ph.: Cpoli profectus est Melchisedec hieme exeunte v. 20. ep. 114,98. —
- ep. 111 ad Ph.: quadragesimae tempore Planudes in Tryphonis est insula et monasterio. v. 4. ep. 114,100. —
- ep. 112 ad Ph.: ieiunio quod in Tryphonis insula instituit rupto ante diem 25. mensis Martii Cpolim rediit. v. 64. ep. 114,132. certo sperat hoc anno ad pincernam in Asiam se proficisci posse. v. 90. —
- ep. 114 ad M.: narrat quae, postquam Melchisedec Cpolim reliquit, inde a die 9. mensis Februarii sibi acciderint. v. 97. —
- ep. 115 ad M.: consilium post ieiunium amicos in Asia visendi nondum exsequi potuit. Nicolaus [ep. 85. 117] ex Ponto in Asiam rediit. v. 17. —
- ep. 120 ad Ph.: ex Asia redux Philanthropeno de filio nato gratulatur. v. 44. v. 3. —

quae restant ad utrumque epistulae hunc in ordinem digerere non potui, sed videntur scriptae esse ep. 95. 96. 97. 100. 101. 102. 103. 104. 108 in Asiam anno 1295, ep. 118 anno 1296. —

ad ep. LXXX

25: ὁρᾶται, cf. Soph. Antig. 423 (k). — 28: cf. Hom. θ 409 (k). — 30: οἴόσθε (k). — 42: dele punctum (k). — Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 252. —

ad ep. LXXXI

12: τύπος (k). — Ep. ad monachos qui in Critzo habitabant in Asiam anno 1295. una cum ep. 79 per Ioannem famulum perlata. ad ep. 52,12. παῖς v. 25 Ioannes, ὁ δεῖνα Philanthropenus. — τὸ Κρίτζος, vel, ut a Planude vocatur, ὁ Κρίτζος, est ἡ ἐν τῇ Μαγνησίᾳ σεβασμία βασιλικὴ καὶ πατριαρχικὴ μονὴ ἢ εἰς ὄνομα τιμωμένη τῆς παννπεράγνου δεσποίνης καὶ θεομήτορος.

anno 1370 abbas eius fit Macarius. v. Miklosich et Müller, Acta et diplomata vol. I, Vindob. 1860, pag. 539. quod ibi τὸ Κρούτζος nominatur idem esse apparet atque ἡ σεβασμία πατριαρχική μονὴ τοῦ Κρούτζους quae mense Maio anni 1387 ἐδόθη τῷ Στύρονης ἐξαρχικῶς. ibid. vol. II pag. 96. aliud eiusdem nominis coenobium in insula Lesbo est sub patriarchatu Methymnaeo. ibid. vol. I pag. 167. cf. Papadopulum Ceramea in libro qui inscribitur *Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη*, Cpoli 1884 (1888), pag. 3. —

ad ep. LXXXII

Ep. ad amicum quendam in Asiam anno 1295, una cum ep. 79 per Ioannem famulum perlata. ad ep. 52,12. —

ad ep. LXXXIII

14: τῷ pro τοῦ (k). — Ep. ad Ignatium, monasterii praefectum ut videtur, in Asiam 1295. huic enim dignitati *ὀσιότητος* titulus deberi videtur. ep. 91,3. perlata est epistula ut eae quae praecedunt per Ioannem famulum. ad ep. 52,12. —

ad ep. LXXXIV

18: *θανμάσεις* (k). — *ἀποδείξεις*; (k). — Ep. ad Manuelem Philen anno 1295. rebus a Philanthropeno in Asia gestis Manuel Philes movetur, ut epistula data ad Planudem, quem de facie nondum novit, at pincernae amicissimum esse scivit, summis laudibus illum praedicet. dubitari nequit quin Manuel hic Philes poeta sit ille famelicus, cuius vastam carminum molem edidit E. Miller. hac epistula Philae aetas haud scio an accuratius definiatur. hanc enim epistulam anno 1295 Planude scribente Philes est *ἀνὴρ λόγου καὶ παιδείας ἔμπειρος*; item carmen *εἰς τὴν θεοτόκον ὡς ἀπὸ τοῦ Μουζάλωνος*, cuius ultimus versus est *Θεόδωρός σοι ταῦτά φησι Μουζάλων* (Miller I 76 s.), vivo Muzalone, ante annum 1295, scripsisse putandus est. post annum igitur 1275 Philen natum esse vix crediderim. carmine *πρὸς τὸν Φιλανθρωπηρὸν τὸν πιγκέρηνν*, quod exstat apud Miller I 262 ss., stipem ab eo emendicat. — Henricus Stevenson in bibliothecae Vaticanae catalogo codicum Graecorum Reginae Suecorum, Rom. 1888, pag. 114 carmen Planudis in Philen repperisse sibi visus est. scribit enim l. l. in codicis 166 folio 213 inesse Maximi (Planudis) monachi epigramma in Manuelem (Philen?), rhetorem insignem et philosophum. diffisus sum huic sententiae, ubi primum eam cognovi. opportune igitur Ioannes

Tschiedel, dum Romae moratur, hanc veniam dedit mihi petenti, ut epigramma describeret. est autem hoc:

Ῥητῆρος μεγάλην τὰ μυρίπνοα ἄσματα ταῦτα
 Μουσῶν καὶ Χαρίτων ἔκγονα καὶ σοφίης.
 Μοῖσαι ἐμελίην γάρ, ἀτὰρ Χάριτες πολύολβοι
 Εὐεπίην, πειθῶ τῶδ' ἔπορε σοφίη.
 Μὴ μῆκος δ' ὄναξ ἐπιδίξω, ἀλλ' ἐνὶ τυτθοῖς 5
 Γράμμασι τὴν αὐτοῦ θαύμασον ἠνορέην.
 Εἶδ' ὀπόθεν καὶ ὅπως κικλήσεται; τῶδε Μανουήλ
 Οὔνομ', ἀτὰρ πάτρην Ἰσθμιάς ἐστὶ πόλις: —

senties mecum neque Planudi neque Philae locum esse. versificatorem ultimi versus produnt Manuelem Corinthium vel Peloponnesium, magnum rhetorem et chartophylacem magnae ecclesiae, eum, cuius apologia et refutatio capitum fratris Francisci edita est in Mign. Patrol. Gr. tom. 140 pag. 472—481. sed is non, ut Patrologiae editoribus l. l. pag. 469. 470 et aliis videbatur, circa annum domini 1240 floruit, sed saeculo demum XVI; mortuus est anno 1551. v. Satham, *Νεοελλην. φιλολογία*, Athen. 1868, pag. 123s., Andronicum C. Demetracopulum, Graecia orthodoxa, Lips. 1872, pag. 122s. ideo haec ipsa codicis 166 pars saeculo XVI scripta est, non XV, ut Stevenson opinatus est. —

ad ep. LXXXV

10: dele punctum (k). — 11: — τὸν πικρέονην καὶ (k). —
 20: proverbium. (k). corp. Gott. I GC II 22. — 59: ἀρετὴ (k). —

Ep. ad Melchisedecum monachum Acropolitam in Asiam anno 1295. pag. 252. —

25: ab eodem Scutere epistulam se accepisse Planudes dicit ep. 117,69. is videtur esse ὁ Σκούτερις Χοῦμνος qui anno 1308 cum pincerna Angelo Orestiadem contra Turcos fortiter defendit. Geo. Pach. II 603. 868. Σκουτέριοι apud Manuelem Philen, v. Milleri notam I 87. —

31: de Nicolao cf. ep. 99,163. nondum eum ex peregrinatione rediisse neque quicquam de eo se cognovisse scribit ep. 117,66;

¹ ἄσματα ³ ἐμελίην ⁴ πειθῶ ⁵ ὄναρ ⁶ τὰν ⁷ εἶδ' ὀπόθεν κικλήσεται τῶδε
⁸ Ἰσθμιάς

rediisse (anno 1296) ex Ponto in Asiam, at se ipsum eum nondum vidisse ep. 115,17. ad Nicolaum, nescio an ad eundem, epistula est Theodori Hyrtaceni monentis, „ne monasticam vitam amplexus prava consilia sequatur“. —

ad ep. LXXXVI

55: ἐδημιουργήθημεν, (k). — 56: ἠὺτομολήσαμεν —, (k). — 90: dele comma (k). —

Ep. ad eundem in Asiam 1295. pag. 252. —

9: eis quae in hac epistula Planudes de hieme Thraciae queritur adversatur Gregorius Cyprius in laudationibus Michaelis et Andronici Palaeologorum. Mign. Patrol. Gr. tom. 142 pag. 392: ἀἴρῃ δὲ — χειμῶνος μὲν οὐκ ἄγχιος ὦν οὐδὲ δοιμὺς ἐς ὑπερβολήν, ἀλλ' ἄλυπος καὶ προσηγής καὶ τοῖς σώμασιν ἀνεκτός. pag. 352: — οὕτω τοίνυν ἡ πόλις καὶ ὠρῶν καὶ ἀέρων καὶ θέσεων ἔχουσα, — δικαίῳ ψήφῳ παντὸς τῶν πόλεων βασιλῆς καὶ ἔστι καὶ ὀνομάζεται. —

66: ex hoc loco apparet tabulam geographicam habuisse Planudem. imperator Michael Palaeologus locorum quae ignoravit situs in usum bellicum sibi depingi iussit. Geo. Pach. I 210,15. —

77: de eodem Esaia monacho ep. 94,11. pictorem quendam monachum is Planudi commendavit, ep. 101,14. in Asia est apud Melchisedecum, ep. 115,15. —

80: Athanasio patriarchae Alexandriae [Aegypti, Libyae, Pentapolis cunctaeque Aethiopiae], qui inde ab anno 1293, postquam eiusdem nominis patriarcha Cpolititanus Octobri mense patriarchatu se abdicavit, Rhodo Cpolim reversus in Euergetae monasterio morabatur, anno 1295 ab imperatore Andronico negotium datum est, ut reges, in primis Armeniae regem, adiret filioque Michaeli sponsam inde duceret. hac in legatione prope Phocaeam in piratarum manus incidit. οἱ καὶ περισχόντες αὐτοὺς (patriarcham cum suis) φόρτον ἐκεῖνον διεφόρου καὶ τοῦτους παρακατέχειν, ὡς ἀποδοῖντο, ἠβούλοντο. ἀλλ' ἐξαίφνης φαίνεται τις φορτὶς πλήρης ἀγωγίμων κατὰ τὸ πέλαγος, ἧς δὴ καὶ φανείσης μακρόθεν περὶ τὸ ἐκεῖθεν κέρδος οἱ πειραταὶ λιχνησάμενοι ἀφιάσι μὲν πρὸς τῷ λιμένι ἅμα αὐτῇ τριήρει τοὺς περὶ τὸν πατριάρχην, ἀφιάσι δὲ καὶ τὸν περιττὸν φόρτον ἐκεῖνον, καὶ ὡς προσμενούτων ἐλπίζαντες — τὸ γὰρ τοῦ πατριάρχου σχῆμα σφᾶς ἔπειθε μὴ τὸν ἀγεννῆ δρασμὸν ἐννοεῖν — ἀπτέρῳ τάχει καὶ προθυμίᾳ ἐπὶ τὴν φανείσαν ὠρῶν. τῶν δ' ἀπ' ὀφθαλμῶν γεγονότων εὐθύς κακὸν ἐλπισμὸν περὶ ἑαυτῶν οἱ περὶ

τὴν πατριάρχην ἔχοντες, εἰ ἐπισταῖεν καὶ αὐθις, δρασμὸν ἐννοοῦσι. καὶ δὴ τῆς νηὸς ἀποβάαντες ὡς εἶχον μόναις στολαῖς καὶ βλαύταις, ἢ ποδῶν εἶχον, φεύγουσιν ἀνὰ κράτος, πάτον μὲν ἀνθρώπων ἀλεινόντες, ἀτρέπτοις δὲ δυσχωραῖς, τὸ μὲν καὶ θελήσει, τὸ δὲ καὶ τῷ μὴ εἰδέναι ὅπως τῶν τόπων, μόλις μετὰ τὴν πολλὴν τῶν ποδῶν ἐπὶ θάμνοισ καὶ πέτραις πρόσκειρουσιν ἐπὶ τι φρούριον διασώζονται. Geo. Pach. II 204s. ex ep. 109,38—67, ubi de eadem patriarchae fortuna loquitur Planudes, elucet navem illam onerariam, quae patriarchae causa salutis facta est, triremem pincernae fuisse. Athanasius amicus fuit Planudis. ep. 109,42. —

ad ep. LXXXVII

11: ἐντυγχάνειν* (k). — Ep. ad amicum quendam probatum. —

ad ep. LXXXIIX

12: proverbium. (k). corp. Gott. I. Zenob. III 15. — 17: ἀλλήλων (k). — Ep. ad Bolacis monasterii fratrem quendam anno 1295. Bolacis monachi in summa ut videtur omnium rerum penuria auxilium petunt a Planude; sed is ferre nequit. cf. ep. 115,6. succurrit imperator Andronicus bulla aurea [ad ep. 115,24], nam unita est [ἡνωται καὶ μία γέρονε] monasterio Cpolitano τοῦ Παντεπόπτιου, dubitat Planudes commodo an incommodo monasterii Bolacis. ep. 115,23. tales monasteriorum ἐνώσεις, quae variis de causis fiebant, qua ratione factae sint cognosces ex regulis quas imperator Michael monasterio Demetrii praescripsit (v. librum Ioannis G. Troitzki quem pag. 199 laudavi). τοῦ Βόλακος μονῆ ubi fuerit ignoro. eadem commemoratur in codice Vindobonensi apud Lambec. IIX pag. 453 fol. 1: ἡ βίβλος ἦδε τῆς μονῆς τοῦ Βόλακος / τῆς ἀμολύντου παρθένου θεοτόκου. —

ad ep. LXXXIX

Ep. ad Melchisedecum monachum Acropolitam in Asiam anno 1295. pag. 252. — Hieronymum monachum adulescentem, neque peregrinationes antea neque aerumnas perpessum, quem Athanasio monasterii praefecto commendavit (ad ep. 91), hic Melchisedeco commendat; item ep. 94,10, 81. —

ad ep. XC

6: εὐθυμουμένοις (k). — 29: , καὶ ὃ (k). — 30: ποιήσατο, (k). — 59: ὀδυρόμεθα; (k). — 65 (60): dele comma (k). —

68 (63): ἀδικεῖ οὐδέ τι (k). — ἐπηρεάζει, (k). — 69 (64): νόμους, (k). — 71 (66): κολάζων; (k). —

Ep. ad Alexium Philanthropenum pincernam in Asiam anno 1295. pag. 252. —

ad ep. XCI

7: — καί (k). — κατηγορεῖτω — (k). — 34: συναιρούμενον (k). — dele comma (k). — 39: λύπης. (k). —

Ep. ad Athanasium monasterii cuiusdam praefectum in Asiam anno 1295. — primo conieci hunc Athanasium Alexandriae esse patriarcham, qui quidem inde ab anno 1293 usque ad annum 1308 Cpoli plerumque in monasterio erat. Geo. Pach. II 579. 867. sed non est. neque enim e vicinia scribit Planudes et cum petat ab Athanasio, ut Hieronymum in ipsius monasterium recipiat (v. 31), eisdemque fere verbis idem petat a Melchisedeco ep. 89, dubitari nequit, quin eius in Asia monasterii, quod etiam Melchisedeci erat, ἡγούμενος fuerit. scripta est epistula eodem tempore quo ep. 89. —

ad ep. XCII

5: ὁσημέραι (k). — Ep. ad amicum quendam. —

ad ep. XCIV

13: τὸ pro ὃ (k). — 25: — ὡς ἀνθρώπου θάνατον ἔστιν εἰπεῖν —, (k). — 27: δὴ pro δὲ (k). — 28: cf. Axiochum pag. 369 ἤκουσα δέ ποτε cet. (k). — 35: δεῖν; (k). — 38: διαφθαρή; (k). — 39: ἔσμεν, (k). — 54: τοὺς. — 56: τις ἄλλὰ (k). — 57: καταλειφθέντες (k). — 58: ὑπομείναντες, (k). — καί τί (k). — 61: χῶρος; (k). — 86: οἴσονται. (k). —

Ep. ad Melchisedecum monachum Acropolitam in Asiam anno 1295. pag. 252. —

12: alius Taroneites saeculo XIV medio medicus est Nicaeae; v. annalis Graeci, quem pag. 207 extr. citavi, pag. 230. —

70: hic logotheta aerarii est Constantinus Acropolita. 74 et 78: ὁ στρατηγός est pincerna. —

ad ep. XCV

11: proverbium. corp. Gott. II DV II 14 (k). — Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 253. —

ad ep. XCVI

7: *οἴαν οὐ πολλοὶ* (k). — 18: *πολλῶν*, (k). — 19: dele comma (k). — Ep. ad Alexium Philanthropenum pincernam in Asiam anno 1295. pag. 253. —

3: de hieromonachis v. Ducangii Glossarium pag. 511. secundum regulas imperatoris Michaelis (ad ep. 88) in monasteriis duo genera sunt monachorum, *ἐκκλησιαστικοί* et *διακονηταί* (pag. 18,8). *διακονηταί* ταῖς σωματικωτέροις ἑαυτῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρετήσουσι χρείαις· εἰς δοχειαρίους καὶ κελλαρίους καὶ μάγκιπας καὶ ὡς ἂν ἕκαστον ἕξει διακρίνας ὁ προϊστάμενος ἀπονενημένοι (pag. 18,6). *ecclesiastici* γράμματα καὶ ψάλλειν εἰδότες, ἀντ' ἄλλου παντός λειτουργήματος τῇ τῆς ἐκκλησίας ἀκολουθίᾳ τελουμένη σχολάζουσι (pag. 18,5). horum in Demetrii monasterio 15, illorum 21 erant. in ecclesiasticorum numero non nulli sunt *ἱερεῖς μοναχοί*, qui quo modo ab aliis differant non dicitur. sunt autem in metochio [i. e. in monasterio minore a maiore pendente] *εἰς τὰ θύραια* monachi 24, e quibus ecclesiastici 7, inter eos *ἱερεῖς* 3. in minoribus metochiis, in quibus monachi sunt 6—1, semper unus est *μοναχὸς ἱερεύς*. — 4: patriarcha anno 1295 est Ioannes Cosmas. —

ad ep. XCVII

14: — *ὦ εἶ* (k). — 15: *δέησις* — (k). — Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 253. —

ad ep. XCIIX

6: *ἀντιλαμβάνεις* (k). — 49: proverbium. corp. Gott. I Diog. II 83^a (k). — Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 252. — 119: hominem nomine Cassiani Planudis aetate praeter Cassianum magnum primicerium, de quo Geo. Pach. II 618 ss., novi nullum. —

ad ep. XCIX

4: *παρὰ πλευρὰν* [*παράπλευρον*?] (k). — 10: *εἰσενεργεῖν*, (k). — 14: *συνέσται*. — 19: *ὕπισχνοῖτο*. (k). — 36: *ἡσχύνετο* — καὶ (k). — 37: *ἄφιξιν* — (k). — 55: proverbium. (k). — 62: *δήπουθεν οὐχ ὀρᾷς; τὴν νῦν εἰρήνην ἦν* (k). — 64: *πόλεμοι*. (k). — 113: cf. Diog. Laert. IX 58; Apostol. XV 6 (k). — 115: proverbium. — 122: *κατηγορήσ*, (k). — 142: *διηγήσεσθαι* (k). — 157: *ζηλῶν* — *οὐ γὰρ ἔρωγε* —, (k). — 160: *ἀπαγγέλλειν*. (k). — 168: *τις*; (k). —

174: κακός (k). — 176: πέθεις, (k). — 181: ἀνεβίβασα, (k). —
 182: τὸ σόν, (k). — 186: αἰτιῶ (k). — 192: βαλλοίμεθα. (k). —
 195: οὐδὲ pro ἤδη (k). —

Ep. ad Melchisedecum monachum Acropolitam in
 Asiam anno 1295. pag. 252. —

36: τὸ πατρῶν φροντιστήριον Φιλανθρώπου Χριστοῦ μονήν
 videtur intellegere, quam condidit imperator Alexius Comnenus.
 Ducangii Cpolis Christiana, B 81 nr. IV. altera quidem saeculi
 XIV parte τὴν σεβασμίαν καὶ θείαν μονήν τὴν εἰς ὄνομα τιμωμέ-
 νην τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ
 ἐπικεκλημένην τοῦ Φιλανθρώπου Philanthropinum quendam posse-
 disse [παρὰ τοῦ Φιλανθρωπίνου ἐκείνου, τοῦ κτητορικὰ δίκαια ἔχον-
 τος ἐν τῷ αὐτῇ μονῇ] comperimus ex litteris patriarchalibus anni
 1399, Fr. Miklosich et Ios. Müller, Acta et diplomata, vol. II,
 Vindob. 1862, pag. 324. quin etiam ipsum monasterium τοῦ Φιλ-
 ανθρωπίνου videtur vocatum esse, nam cum ultimis saeculi XIV
 annis mutatum sit in κελλίον καὶ μοναχικὸν κάθισμα καὶ μονύδριον
 [l. l. pag. 325], hoc ipsum κάθισμα in emptionis quodam instru-
 mento anni 1400 vocatur τοῦ Φιλανθρώπου Χριστοῦ καὶ ἐπικεκλη-
 μένου τοῦ Φιλανθρωπίνου. l. l. pag. 443. —

72: venandi voluptatem monachus aspernatur; non tamen
 tum defuere, qui eius studio tenerentur. pag. 224. —

142: ep. 85,23. — 163: ep. 85,58. —

ad ep. C

Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 253. —

hanc ipsam Planudis epistulam περὶ μεμβράνων edidit et illu-
 stravit Spyr. Lambros in Δελτίου τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς
 ἐταιρίας tomi alterius [part. V] pag. 62—64. edidit ex codice mona-
 sterii Athoi Iberorum. pag. 185 s. scribit v. 4 προσεπιστείλωμεν
 [cod. προσεπιστείλωμεν], v. 8 ᾠῶ, 9 ᾠοῦ, 12 ᾠόν, 14 ἐπέμφθη σοι
 δὲ. eis quae vir doctissimus mihi summo opere colendus de
 membranibus ibi disseruit pauca adiciam, quae quidem ille scire
 non potuit, quia reliquas Planudis epistulas nondum noverat. —
 tenues membranas Planudes consecatur. ep. 100,6. qua re quas
 ab amico ex Asia acceperat ob crassitudinem et asperitatem vitu-
 perat ep. 95,24, 35. rem lepide exasperat: asinorum eas videri pelles
 esse, corticibus querceis tabulisve similes non runcinatis, aptiores
 ad scuta vel tympana Persica. ut hic (v. 17) διφύλλων, ita ep. 106,42

τετραφύλλον metrum mittit, ut duo metra unam membranam efficiant. Cpoli est Planudes, dum membranas flagitat, in emporio omnium rerum maxime celebrato, etiam membranas ibi emere potuit, quot voluit. sed minus bonae erant, si bonae, magni pretii. ep. 106,38. quam ad rem illustrandam multum confert epistula, quam ad Rhaulaenam dedit Gregorius Cyprius aequalis. scribit enim (ep. 209): — τὸ δὲ βιβλίον τὸν Δημοσθένην ἐπισκίπτειν τῷ γραφεῖ ἐπιπάττεις ἄστικτον τηρεῖν διόλου καὶ ἀκηλίδωτον. ἔσται γε οὕτω καὶ ἐπισκίψομεν· ἀλλ' ἐπειδὴν ὁ τοῦ μετεγγράφειν ἐνστάλη καιρὸς, νυνὶ δὲ οὐκ ἐνέστηκεν· ὅτι μηδὲ ἕαρ ἔστι, οὐδὲ κρεωφαγοῦσιν ἄνθρωποι, οὐδὲ δέρρεις προβάτων εἰς γραμμῶν ὑποδοχὴν. ἐσεῖται δὲ ὅμως ταῦτα μετὰ μικρόν· καὶ τότε καὶ γράφειν ἐπιβαλοῦμεν, ἀφθονα τὰ τῶν γραμμῶν ἔχοντες ὑποκείμενα. quodsi quae Cpoli venum ibant minus placuerunt Planudi, perbonas in Asia esse compererat. sed non tam membranas ab opificibus praeparatas aut pretio aut dono datas ex Asia ab amicis sibi mitti vult (ut de foro quodam frequenti et celebri, quo venales esse eas compererit, cogitari nequeat), quam integras ovium pelles, ex praeda praecipue de Turcis capta, δόρατα προβάτων, δέρματα προβάτια, προβάτων δοράς. ep. 78,37. 86,94. 95,21. 109,10. 115,35. de vitularum caprinarumque pelium usu nusquam loquitur. a quonam praeparatae sint pelles non dicit. fortasse membranarii erant Iudaei, qui in Blanca apud aedem Ioannis praecursoris coria conficiebant. ep. 31,60. at non solum membranas ligandi artem et in libri formam redigendi, sed etiam vetustas renovandi studiose et scienter Planudes ipse exercuit. ep. 67,33—42. non item Gregorius Cyprius; is fasciculos singulos tradit βιβλοποιῶ. ut scribit ad Rhaulaenam (ep. 196): Τὴν κτῆμα μὲν ἐμὸν οὖσαν καὶ πόνημα βίβλον, διαλελυμένην δ' ἔτι καὶ οὐκ ἀκριβῶς βίβλον, νῦν ἐργειρίζειν βούλομαι τῷ βιβλοποιῶ, ὥστ' αὐτὸν αὐτὴν εἰς τελειότητα διὰ τῆς συνδετικῆς ἑαυτοῦ τέχνης προαγαγεῖν. —

chartarum bombycinarum apud Planudem nulla fit mentio. quibus quanquam ad libros scribendos ille non videtur usus esse, tamen notas eas fuisse Cpoli ea aetate Gregorii Cyprii epistula quam pag. 197 attuli probatur. idem Cyprius ad Neocaesariten (ep. 39): Χάρτης οὐκ ἔστι μοι καὶ δεῖσαν γράφειν καθ' οὗ γράφειν οὐκ ἔχω. εἰ τοίνυν σοι μέλει κάμει τι γράφειν, ὅπως ἡμῖν καὶ χάριτος τὸ μόνον γραμμῶν ὑποκείμενον γένηται φρόντισον: — idem de Platonis codice quodam bombycino ad Stauracium (ep. 28): 'Αντ' οὐδενὸς ἄλλου τῆ σῆ φιλία ἐγκαλῶν ἢ μεμφόμενος, ἐν τοῦτ' αὐτῆς

ἐπαινεῖν οὐκ ἔχω. αἰσχιστον ἡμῖν βιβλίον καὶ οἶον οὐκ ἂν ποτ' ἠλπίσαμεν τὸν καλὸν ἀπειργασαί Πλάτωνα, πάντως γε καταφρονήσας καὶ τὰς ἀξιώσεις τὰς ἡμετέρας θέμενος παρ' οὐδέν. ὅθεν καί, ἵνα σοι τὸ τοῦ Πλάτωνος εἴπω, ἀπὸ μεγάλης ἐλπίδος ἔχεις, ᾧ ἑταῖρε, τὸν σὸν ἑταῖρον καταβαλὼν. τί γάρ τις οὐ νεμεσῆσει τοῦ ἔργου βλέπων, ποῖον αὐτοῦ πρῶτον ἢ ποῖον ὕστερον οὐ μαμήσεται; ὕλη μὲν γὰρ αὐτῷ ἐκ σαπρῶν εἴληπται βαμβακίνων· ἄς ἐκ τῶν γωνιῶν οὐκ οἶδά τις συνελέξατο ὑπ' ἀχρηστίας κατασηπομένης, ὥς κινδυνεύειν ἔμπροσθεν καὶ (scripserim μὴ) τῆς ἐξ ἀρχῆς τοῦ σώματος συνεχείας διαλυθῆ ἢ εἰς βιβλίον δεθῆναι. ὀκτάφυλλα δὲ ἅ φαμεν καὶ τετράδια ἐκ τούτων συντεθέντα τὰ μὲν ὑπανέχει, τὰ δὲ ὑφιζάνει· ἵνα μετὰ τῶν ἄλλων καὶ φάραγγας ἡμῖν ἔχη καὶ χασματῶδες ἢ τὸ βιβλίον. —

ad ep. CI

22: τῆς. — proverbium. (k). — Ad Alexium Philanthropenum pincernam in Asiam anno 1295. pag. 253. — 17: ἡ Τέμψις aliunde mihi non nota. —

ad ep. CII

Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 253. castellum Milesium nondum expugnatum est. —

11: hic primum hostes Persarum nomine significat: quo semper fere, ut plurimi eius aetatis scriptores, utitur. uno tantum loco, ep. 120,60, τῶν Τούρκων dicit. —

ad ep. CIII

4: dele comma prius (k). — 13: ὀλοφυρομένη? — 26: διαβοηθέντων (k). — 39: προσέεται. —

Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 253. —

8: de Chrysochoo aliunde nihil comperi. —

ad ep. CIV

Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 253. — hunc Taronam aliunde non novi. alium v. Geo. Pach. I 83,8. —

ad ep. CV

11: εὐφροσύνης (k). — Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 251. —

ad ep. CVI

21: proverbium. corp. Gott. I Zenob. V 63. (k). — Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 251. —

33: Nymphaeum illud oppidum intellegit quod medium est inter Sardes et Smyrnam. —

36: duae res hoc loco probantur: primum Planudes, quoniam scribit quo Plutarchi amore teneatur cognitum habere Philanthropenum, Plutarchi libris operam dedit iam ante annum 1294. nam inde ab eo anno non viderat Philanthropenum. tum eo etiam tempore quo hanc epistolam scripsit, initio anni 1295, in Plutarchi libris describendis occupatus fuit. ea igitur quae in commentationis ‚Zur geschichte der überlieferung von Plutarchs Moralia‘ particula I, Waldenb. 1877, pag. I—XI de Planude, quantam et qualem in Plutarchi libris operam curamque consumpserit, exposui, hoc loco quem cum illa scriberem nondum noveram (pag. XVI extr. XVII in.) plurimum adiuvantur eius ipsius auctoritate. —

ad ep. CVII

31: ἐπαναζευγνύντα, καὶ εἰ μέλλοις ἐφ' (k). — 45: proverbium. (k). — 51: — εὖ (k). — 52: — ἐγὼ (k). — 64: proverbium. (k). — Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 251. —

ad ep. CIIX

14: αὐτοῦ (k). — Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 253. —

ad ep. CIX

5: κινεῖν, (k). — 6: χαρίτων. (k). — 20: ὁ πῶς (k). — 38: ἐλήσαντο, (k). — 41: πάση (k). — 83: Δίκη (k). — Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 252. —

38: de hac triremi ad ep. 86,80. —

ad ep. CX

22: παρέξων — (k). — 23: ἐπίστανται — (k). — 34: κατορθούμενον οὐχ ὀρθῶμεν. (k). — 48: proverbium. corp. Gott. I. Diog. V 11 (k). Herod. IV 127. — 52: proverbium. (k). corp. Gott. I. Zenob. IV 22. — Ep. ad eundem in Asiam anno 1296. pag. 253. —

ad ep. CXI

10: proverbium. (k). — Ep. ad eundem ex insula Tryphonis in Asiam anno 1296. pag. 253. —

21: ὄθεν καὶ πολλοὶ ὑπ' ἐκείνω δεδουλωμένοι ἔχαρον καὶ ὑπ' αὐτῷ τεταγμένοι ἦσαν καθ' ὧνπερ καὶ προσταχθεῖεν, ὡς κατ' ἀγάπην ἅμα γυναιξὶ μετρωκῆμένοι καὶ τέκνοις. Geo. Pach. II 212. Nic. Greg. 196,10. ep. 112,9,37,50. 113,63. 118,58. —

ad ep. CXII

24: dele comma (k). — 31: ἄλλοτ'. — 32: proverbium. (k). — 43: αὐτῶν (k). — 49: proverbium. corp. Gott. II Apost. III 21 (k). — 50: στρατηγίας περιμόντες — (k). — 59: ἐπόμπευσαν, (k). — 60: ἐφ' ὅσας (k). — μιᾶ σὺ (k). — 78: εἰ μόνον (k). — 79: dele comma (k). — 86: προσσχῶν (k). —

Ep. ad eundem in Asiam anno 1296. pag. 253. —

40: Caroli Andegavensis regis utriusque Siciliae iussu Bellagradæ Byzantinorum castellum inde a Septembri mense anni 1280 oppugnavit Hugo le Rousseau de Sully. is a Geo. Pach. I 509 dicitur Ῥῶς Σολυμαῖς, a Nic. Greg. I 146 Ῥωσονσουλῆς, a poeta quodam Ῥούσος ντε Σουλί v. Nic. Greg. II 1180s. arcem ut obsidione liberaret missus est ab imperatore Michaelē exercitus cui præter Michaelē Angelum Cutrulem generum, Ioannem Synadenum, Andronicum Eonopoliten præfecit Philanthropeni patrem Michaelē Tarchaniotam, magnum domesticum. ad ep. 60. ab his Franci anno 1281 ad Boosen fluvium devicti sunt, Sully ipse captus est. capti Cpolim missi in triumpho acti sunt. triumphum quem vidit Planudes fuse describit Geo. Pach. I 515—519. cf. I. S. Ersch et I. G. Gruber, Allgemeine Encyclopaedie; sect. I part. 85, Lips. 1867, pag. 325. —

64: de eadem in Ciliciam legatione, quam evitasse laetatur, ep. 114,132. —

ad ep. CXIII

33: proverbium. (k). — 37: proverbium. (k). — 65: cf. Arsen. Viol. ed. Walz pag. 418 (k). —

Ep. ad eundem in Asiam anno 1296. pag. 253. —

ad ep. CXIV

8: ἀπορνεώσαντι (k). — 9: ἀπομυρμηγώσαντι (k). — 53: περιστεροῦς πάνθ' [ἄ] ἄν (k). — 54: τις, (k). — ἀποδυσάμενος; (k). —

76: *κάθευδε* — (k). — 77: *γέραναι* — (k). — 91: proverbium. corp. Gott. I Zenob. III 53 n. (k). —

Ep. ad Melchisedecum monachum Acropolitam in Asiam anno 1296. pag. 253. —

100: Tryphonis insula et monasterium ubi fuerint ignoro. —

ad ep. CXV

4: poet. ap. Charis. V pag. 254. Plut. apophth. Lac. Ages. 6 (k) VII sap. conv. 3. —

Ep. ad eundem in Asiam anno 1296. pag. 253. —

24: *χρυσόβουλλον*, bulla aurea, est diploma imperatorium. aurea enim bulla imperatores diplomata muniverunt cinnabarique subscripserunt. Ducangii Glossarium pag. 217s. exemplum chryso-bulli, quod imperator Andronicus anno 1289 emisit, edidit et accurate descripsit Spyr. Lambros in tomo I *Δελτίου τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας* pag. 113 ss. —

25: de monasterio τοῦ σωτήρος Χριστοῦ τοῦ Παντεπόπιου v. (praeter Ducangii Cpolim christianam B 80 II) Paspaten, *Βυζαντινὰ μελέται*, Cpoli 1877, pag. 313s. ibidem imago est monasterii quod nunc appellatur *Ἐσκή Ἰμαρὲτ μεστῆγδί*; sed cf. ib. not. 1. — de Callistrato quid hoc loco dictum sit non intellego. —

ad ep. CXVI

20: *ἡνέσχον*. (k). — 21: *τυχεῖν*, (k). — 25: proverbium. (k). — 30: *ὦ γῆ* (k). — 45: *μεταμέλεια*; — (k). — 47: *λέγειν*; (k). — *διακείσῃ*, (k). — 49: *τεθανυμακέναι*. (k). —

Ep. ad eundem in Asiam hieme annorum 1295/96. pag. 253. —

ad ep. CXVII

26: *ἐπὶ τῆς Μ. περάτης* (k). — rectius fortasse *ἄρτι ὡς* (k). —

Ep. ad eundem in Asiam anno 1295. pag. 252. —

43: usque ad Halicarnasum urbem Philanthropenus non progressus est. ideo Planudes non dicit Mausoli sepulcrum ibi exstructum, sed Branchidarum Apollinis templum in animo habet. ep. 120,144. exciderat videlicet hominibus, Byzantinis in primis, Mausoli Halicarnasei memoria, quia inde a primis p. Chr. n. saeculis sepulcra magna communi more Mausolea appellabantur. ut Nicetas apud Io. Conr. Orellium (Philonis Byzantini

libellus de septem orbis spectaculis) pag. 144: *τρίτον (θέαμα) ο ἐν Καισαρείᾳ τάφος, ὃν Μαύσωλος ὁ τῆς χώρας δυναστῆς μέγιστον καὶ ποικίλον καὶ πολυτελέστατον ἑαυτῷ κατασκεύασεν.* idcirco homo ille, qui in codice Ambrosiano priore loco spectacula enumerat, tertium spectaculum producens non iam, ut duo alii quos ad ep. 55 adduxi, de Mausolo loquitur, sed *τὸν περίβολον Καισαρῆας* adfert. —

ad ep. CXIIX

28: ὁ πόσων (k). — 52: *Δούκας.* — 60: *ἐπαίνους.* (k). — 64: *γέρα* (k). —

Ep. ad Alexium Philanthropenum pincernam in Asiam anno 1296. pag. 253. —

22: Geo. Pach. II 213. consilium illud abdicandi frater in primis protosebastus improbavit. —

ad ep. CXIX

61: *πεζομαχοῦντα* (k). — 65: *τὸ μὲν τι* (k). — 98: dele signum ante *καὶ* (k). — 100: *ὑφίστασθαι;* (k). — 109: proverbium. (k). — 114: *οὐ* (k). — *παρουσίαν,* (k). — 115: *σωτηρία* (k). — *ἀκολουθεῖ καὶ εὐδαιμονία* (k). — 116: proverbium. (k) corp. Gott. I Zenob. V 80. — 141: *ἔλθη* (k). — 149: proverbium. (k). — 176: dele comma (k). — 179: *ἄλλος?* (k). — dele comma (k). — Ad eundem in Asiam 1295. pag. 252. —

5: *φρούριον πρὸς τὸ Μελανούδιον τῶν δύο βουνῶν, πάλαι μὲν ἡμέτερον, τότε δὲ τῶν ἐχθρῶν, ὃ πάλαι οἶμαι τὸ Μιλησίων Διδύμιον ἐφημίζετο.* Geo. Pach. II 211,6ss. —

ad ep. CXX

9: *ἂν διαγενέσθαι* (k). — 64: *διαδραμών.* (k). — 65: dele comma (k). — 72: cf. Plut. apophth. Lac. Ages. 28 (k). — 84: *οἷς* (k). — 93: *ἤνεγκας,* (k). — *οὐχ ὅτι* (k). — 100: *παρεσκεύασας,* (k). — *ικέτας* (k). — 101: *μένειν* (k). — 118: *ὑπό του τῶν* (k). — 134: *ἐνέπιπτον* vel *ὑπέπιπτον* (k). — 140: *πρὸς τῷ μηδὲν ἰσχυῖσαι* (k). — 184: *προβάτων.* (k). — 220: proverbium. (k). —

Ep. ad eundem in Asiam anno 1296. pag. 253. — filius (primus) Philanthropeno natus est. pag. 238 p. in. haec ultima est Planudis ad pincernam epistula, quam scripsit postquam eas ad Maeandrum regiones visitavit, quas ille Turcis eripuit. commemorat urbes Trallis v. 75, Nysam v. 79, Prienen v. 127, Miletum v. 136, Apollinis ἐν Βραγχίδαις sacrum v. 144. v. Piccolomini ad h. l. ad ep. 117,43. —

116: Σαλαματης idem videtur esse qui Σαλαμπακι vocatur a Georgio Pachymere II 211,10, Σάλπακισ (ὄν ἂν ἡ ἐκείνων γλωῶσα ἀνδρείον εἶποι, Μανταχίας τοῦνομα) I 472,8. 764. —

ad ep. CXXI

29: proverbium. (k). — Ep. consolatoria. filius amici cuiusdam puerili aetate mortuus est. —

Corollarium addo carmen, quod componens morte occupatus est Planudes. descripsit ex eodem codice atque canonem in Demetrium [ad ep. 29,30] Alfredus Gercke. expressi eodem modo atque illud carmen.

Στιχηρὰ σταυροθεοτοκία

ἔχοντα ἀκροστιχίδα Μαξίμου μοναχοῦ τοῦ Πλανούδη, ἄπερ οὐκ ἔφθασε τέλος ἐπιθεῖναι διὰ τὸ τῶν χρεῶν λειτουργῆσαι †

ἦχος α'

† τῶν οὐρανίων ταγμάτων †

5

Μήτηρ ἢ μόνη παρθένος πένθος ἐγείρασα
ἐπὶ τῶ φίλῳ τέκνῳ σταυρουμένῳ ἀνόμως
ταῦτα διεθρήνει·⁷ ποία ψυχῆς εἰς σὲ τόλμη ἐξύβρισαν
οἱ ἐναργεῖς τὸν τοῖς ἔργοις ὄντως θεὸν ἐκ τοῦ πλείστου μέρους δόξαντα †

ἕτερον

10

πρὸς † πανεύφημοι μάρτυρες †

Ἀχάριστον ὄντως κατὰ σοῦ καὶ βουλῆν ἐβούλευσαν
καὶ ἔργον, τέκνον, εἰργάσαντο οἱ πάντων κάκιστοι·
εὐεργετημάτων τῶν σῶν γὰρ ἠττώμενοι
θανάτῳ σε νικῆσαι ἐσπούδασαν. ὦ ἰταμότητος· 15
φρονῶν ταῦτα τίς ἀνέξεται; ἢ παρθένος ἔλεγε σὺν δακρυσίν †

κάθισμα

πρὸς † τὸν τάφον σου, σωτῆρ †

Ξενίζει τις ἰδὼν καὶ ἀλλότριον ἄνδρα·
Ἐβραίων δὲ πληθὺς τὸν οἰκείον σε τέκνον 20
θανάτῳ κατεδίκασαν, ἐμοὶ θρήνους ὑφαίνοντες.
ὦ τολμήματος· τὸν εὐεργέτην σταυροῦσιν.²²
ἢ πανάμωμος τῶ ἐν σταυρῷ πεπηγότι | υἱῷ

[ταῦτα ἔλεγεν †

¹ fol. 140 v Στι ² ἀπό μ ³ τὸ, ⁴ α ⁵ W. Christ et M. Parinikas, Anthologia Graeca carminum Christianorum pag. 64 prior stellula om. ⁷ ἀνόμως. ⁸ διεθρήνει. ἐξύβρισαν. ¹¹ πρὸς, π. 1. l. pag. 63 μά ¹² σοῦ. ἐβούλευσαν. ¹³ εἰργάσαντο. κάκιστοι. ¹⁴ ἠττώμενοι. ¹⁵ ἐσπούδασαν. ἰταμότητος. ¹⁶ ἀνέξεται. ¹⁷ καθ' ¹⁸ πρὸς τὸν 1. l. pag. 54 ¹⁹ ἰδὼν, ἄνδρα. ²¹ ὑφαίνοντες. ²² τολμήματος. σταυροῦσιν. ²³ πεπηγότι,

- στιχηρά, ἦχος β'
- 25 † ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου †
 Ἰχνος καταδίκης ἐπὶ σοὶ νόμιμον ἐχούσης τὴν ψῆφον
 οὐκ ἔστι, τέκνον, ἰδεῖν. τίνα γὰρ ἐγκλήματα
 σοῦ κατεσκέδασαν, ὅτι θνήσκουσι κάμνουσι
 ζωὴν καὶ ὑγείαν ὄρεξας καὶ ἔδειξας
- 30 ὦν κηδεμῶν καὶ θεός. ταῦτα ἀδακρύτως πῶς οἶσω;
 θρήνοις ἢ παρθένος καὶ μήτηρ ἔλεγε πρὸς τὸν υἱὸν σταυροῦ-
 ὅμοιον [μενον †
- Μόνη ἐν μητρᾷσιν ἦν ἐγώ, λύπης ἀμυθῆτου πειρωῶμαι
 πρὸς τὸν υἱὸν ἢ ἀγνή ἔλεγε σταυρούμενον
- 35 σὺν ὀλοφύρσεσιν· ἦδονῆς δὲ ἐνόμιζον
 ἐγώ σε αἰτίαν, φίλτατέ, μοι γίνεσθαι
 διαπαντός ὡς θεόν. καίτοι ταῦτα τί φημι; δύνη
 τέρψιν ἀναστὰς παρασχεῖν μοι ὄνεκροῖς ἑτέροις ζῆν δωρούμενος†
- στιχηρά, ἦχος γ'
- 40 πρὸς † μεγάλη τοῦ σταυροῦ σου †
 Γυνεῖν σου δέον, λόγε, τὴν χρηστότητα
 καὶ σὲ πάντως ἠγεῖσθαι ὡς ἀγαθὸν οἰκείου
 καὶ ἀπόλασιν Ἰσραηλίτιν· οἱ δ' Ἑβραῖοι
 σταυροῦ δεινῶς κτείνουσι δεινῶς τυφλώττοντες' ἔλεγεν ἡ
- 45 Μὴ φέρων βλέπειν ἥλιος τὸ πάθος σου [πάνανγος †
 ἐξέλιπε δηλῶν σε θεὸν τὸν σταυρωθέντα,
 ἢ ἀπείρανδρος τῷ υἱῷ μήτηρ προσεφώνει·
 καὶ τῶν προσπηγνύντων σε κατηγορῶν πόλλην ἄνοιαν καὶ
 κάθισμα [δύσνοιαν †
- 50 πρὸς † τὴν ἀραιότητα τῆς †
 Ὀλοκαυτώματα τοιαῦτα θύετε;
 καλλιερήματα ταῦτα ἀνάγετε;
 τοῖς σταυρωταῖς σὺν ὀδυρμοῖς ἐβόα ἢ θεοτόκος.
 κτείνοντες τὸν θνήσκουσι τὴν ζωὴν παρεχόμενον,
- 55 νύττοντες τῇ λόγῃ δὲ τὸν τὰς νόσους ἰώμενον.
 οὐ λήσετε μὴ δίκας ὑφέξειν, ἄνδρες, αἱμάτων καὶ θανάτων †

²⁴ Στι ²⁵ prior stell. om. l. 1. pag. 67 ξύλ ²⁷ ἰδεῖν. ²⁸ κατεσκέδασαν· θνήσκουσι. ²⁹ ὑγείαν. ³⁰ θσ· οἶσω· ³¹ μήρ· ³² ὅμοιον † ³³ ἐγώ· ³⁴ ἀγνή. σταν-
 ρούμενον. ³⁵ ὀλοφύρσεσιν· ³⁶ αἰτίαν· ³⁷ θπ· φημι· δύνη ³⁸ μοι. ³⁹ Στι γ
⁴⁰ πρὸς μεγάλη ⁴¹ omisit Planudes litteram initialem Ο χρηστότητα. ⁴² Ἰσραηλίτιν. ⁴⁴ τυ-
 φλώττοντες. ⁴⁶ στρωθέντα. ⁴⁷ προσεφώνει· ⁴⁸ κατηγορῶν· ἄνοιαν, ⁴⁹ καθ' ⁵⁰ πρὸς τὴν
 l. 1. pag. 56 ⁵¹ fol. 141 r θύετε; ⁵² ἀνάγετε; ⁵³ θπός. ⁵⁴ παρεχόμενον. ⁵⁵ ἰώμενον. ⁵⁶ ὑφέξ

στιγηρά, ἤχος δ'
† ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν †

Νεκρωθεῖς πέτρας ἔρρηξας,	σταυρωθεῖς γῆν ἐκλόνησας,	
Ἰησοῦ θεάνθρωπε.	ἢ δὲ μήτηρ σοι	60
τότε παροῦσα ἀνέστεινε,	θρηνοῦσα ἀνέκραξε	
καὶ κλονοῦμαι ὡς ἡ γῆ,	καὶ ὡς πέτραι δὲ ῥήγνυμαι.	
οὕτως ἄτιμον	ὑποστάματος σου τέλος, ὅς αὐτίκα	
σταυρωθεῖς τὴν γῆν ἐκλόνεις	καὶ νεκρωθεῖς πέτρας ἔρρηξας' †	
	ἕτερον	65

† ἔδωκας σημείωσιν †

Ἄπαντας ὠφέλησας	καὶ τοὺς θανόντας ἐξώσασας,	
τοὺς νοσοῦντας ἰάτρευσας,	πεινῶντας ἐκόρεσας'	
τῷ νῆϛ ἢ μήτηρ,	τῷ θεῷ ἢ δούλῃ	
προσπεπηγότι ἐν σταυρῷ	ἔλεγε. πῶς γοῦν θάνατον ὠφληκας, 70	
ὅς ἅπαντας ὠφέλησας	καὶ τοὺς θανόντας ἐξώσασας,	
τοὺς νοσοῦντας ἰάτρευσας	καὶ πεινῶντας ἐκόρεσας †	

κάθισμα

πρὸς † ταχὺ προκατάλαβε †

Ἐχαρὸν ἐμοὶ πρότερον	ἄγγελος ἔφη φαιδρός,	75
χολὴν δὲ σε σήμερον	ἄνομος γεύει λαός, νιέ μου γλυκύτατε.	
τί κοινὸν ἀμφοτέροις,	τί καινὸν κρᾶμα τούτων,	
τί μὲν πρᾶγμα προσβλέπω,	τί δὲ ῥῆμα προσείπω;	
θρηνοῦσα ἢ θεοτόκος	ταῦτα ἐφθέγγετο ††	

⁵⁷ Στ' ⁵⁸ prior stell. om. l. l. pag. 70 ⁵⁹ ἔρρηξας. ⁶⁰ σοι. ⁶¹ ἀνέστεινε· ἀνέκραξε· ⁶² γῆ· ῥήγνυμαι. ⁶³ τέλος. αὐτίκα· ⁶⁴ ἐκλόνεις. ⁶⁵ † ἕτερο ⁶⁶ prior stell. om. ἔδωκα σημεί † l. l. pag. 68 ⁶⁷ ὠφέλησας. ⁶⁸ ἰάτρευσας. ἐκόρεσας. ⁶⁹ μρ. ⁷⁰ σταυρῷ, γοῦν, ὠφληκας. ⁷¹ ἐξώσασας. ⁷² καθ' ⁷³ πρὸς ταχὺ προκατά † l. l. pag. 58 ⁷⁴ πρότερον, φαιδρός. ⁷⁵ λαός· γλυκύτατε· ⁷⁶ ἀμφοτέροις· τούτων· ⁷⁷ προσβλέπω· προσείπω·

Scriptae videntur esse epistulae annis

1292—1294: 67. post a. 1293: 55. 58. 59. 75. 76. ante a.
1295: 71—73. a. 1294: 60. 61. 64. 65. 68. a. 1295: 77—86. 88—91.
94—109. 116. 119. a. 1296: 110—115. 117. 118. 120. a. 1299:
1. 3. 4. 6—8. 11—17. 19. 29. a. 1300: 5.

Accepere epistulas:

Agathonicus: [51.]	Ioannes Phacrases logotheta τῶν ἀγγελῶν: 3. 4. 7. 8. 11—16. 19.
Alexius Philanthropenus pin- cerna: 60. 61. [65.] 74. 77—80. 90. 96—98. 101—113. 118—120.	Ioannes Zarides: 30. 39. 42.
Andronicus Palaeologus impera- tor [† 1332]: 1.	Leo Bardales orphanotrophus: 5. 32.
Andronicus Palaeologus: 22. 36. 37. 41.	Manuel Bryennius: 33.
anonymi: 17. 34. 35. 38. 44. 45. 47. [48.] 49. 50. [51.] [52.] 54. [59.] 62. 63. [65.] [76.] 82. 87. [88.] 92. 93. 121.	Manuel Philes: 84.
Arsenius Autoreianus monachus: 64.	medicus Nicaeensis: 56. 57.
Athanasius monasterii praefectus: 91.	Melchisedec monachus Acropo- lita: 71—73. 85. 86. 89. 94. 95. 99. 100. 114—117.
Autoreianus Cpolis exisotes: 31.	Mercurius: 69.
Bolacis monachus: [88.]	Michael despota: 40. 43. [48.] [52.]
Chalcomatopulus ludi magister: 66.	Nicephorus Chumnus ὁ ἐπὶ τοῦ καρικλείου: 6.
Critzi monachi: 81.	Nicephorus Moschopulus Cretae metropolita: 18.
Demetrius Sguropulus Aulonis episcopus: 29.	Nicomediae episcopus: 53.
Georgius Autoreianus v. Arsenius Georgius Beccus: 46.	papias, magnus: 24.
Gregorius monachus: 25—27.	Phapes exarchus et logotheta: 70.
Ignatius monasterii praefectus: 83.	Rhodi metropolita: pag. 215.
Ioannes Bardales: 10. 20. 21.	Tarchaniota protosebastus: 55. 58. [59.] 75. [76.]
Ioannes Glycys logotheta τοῦ δρόμου: 23.	Theoctistus Adrianopolis epi- scopus: 9.
	Theodora Rhaulaena protove- stiaria [† 1301]: 68.
	Theodorus Muzalo protovestia- rius [† 1294]: 67.
	Theodorus Palaeologus: 2.
	Theodorus Xanthopulus: 28.

Index

nominum et rerum memorabilium

- Achyraitae: pag. 251
 Acropolitae: 248
 Adrianopolis episcopus: 203
 Aegyptus: 107 109
 aenigma: 228
 Agathonicus: 232
 Alexandria: 107
 Alexius Philanthropenus pin-
 cerna: 235
 Andronicus: 228
 - , despotae Michaelis fil.: 229
 - Palaeologus: 213
 - - , imperator: 196
 - Zarides: 223
 anthologia Planudea: 218
ἄπιοι Ἀλανοί: 90
 Aristoteles: 159
 Armenii: 152 159
 Arsenius monachus: 64
 - Autoreianus: 239
 Artabasdu: 212 227 231
 Athanasius abbas: 258
 - patriarcha Aegypti: 256 258
 - - Cpolis: 187
 Athenodorus: 129
 Augustus: 129
 Aulon: 219
αὐτοκράτωρ v. Andron. Pal. imp.
 Autoreiani: 225
 Auxentii clivus et monasterium:
 214
βαμβακίνας: 197 261
 Bardalae: 200
βασιλεία: 196
βασιλεύς v. Andron. Pal. imp.
βασιλική μονή: 216 243
βασιλῆς: 196
 Beccus v. Georgius B., Ioannes B.
 bibliotheca regia: 243
βιβλοποιός: 261
 Blachi: 206
 Blanca: 225
 Blemmides, Nicephorus: 187
 Boethius: 202
 Bolacis monasterium: 257
Βουνοί, Λύο: 166
 Branchidae: 265 266
 Bryennius, Manuel: 226
βυρσοδέψης: 52 261
 Byzantium, Byzas: 196
 Callistratus: 265
κάμηλοι: 99
 Camillus: 250
κανικλείου, ὁ (ἐπὶ) τοῦ: 199
 canones a Plan. compos.: 219 267
 carceres Byzantini: 230
 Cassianus: 259
 Chalcedonis episcopus: 215

- Chalcomatopulus: 240
 chartae bombycinae: 261
 chartophylax: 231
 χειροθεσία: 89
 Chorae monasterium: 247
 Chrysaphius: 235
 χρυσόβουλλον: 265
 Chrysochous: 262
 Chumni: 187 188 202
 Cilicia: 264
 Cpolis nomina: 196 75
 Constantinus Acropolita: 248
   - Dishypatus: 207
   - despota Michaelis fil.: 229
   - vilicus: 191
 Cosmas, Ioannes: 259
 Cretae metropolita: 208
 Critzos: 253
 Cyprianus chartophylax: 231
 Cyprius v. Gregorius C.
 κύριος, κυρός: 200
 Cyzici miracula: 233
 David [non Daniel] Dishypatus:
   207
 Demetrius martyr: 199 219
   - Sguropulus: 219
 δέρματα προβάτων: 261
 despota, titulus: 198
   - Michael: 228
 Δευρών oppidum: 219
 Diophantus: 227
 Dishypati: 207
 δοραί, δόρατα προβάτων: 261
 Ducas: 236
 δουκός nomen: 213
 Δύο Βουνοί: 166
 εικόνας επιγραφαί: 92
 epigrammata: 218
 epistolographi: 187
 epistula pseudo-Planudea: VI
 epistulae: inscriptiones earum:
   201 — sine inscriptione: 207
   — quales sint Byzantinae: 218
 epithalamium: 127
 Esaias monachus: 256
 Euclides: 244 245
 Euphrosynus: 230
 exarchus: 247
 exisotes Cpolis: 199
 Gabrae: 203
 Gabriel monachus: 250
 Galesiota: 217
 Galli: 151
 Genuenses: 201
 γεωγραφικόν πινάκιον: 256
 Georgius Acropolita: 248
   - Autoreianus: 239
   - Beccus: 230
   - Cyprius v. Gregorius C.
   - Galesiota: 217
   - Glycys: 214
   - Lacapenus: 223
   - Metochita: 194 211 212
   - Muzalo: 242 245
   - Pachymeres: 239
   - Phacrases: 198
   - Xanthopulus: 217
 γέραννοι: 69 148 155
 Glycys: 214 239
 γραμματεῖον, παλαιόν: 83
 Gregorius maior monachus: 215
   - Cyprius: 185 187 241 242
   loci ex epistulis: 197 241
   242 246 261
   - Moschopulus: 212
 harmonices liber: 239
 ἡγουμενεία: 230
 ἐλέπολις: 167 168

- ἡμίονος*: 103
Ἡράκλειος πορθητός: 90
hiems molesta: 196 Thraciae: 256
hieromonachi: 259
Hieronymus monachus: 257
ἱεροπροεβευτήης: 152
Holobolus, Maximus: 192 202
Hyaieas: 240
Hyrtaenus, Theodorus: 187 234
Hyrtaei domus: 234
ἰχθύες: 76
Ignatius: 254
Ilios: 87
Ioannes famulus: 233
  - baptistae in $\frac{1}{2}$ Blanca templum: 225
  - Bardales: 200
  - Beccus: 230
  - Chumnus: 188
  - Cosmas: 259
  - Dishypatus: 207
  - Gabras: 203
  - Glycys: 214 239
  - Phacrases pater et fil.: 197
  - Rhaul: 245
  - Zarides: 223
- Iudaei*: 226 261
ἰάβρακες: 89 91
Lacapenus, Georgius: 223
λακωνίξειν: 231
λαοσυνάκτης: 216
Leo Bardales: 187 200
Leontarium: 94
logotheta τῶν ἀγελῶν, τοῦ γενικοῦ, τοῦ δρόμου: 199
  - et exarchus: 247
- Lopadium*: 228
μάνδρα: 217
Manuel Bardales: 200
Manuel Bryennius: 226
  - Corinthius: 255
  - Dishypatus: 207
  - Holobolus: 192 202
  - Moschopulus: 208
  - Peloponnesius: 255
  - Phacrases: 198
  - Philes: 254
  - Planudes: 189
- Mariae imago Adrianopoli*: 17
Mauricius monachus: 230
Mausolus: 265
Maximus Holobolus: 192 202
  - Planudes: nomen: 188 - aetas: 193 - gens: 191 - patria: 191 - religio: 195 - monachus: 188 215
    - magister [Manuelis Moschopuli, Mercurii, Zaridarum]: 201
    - legatus ad Venetos: 201 - ad Cilices: 264 - valetudo: 197 - epitaphia: 190 - manus specimen: 182 - scripsit: syllogismos de processione spiritus sancti: 194 - librum de fide: 195 - encomium megalomartyris Diomedis: 191 - arithmetica: 231 - encomium hiemis: 92 196 - narratiunculam: V 184 - epistulas [codices: III 184 215 - editae: V - collectae et vulgatae: 188 - ep. pseudo-Planudea: VI] - canones duos [hic primum editos]: 219 267 - carmen in Theoctistum [hic primum editum]: 204 - carmina in Andreae monasterium: 245 - in Ptolemaeum: 203 - in secundum Christi adventum: 250 - epithalamium: 127 - versus in novercam [hic primum editos]: 191 - (pseudo-Planudeos in Manuelem) [hic primum editos]: 254 - vertit in Graecum: Augustini libros

- de trinitate: 195 - Boethii de consolatione, non eius dialecticam: 202 - Ovidii heroides et metamorphoses: 203 - descripsit aut recensuit: anthologiam: 218 - canones: 203 - Diophantum: 227 - harmonices librum: 239 - Plutarchum: 263
- Melchisedec Acropolita: 248 153
μεμβράναι: 260
- Mercurius monachus: 201 224
μέσπιλοι: 91
- Metochita v. Georgius M., Theodorus M.
- Michael despota: 228
 - Gabras: 187 203 207
 - Philanthropenus: 238
 - Tarchaniota: 235
- Μιλησία λίμνη*: 166
- Milesium castellum: 266
- Miletum: 266
- monachorum nomina: 189
- monachus pictor: 136
- monasteria: Auxentii, Bolacis, Choraë, in Critzo, Demetrii, Pantepopti, Philanthropeni, quinque sanctorum, regia, Tryphonis
- monasteriorum *ἐνώσεις*: 257
- Moschopuli: 208
- musicæ artis studiosi: 239
- Muzalo, v. Georgius M., Theodorus M.
- Nicaeae salubritas: 235
- Nicanor monachus: 250
- Nicephorus Blemmides: 187
- Nicephorus Chumnus: 187 202
 - Moschopulus: 208
 - Xanthopulus: 217
- Nicolaus: 255
- Nicol. Artabasdu: 212 227 231
- Nicomachi arithmetica: 84
- Nicomediae episcopus: 233
- Nymphaeum: 263
- Nysa: 266
- orphanotrophus: 199
- Panareti: 206
- Panhyperebasta: 246
- Pantepopti monasterium: 265 257
- papias (pappias), magnus: 199 214
πέπωνες: VII 90
- Persae: 262
- Phacrasae: 197
- Phapes: 247
- Philadelphia: 238
- Philanthropeni: 235
- Philanthropeni [Philanthropi] monasterium: 260
- Philes, Manuel: 254
- Philomelium: 90
- πιγκέρονης*: 199
- pilei Byzantini: 205
- πινάκιον γεωγραφικόν*: 256
- piratae: 202 216
- Planudes, v. Maximus P.
- Plutarchus: 263
- πολύανδριον*: 51
- Potamius, Theodorus: 185
- Priene: 266
- προβάτων δέρματα, δοραί, δόρατα*: 261
- protosebastus, protovestiaria, protovestiarius: 198
- prunarum vapor: 158
- πτεροφόροι*: 206
- Ptolemaeus: 171
- regium monasterium: 216 243
- Rhabdas, Nicolaus: 212 227 231
- Rhaulaena: 245 239

- Rhodi metropolita: 215
 Salamates: 267
 sanctorum quinque monasterium:
     215
σχῆμα: 196
 scholae publicae et regia: 240
 Scuterus: 255
 sepia: 228
 Sguropulus, Demetrius: 219
 Sigerus: 192
 spectacula, septem orbis: 233 266
 Sylaeotes: 217
 synagoge Iudaeorum: 226
ταμειον βασιλικόν: 25 53
 Tarchaniota, protosebastus: 235
     233
 Tarchaniotae: 235
 Taronas: 262
 Taroneites: 258
 Tatari: 206
 Tauroscythae: 205
τελώναι: 7 22
 Tempsis: 262
 Theoctistus Adrianopolis epi-
     scopus: 203
 Theodora Rhaulaena: 245 239
 Theodorus Hyrtacenus: 187 234
     - Metochita: 188 211 226
        239 247 248
     - Muzalo: 241 187 211 215
     - Palaeologus: 197
     - Potamius: 185
     - Xanthopulus: 217
 Theodosius monachus: 52
     - sphaericorum liber: 84
 Theodule monacha: 247
 Thessalonicae salubritas: 110
 Trallis: 266
 triumphus a. 1281 Cpoli: 264
 Tryphonis insula et monasterium:
     265
 Turci: 262
 venandi studium: 260
 Veneti: 201
 vinum: 39
 Xanthopuli: 217
 Zaridae: 223
 Zosimus musicus Byz.: 243

